In hoc codice continentur Instituta artium Probique catholica: Cornelijque frontonis de nominũ verborũque differẽtijs & phocae grãmatici de flatili nota atque de aspiratione libellus. ab ianno parrhasio nuper inuenta: & Tractatus de pontis & de Accẽtibus incerti auctoris in antiquiss. codice quorũdam grammaticorum inuentus ac nũc primum editus.

Clarelius Lupus Spoletanus.

Perfecta hic latii florescit norma leporis.
Qui leget hos. poterit uerba diserta loqui.
Hic bene distinguit Fronto: nimis Edocet apte.
Hic phocas. Probus hic nil nisi docta probat.
Fortunate breui Sapies Quicunq; libello:
Exigui merces magna laboris erit:

Alexander Gabuardus Turcellanus:

Tres tibi parrhasius lector studiose libellos:
Parrhasio donat munera missa polo.
Isthmiaci Quam sint madefacti nectere fontis:
Clareli ostendunt carmina Tersa lupi.
Summe Probi. Phocæ. Frontonis. Summe libellos:
Sint Quamuis paruo corpore: Robur habent:

Iacobi Iacobilli.

M.V.Probi & Cornelii Frontonis Vita per Alexandrum Gabuardum Turcellanum ad D.Thomam plouatatium.

M.V.Probus Thoma plouatatie.I.V.professor Eminētissime.Berythum patriam habuit urbem phœniciæ.Quæ Berutus a Ptholomeo de Qua Strabo:& alii chorographi.Hanc scribit Eustathius portum habere:Berum.n.lingua phœnicum Robur significat: Vrbs in loco inexpugnabili. ac robusto sita est.ut auctor est Helladius.ex berytho.M.V.Probus Romã migrauit.Vbi diu centuriatum petiit donec tædio ad studia se contulit:Legerat in prouincia quosdam ueteres libellos apud grãmatistam durante adhuc ibi memoria antiquoꝝ necdum omnino abolita sicut Romæ: Hoc cum diligentius repetere atq; alios deinceps cognoscere cuperet: Quãuis se cõtemni magisq; obrobrio legẽtibus q̃ gloriæ & fructui esse animaduerteret. Nihilominus in proposito multaq; exẽplaria cõtracta emẽdare ac distinguere:& adnotare curauit.Soli huic nec ulli præterea grãmatices parti deditus.Hic non tã discipulos.Quã sectatores aliquos habuit:Nũquã.n.ita docuit ut Magistri personã sustineret. Vnũ & alterũ uel cum plurimos tres aut Quatuor post meridianas horas admittere solebat.Cubansq; inter lõgas & uulgares sermones legere quædam:Idq; peraro nimis.Pauca & Exigua de Quibusdam minutis Questiunculis ædidit:Reliquit autẽ non mediocrẽ siluam obseruationũ sermonis antiqui:Hæc Suetonius in grãmaticis: Opus etiã de regulis iuris cõdidit & aliud de Grãmatica quod palemoni falso inscribitᵗ:Librũ unũ ædidit de litteris antiquis quæ in monumentis & historiaꝝ libris sacrisq; publicis:& in.I.C. reperiuntᵗ:& Quæ ad numeroꝝ & ponderum notas faciunt:Virgiliũ Persium Iuuenalem interpratatus est Quæ oĩa habentᵗ in nobilissima & Famigerata Bibliotheca ducis urbinatiũ:Gellius affirmat probi multos admodum cõmentarioꝝ libros legisse ac unum satis curiose factum de occulta litteraꝝ significatione epistolaꝝ.C.Cæsaris scriptaꝝ:Præterea ædidit instituta artiũ & catholicã a Georgio merula dũ mediolani doceret a situ uendicata cum sexcentis & amplius abhinc annis in altissimo puluere incognita iacuissent.Post merulã.His ianus parrhasius Vir antiquitatis amãtissimus lucem & Mediolani & Veicetiæ ad cõmunem studiosoꝝ utilitatem dedit. Eusebius eum in annalibus scribit sub nerone floruisse & ab ipso Grãmaricoꝝ eruditissimus & a Gellio Illustris grãmaticus dictus est: quo autem ætatis suæ anno decesserit & Vbi me legere non memini:De quo Suetonius.Gellius.Eusebius.Seruius. Donatus & Priscianus: & alii Gregatim meminere. & eius testimoniis tanq̃ in holmo cubantis uiri litteratissimi utuntur:Additur probo Cornelius Fronto qui de nominũ uerborumq; differentiis scribit:Præceptor Fuit.M.Antonini imperatoris.Adeo ab eo dilectus ut ille statuã ei a senatu statui peteret.Auctor Capitolinus, Fuit etiã præceptor Lucii Cõmodi imperatoris:De quo sepissime Gellius in noct.atticis.M.Aufidium Frontonem pronepotem habuit.cuius & adhuc Extat Tumulus Marmoreus Pisauri

✠

In æde Diuorum Decentii & Germani Extra portam phanestrem hac inscriptione. M. AVFIDIO FRONTONI PRONEPOTI. M. CORNELII. FRONT. ORATORIS. CONSVLIS. MAGISTRI IMPERATORVM. LVCII & ANTONINI NEPOTI AVFIDI VICTORINI PRAEF. VRBIS BIS CONSVLIS. FRONTO CONSVL FILIO DVLCISSIMO. Huic Frontoni Consuli ipsius. M. Cornelii Frontonis nepoti ut admonuisti. rescripsere Imperatores Seuerus & Antonin⁹. L. ĩperatores. ff. de manu. testa. Aufidius Victorinus de quo in marmore fit mẽtio. fuit. iurecõsult⁹. cui⁹ uitã accuratiss. scripsisti ĩ libro de claris iurecõsultis: Fuit etiã papirius Frõto. I. C. q plures libros rñsoꝝ cõposuit. Quẽ Citat Calistratus in. L. libeloꝝ. ff. de uer. signi. Cœteꝝ alius frõtonis sub Nerone & Domitiano meminere Tacit⁹. Martialis Clarũ militiæ Frõto togæq; dec⁹. Iuuenalis. Frõtonis platani conuulsaq; marmora clamãt. Hos igit' Grãmaticos luculentos quib⁹ nil doctius emẽdatũ. ĩpressiõi datos. trãsleges. Si qñ omissa hypera pedẽ Sectaberis: cognosces quãta doctrina polleãt: & q̃ recte de lingua romana sentierit. qua ĩprimis grauitate redũdant & eruditiõe: Vale. Cæsarei & Põtificii iuris moderator ĩsignis. Alexãdrũ tuũ Ama mutuiter. qui iã pridẽ ĩ aere tuo reptus est. Pisauri. xvi. Kalẽ. Martii. M. D. XI.

Lodouicus de alexandris pisauriensis
Liber ad auditorem.

Geryon inuictus fuerat tria corpora pandens.
Fortior hæc nostra est pagina iuncta tribus.
Cerbarus & fuerat rabidus clamore trifauci.
Ast triplici fundo gutture grande sophos.
Splendida sunt terris tria uirginis ora Dianæ.
Fronto. probus. phocas: splendidiora ferunt.

Franciscus zuchella pisauriensis
Nigidiana odio si sunt monimenta. Latinæ
Et si Grammatices garrula charta tibi est.
Hoc opus emunctum uersas Frontonis. & illud
Phocæ: præcipias & proba scripta probi.

Amnibal zuchella pisauriensis
Qualis Aristophanis. Qualis Nigidiq; diserti.
Qualis Aristarchi Zenodoti q; fuit.
Qualis Otacilii qualis Cratis. atq; lutatii
Qualis Gniphonis cæcilii q; fuit.
Talis frontonis: phocæ. probiq; libellus.
Qui proba perdoctus nil nisi scripta probat.

PROBI Grãmatici: Instituta artium Ad Cælestinum.

ACcipe nostra tuis audacius edita iussis.
Cælestine potens: & mentibus insere dicta.
Quo cumulante mihi semper fortuna fauorem
Haud inuita dedit: sese: comitante benigno
Quem superi uoluere uirum: mihi condere famam:
Ausus enim incipio (quoniam tua iussa fatigant)
Tempora uel numeros uerborum & cõmata uerbis
Vt possum monstrare meis: licet alta subire
Mens humilis uetet: & res metrica fortius arctet
Aptius esse tamen conantes iussa fatemur
Arcta subire nimis: quam uoce animoq; silere.

De elementis litterarum.

Litterarum elementa tria sunt: quæ planius genera memoramus: unum uocalium: alterum semiuocalium: postremo mutarum: elementum uocalium litterarum quibus ex uocalitate inditum nomen est: apud nos quinq; litteris continentum: apud græcos septem: harum illi aliquas & corripiunt & producunt: aliquas semper longas semper breues habẽt: nos uero quoniam numero sumus exigui uocalium litterarum: pro natura uniuscuiusq; syllabæ easdem corripere & producere possumus: sunt autem hæ. a. e. i. o. u. his quæcunq; syllaba: aut singularibus constat: ut A uirgo infelix. & o dea: aut adhærentibus ex qualibet parte consonantibus: ut ne pete connubiis natam. & en quid ago: aut duplicatis uocalibus quod græci diphthongon uocant: interdum sine aliqua consonante. ut œnotorii coluere uiri. aliquando præcedentibus consonantibus: ut præterea genus: aut iterdum consequentibus: ut æstatem increpitans feram. Elementum semiuocalium septem litteris cõstat quæ per se quidem proferri singulæ possunt: sine uocali tamen per se syllabam facere nequeunt. Ideoq; semiuocales dictæ. quod per se proferantur uocalitatis nomen attingunt: quod per se syllabam non faciant mutis similes inueniuntur. sunt autem numero septem. f. l. m. n. r. s. x. Elementum mutarum litterarum nouem litteris constat: quibus ex natura suum uocabulum cessit. Ideo enim mutæ dicuntur quoniam per uocales litteras pronunciantur: neq; etiam per se syllabã facere possunt: sunt autem numero nouem. b. c. d. g. h. K. p. q. t. harum omnium diuersi ele-

[Margin: Litterarum genera. Vocales quot & unde. Vocales apud nos omnes dichronæ. A uirgo. Semiuocales quot & q. Mutæ quot & unde.]

menti litterarum uim naturamq; per ordinem memorabo.

De uocalibus litteris.

Vocalium natura O.

Vocales litteræ quinq; sunt. ex his omnibus o littera specialẽ continet rationem. & ω græcã semp productã: nõ tamẽ plenius imitat: nam & si naturaliter breuis fuerit: pro longa poni potest. in ultima dũtaxat syllaba sæpe cõtingit qbuscunq; partibus orationis: in omnibus masculinis & fœmininis casu nominatiuo recte o littera pducitur: quia & in genetiuo singulari producta est: ut Cato: & rõ. ut quis te magne Cato tacitum? ut arduus arma tenens non te rõnis egentem. Lucan. uero breuem posuit o syllabam superioris nominis ut Arcano sacras reddit Cato pectore uoces. hic eam quoniam ultima syllaba pedis est: uidet corripuisse ille: quoniam non solum pedi faciat caput: sed etiam quod manifeste longa sit produxit. At in hoc nomine uirgo uirginis ubi manifeste breuis est: quoniam genetiuo deficit: quemadmodum eam longã poneret. Verg. in hoc uersu? hũc mihi da pprium uirgo sata nocte laborem: nisi ea pro lõga poni posse secũdũ eius litteræ naturã sciret? nõ quod initium pedi faciat ut qbusdã placet. In uerbis quoq; licet breuis sit pro longa ponit: ut en qd ago? lustra domosq; traho. Ne uerearis: ergo hanc uocalẽ ultimã uerbi nõ pedis. in qualibet parte orationis pducere: A aũt & E naturã suæ uocalitatis: siue correptæ siue pductæ custodiũt: duæ uero I & V nũc uocales nunc pro consonantibus ponunt ea rõne. si eas præcedẽtis aut uocalis aliqua de supioribus cõsequat: ut inueni germana uiam: aut harũ duarũ de qbus agimus alterã præcedentẽ quælibet fuerit alteram cõsecuta: ut tum iuno omnipotens: & altius ad uiuum psedit. nec imerito prior a posteriore comprimit: quia facultas obruendi præcedẽtẽ a tergo insidiãtibus exhibet: Præterea uim naturãq; i litteræ uocalis plenissime debemus cognoscere: quod duarũ interdũ loco consonantiũ po natur. hanc. n. ex suo numero uocales duplicẽ litteram mittũt: ut cætera elementa litterarum singulas duplices mittunt: de quibus suo disputabimus loco. illa ergo ratione i littera duplicem sonum designat: una quamuis figura forma sit: si undiq; fuerit cincta uocalib9. ut accerrimus Aiax: & aio te Aeacida Romanos uincere posse.

Cato
Ratio
Virgo
A finalis
E finalis
I consonãs
V cõsonans
Insidiæ a tergo
I duplex

De semiuocalibus.

Semiuocalium natura.

Semiuocales litteræ septem sunt. f. l. m. n. r. s. x. harũ natura generalis ea est ut oẽs cõsonantiũ loco ponãtur. Nã & semiuocales mutæ con

sonantes appellãtur:uerũtamen istaꝝ quattuor.l.m.n.r.liquidæ sunt si cõsonãtibus aliis in una tamen.sed posterior dũtaxat syllaba postponaẽ. Idcirco dictæ liqdæ quoniã postpositæ propriã uim potestatẽq; depdũt: dum eoꝝ sonus liquescit & tenuaẽ: & nunc breuẽ nunc longã commu- nemq; syllabã p positionẽ eã quæ precesserit pro arbitrio scribentis effici- unt.Si tamẽ consonãs una precesserit liquidã:ut phœbe grauis troiæ.& Euandrũ Euandriq; domus.Nã si duæ liquidã precesserint mutæ neces- sario fiet precedens syllaba positione longa. recte igitur liquidæ dictæ: quod sibi inhærere non possunt.exceptis duobus noĩbus ut mestheus & mnasylas.x quoq; specialem uim tenet quod quãuis una consonans sit tamen pro duplici semper præcedit: & sola facit positione longam siue in præcedenti syllaba sit siue in consequenti: in præcedenti ut nox erat: in consequenti ut axem humero torquet.hanc ergo semiuocales literam duplicem mittunt.

Liqdæ quot & unde

Liquidæ sibi iũgi non pñt

Mnestheus

Mnasylas

X duplex

❡Mutæ literæ nomẽ sunt.b.c.d.g.K.p.q.t.hæ omnes præter.c.in ora- tione positæ simplices sunt:quoniam.c.litera duplex in solis dumtaxat pronominibus inuenitur & una pro duabus consonãtibus cedit:quoniã crassum sonum reddit:ac duplicem:ut hoc illud germana.& pro Iuppi- ter ibit hic ait: & hoc erat alma parens.In cæteris autem partibus oratio- nis duplicem non optinet potestatem. Nam si dicas nec erat alma parẽs: nec ait pro una cedit:& uis illa soni deficit crassioris:h.literam uero scire debemus consonantis loco poni non posse : quia nota est aspirationis: non solida litera quam græci non tam figura aliqua literæ : quam titulo pronunciationis ostendunt.

Mutarum natura

C duplex

H aspiratio nis nota.

❡Græcæ literæ duæ sunt in oratiõe latinitatis y & z quarũ diuersa natu ra est y uocalis est:quæ & produci & corripi potest : producitur in hoc: quos neq; Tydides:corripitur in hoc.sic demum lucos stygios.z autem cõsonans est:has latinitas de græco fonte deriuauit:nõ tam suoꝝ necessi tate uerboꝝ:quam græcorum nominum ratione.Sed z litera apud græ- cos duplex est. ita & apud latinos inuenitur.ut est contemptorq; deum Mezentius.& ad medias inter cædes exultat amazon.

Y Z

❡De syllabis naturalibus.

Vocalis litera naturæ deseruit:consonans positioni ex litera syllaba nasciẽ ex syllaba pes:ex pede comma:ex commate uersus:ex uersu colon:ex colo periodos. Comma est cum particula uersus uim sensus ostendit.ut o pater.

Syllabæ.na- turales

Comma

Colon.

❡Colon cum in fine uersus : ex maxima parte sensus concluditur.ut o pater o hominũ rerumq; æterna potestas.Periodos est cũ protractus per

Periodos

Natura syl-

labarū regulis cōprendi non poteſt.

multa ſenſus: ſequenti uerſu plenius explicat. ut o pater o hominum' rerumq; æterna poteſtas. Nāq; aliud quid ſit quod iam implorare queamus? Natura ſyllabarum breuium: atq; longarum in nominibus cæteriſq; orationis partibus: per ordinē: nulla poteſt rōne artis cōprendi. ſed ſola auctoritate inueſtigari poteſt neq; eni omniū nominū græcorū atq; noſtrorum poſſumus numerum comprehendere diuerſorum. ergo licet pfunda ſit atq; difficilis ratio ſyllabarum naturalium uim qualitatemq; monſtrare: tamen de poſtremis ſyllabis regulariter diſputabo.

Syllaba naturali ē lōga

Conſtat ſyllaba.

Incipit ſylla ba.

Habet ſylla ba.

Deſynit ſyllaba.

¶ Syllaba naturaliter longa eſt quattuor modis. ea enim aut cōſtat aut incipit: aut habet: aut deſinit. Conſtat dicitur quando ſola uocalis ſyllabam facit. ut o decus. incipit cum in principio ſyllabæ fuerit. ut En ego uicta ſitu. habet cum in medio fuerit. ut uos æterni ignes: deſinit quando in fine poſita eſt: ut te quoq; magna pales.

A. finalis in tempore.

¶ Nominatiuus ſingularis duodecim litteris terminantur p hos omnis nouiſſimarū ſyllabarū naturas aperiā. Nominatiuus ſingularis a littera terminatus: in omni genere poſtremam ſyllabam breuem facit maſculino. ut aduena noſtris: fœmino. Vt irim de cœlo miſit ſaturnia iuno. neutro quoq; in ſolis nominibus græcis quoniam latina nō ſunt: breuis eſt. ut Horatius in arte poetica. Sic animis natū inuentūq; poema iuuandis. & Cōi gñe eadem ſyllaba breuis eſt. ne in exēplis diutiſſime remoremur.

E. finalis in quātitate.

¶ Nominatiuus ſingularis e littera terminatus fœminino genere nominum græcorum eſt: & nouiſſimam ſyllabam ſemper longam facit. ut præterea ſceptrum ilione: & non Beroe uobis. Neutro autem genere latinorum nominum eſt: & ſemper breuē recipit: ut Tum uero omne mihi uiſum: & nomine quenq; uocans.

I. finalis.

¶ Nominatiuus ſingularis i littera terminatus non fere accidit: tamen ſi eueneric nouiſſimam ſyllabam longam recipit.

O. fiualis in tempore.

¶ Nominatiuus ſingularis latini nominis o littera terminatus (ut ſuperius dictum eſt) ſemper longam recipit: interdum pro neceſſitate breuiās & ſi græca nomina fuerint ſemper longam recipiunt. ut allecto toruam faciem: Pyrgo tot priami natorum:

V. finalis in ſyllaba.

¶ Nominatiuū ſingularē aptoti nōis: neutri generis u lrā terminatū: in poemate aliquo nō facilius iuenies: ut ſi facias hoc cornu: hoc genu uel hoc gelu. nā hæc noia apud Vergiliū ſeptimo caſu īueninē. uerūtmen ſi noīatiuū caſum conlocare uolueris ultimam hanc ſyllabā longā ponito: qm̄ neceſſe eſt in ablatiuo eā produci. ut Tullius in arato. Iā Tauri leuū cornu dexterq; ſimul pes. ibidē & corripuit: ut hac propter læuum genu niſi parte locatus. in ablatiuo tamen ſine ambiguitate producitur.

Noiatiuus singularis sex lr̄is semiuocalibus terminaẗ.l.m.n.r.s.x.

Nominatiuus singularis l lr̄a terminatus masculino & neutro gn̄e p̄cedētibus tribus uocalibus.a.e.u.nouissimā syllabā breuē recipit.ut Lucanus quā si poenus trāscenderit alpes hānibal.& si facias mel & fel.p̄cedente o littera longa est.ut sol mediū cœli.nam natura longa ubiq; est. non positione non īmerito & in genitiuo producit̄.ut solis equi. L.in fine. Mel Fel Sol

Noiatiuus singularis m lr̄a terminatus semp breuē facit.sed si sola restiterit & in synaliphā nō ceciderit durā structurā metro facit:& iō apud Vergiliū in synaliphā semper cadit:a uocali excepta:& fit positioue longa ut iliū & ois humo fumat.& atq; ubi iam in patria.per hoc uigilantia uergiliana laudāda est:quod ubiq; hæc littera finalis a uocali excipiatur: aut ab aspiratione.ut sit synaliphæ locus & per se stare non possit. M.finalis

Nominatiuus singularis n littera terminatus præcedentibus uocalibus uarias naturas syllabarū facit.quas per singulas uocales ostendemus An syllaba nominatiui casus singularis quæ masculino & fœminino genere in græcis nominibus inuenitur semper longa est.ut quorum alter acarnan.& Lucanus.unde uenit titan. N.finalis. An in syllaba.

Nominatiuus singularis en syllaba terminatus græci nominis est & masculino siue fœminino genere semper longa est: masculino ut Hymen.ut Seneca in Hecuba.quicunq; hymen funestus in lætabilis.Neutro uero genere latina sunt nomina & syllabam breuem semper recipiunt.ut fulmen erat.& flumen agit:sunt & masculina.ut & attollens apicem generoso uertice flamen.ergo quæ græca sunt nomina ultimā syllabam producunt:latina corripiunt. En in tpe.

Nominatiuus singularis on syllaba terminatus masculino & fœminino genere nominū græcorum longam habet masculino genere.ut armiger Autumedon.& hunc uehit immanis Triton.fœminino.ut Calydon.Babylon.neutro sane genere ultima breuis est: Oni syllaba

Noiatiuus singulis in uel un syllabis terminatus non fere contingit.

Nominatiuus singularis r littera finitus omni genere græcis latinisq; nominibus breuem habet: græcis.ut Hector ubi est: latinis.ut ager ille malus:& hic uir hic est:& ipse doli fabricator Epeus.& nec gemere aeria cessabit turtur ab ulmo. R. in q̄titate

Nominatiuus singularis s littera terminatus per naturas uocalium ultimam syllabam per diuersa nomina & producit & corripit:has me necesse est explanare per ordinem uocalium litterarum.

As syllaba terminatus nominatiuus in græcis noibus masculino dūtaxat genere:longam aliquando recipit. Vna ingens periphas.& Filius As i syllaba

huic Pallas.interdū breuē.ut Arcas eques.ergo in propria qualitate nominis producit̃:at in appellatiua corripitur:fœminino aūt genere græci quoq; nois breuis est.ut Horatius Pallas honores: dipodia dactylice.ut sit dactylus & spōdius.ut Vergilius Atq; Getæ atq; Hebrus atq; Actias Orithyia.latinis uero nominibus masculino genere & fœminino semper producit̃.ut hanc etiam Mæcenas & labētem pietas.siue crudelitas.

Mæcenas
Pietas.
Fas
Nefas.

¶Non frustra ergo producitur:quia eadem a littera uocalis genitiuo casu longa est. ut pietatis crudelitatis. Item neutro longa est. genere ut sit mihi fas audita: & in Lucano.in comm une nefas.

Es finalis in quātitate.

¶Es producta syllaba in græcis nominibus noiatiuus singularis semp explicatur.ut Aeneas anchisiades & priamides. In latinis autem nominibus alibi altera corripitur:alteram alibi ꝓduci necesse est:corripit̃ in his nominibus quæ genetiuum singularem in tis syllabam mittunt. ut Comes comitis:ut filius huic pallas.illi comes ibat Achates:interdū tamen huius declinationis es syllaba longa est. ut Vergilius posuit in Bucolicis ipse aries etiam nunc uellera siccat & uictum seges ægra negabat.

¶Ea uero nomina quæ genetiuū lis aut mis uel dis: aut pis cæteris ue syllabis finiunt:ultimam syllabam producunt. utLucretius sexto libro de rerum natura.sustentata ruet moles & machina mundi. & Vergilius. Hæc erat illa fames.& ille uelut pelagi rupes īmota manebat.illa quoq; nomina sine ambiguitate semper producunt ultimam nominatiui casus syllabam quæ genetiuum singularis in e & i syllabam mittunt:ut facies facie:ut uisa maris facies: & huius declinationis Analogia e litterā in ablatiuo casu semper producit: superiores autem corripiunt. aliquæ aliæ producunt:corripiunt.ut mole tenet scopuli producunt.ut Lucanus: Vbera sicca fame medios mittentur in ignes.

Is in fine quanta.
Caluus

¶Is syllaba noiatiui casus breuis est masculino siue fœminino genere atq; cōmuni.masculino ut nāq; suā patria antiqua cinis.a.h.fœminino. ut Caluus in.io.Frigida iā celeri pagrata borysthenis ora.in monosyllabis uero inuenit̃ longa.ut Degenerasse tamē ni uis humana quot annis.

Os finalis

¶Os syllaba græci nois:masculino genere siue fœminino breuis est: si aut nulla cōsonans uocalem præcesserit:aut r littera præcesserit: masculino.ut Cromis & Mnasylos in antro.& scorpios & iusta plus. aut Ismaros.aut rhodope:si aūt n littera uocalem præcesserit:lōga est.ut quæsitor Minos urnam mouet.hoc monosyllabo etiam nomine lōga est.ut Tros ait Aenea cessas.fœminino breuis.ut Dulychiū Sameq; & Neritos ardua saxis: & desuper omnis eo terrore ægyptos & indi. Neutro breuis.ut Vergilius & chaos & phlegethon. Latini nominis sæpe producta est.ut

mos erat hesperio in latio: & uomeris huc & falcis honos. & os humerosq; deo similis: & Luce sedet custos aut summi culmine tecti: & breuis inuenitur. ut in hoc nomine: hoc os unde fit genitiuo huius ossis. Os ossis

Vs syllaba masculino genere semper & neutro breuis est. ut campus aget gemitus: & hoc nemus hunc inquit fontem: fœminino sane genere ea nomina ultimam syllabam corripiunt. quæ aut similem genetiuum nominatiuo habuerint: ut At manus interea muris tectisq; propinquāt aut quæ genitiuum i littera concluserint uocali: ea uero producunt quæ uocalem ultimæ syllabæ nominatiui casus in genitiuo produxerint: & tis uel ris syllabam habuerint. ut uirtus uirtutis & tellus telluris. ut Lucanus. Ne tanta in cassum uirtus eat. & Vergilius. Heu quæ nunc tellus inquit. etiam si duplex u fuerit penultima quoq; corripitur. ut Carduus & Arduus arma tenens. Vs finalis Virtus Tellus

Y. græca littera uocali & s latini terminatus nominatiuus longam habet. ut Teq; si bi generum Tethys emat omnibus undis. At masculino breuis est. ut at capys & quorum melior. eadem in accusatiuo breuis est. ut aut capyn aut celsis in. p. a. c. Y s finalis

T. littera terminatus nominatiuus non tantum in nomine. sed ubiq; nouissimam syllabam breuem facit. ut hoc caput. T. finalis

X. littera finitus nominatiuꝰ licet lōgā semp positione faciat syllabā: tamē naturaliter nūc corripit nunc producit. corripit in hoc. ut nox erat. producit in hoc. hic primum noua lux oculis: & si fratrem pollux: & ea q̄ producunt noīatiuo casu eādem uocalem etiam in genetiuo producunt penultimæ syllabæ. ut intonuit radiis. q. a. l. & talis amyclæi domitus pollucis habenis. hactenus de nominatiuo iā de genetiuo disputādū est. X. finalis

Genetiuus singularis æ syllaba terminatus diphthongum faciente semper longam recipit in omni genere. Genetiuus in tempore

I. quoq; littera semper lōga est. at si duplex i fuerit penultima syllabā breuis erit: posterior lōga. ut dixi. Dardaniiq; rogū. necessarium esse existimo rationem horū nominum & declinationis exponere quæ genetiui singularis: uel nominatiui & uocatiui pluralium i litteram ultimā debeant duplicare. Ea noīa quæ nominatiuo casu singulari i litteram uocalem ante ultimam syllabam habuerint in omni genere i, litteram debent necessario geminare: non solum metri gratia sed etiam propter uitium barbarismi: & ut ne sit contra rationem nominatiuo breuior genetiuus: ut Aoniiq; patris. quia dicimus hic Aonius: ergo rite i litteram geminauit. ut massylius massylii. ac si ante ultimam syllabam in nominatiuo casu i littera non fuerit nullo modo duplicari potest. I. finalis in genetiuo Duo ii qū i gtō & unum

O.finalis in genetiuo Androgeo. Vergilii locus.

¶ O.littera genetiuus terminatus græcus est.eaq; produci necesse est.ut in foribus letum Androgeo.est enim proprie græcus genetiuus.licet aliqui sic legunt Inforibus lætum Androgei græcæ declinationis ignari.& portusq; subimusChaonio pro chaoni maris portus.quamuis legat̃ portusq; subimus chaonios.est ergo genetiuus chaonio.

Es finalis in genitiuo.

¶ Genetiuus singularis es syllaba terminatus græcam declinationẽ habet & longã recipit·ut Luca.æstiferæ libyes.ut andromaches & beroes.

Tis R is dis in genitiuo

¶ Tis uel ris aut dis & similis syllaba qualibet præcedente consonante uocalẽ in eodẽ casu genitiuo semp breuis est.ut quãquã o si solitæ quicq̃ uirtutis adesset.& inserit̃ uero & fœtu nucis arbutus horrida & Euaditq; celer ripam inremeabilis undæ.& Neenon ad templũ summasq; ad palladis arces.& Aspice uentosi ceciderunt murmuris auræ.

Os in genetiuo.

¶ Genetiuus singularis os syllaba terminatus:in græca declinatione inueniri pot est.& eadẽ masculino genere & fœminino corripit̃. ut Parrahasio dictum Panos de more lycæi.fœminino.ut Luc.Pagasæa ratis peteret cum phasidos:undas & in Pu.Terentio Attacino quaq; fretum torrens meotidos.&.Vergilius cum Daphnidos arcum.

Terẽ. uarro

Vs in genetiuo.

¶ Vs syllaba terminatus genetiuus græci nominis:non cito apud poetas latinos inuenit̃.tamẽ si fuerit longa est,ut si facias:didus & allectus. Latini etiã nominis longa est.ut huius manus & huius currus.ut discrepet a nominatiuo genetiuus:ut attonitæ magnã ora domus & talia fat̃.

Datiuus in syllaba.

¶ Datiuus casus omnis postrema syllaba quacũq; uocali terminata fuerit:semper longa est in omnibus generibus.

A.finalis in accusatiuo.

¶ Accusatiuus a littera correpta terminatur in omni genere: & est græcæ declinationis.masculino : ut hectora circum : fœminino ut lampada quassans.Neutro sine dubio breuis.

E.finalis in accusatiuo.

¶ Accusatiuus singularis e littera correpta terminatus in generibus neutris inuenitur.ut infelix nati funus crudele.& hoc genus acre uirum.

¶ Accusatiuus casus singularis i lr̃a terminatus gñe neutro : in aptotis nominibus inuenitur:& longam habet ultimam.ut si facias hoc sinapi.

O.finalis in accusatiuo.

¶ O.littera terminatus accusatiuus græci nominis & fœminini generis inuenitur quam produci necesse est.ut lutificam allecto.

¶ V.littera terminatus accusatiuus singularis in gñe neutro tãtũmodo inuenit̃:& noiatiuo cõsentit.cuius de postrema syllaba disputatum est.

¶ Scire autem oportet quod in generibus neutris græcis latinisq; tres casus similes sui nominatiu9 accusatiuus uocatiu9 utroq; numero ultimã syllabam breuem habent.

¶ L.littera terminatus accusatiuus genere tantum neutro comprehẽdi-

tur. & semper breuem recipit

M. littera terminatus accusatius in omni genere semp breuem habet.

N. littera cõsonãte terminatus accusatiuus oibus generibus reperies. sed naturæ diuersæ: eteni masculino & fœminino genere grecorũ nominum longã erit ultima. a littera præcedente. ut æneam hominũ quisquã. E. littera pcedente. ut priamiden Helenũ. & patrio andromachen. O. littera præcedente breuis. ut Vergilius Pelion innitu fugiens. fœminino genere. ut Horatius in primo carminũ. sperne dilectã Cypron. Neutro autem genere latina syllaba est: & ubiq; (ut supra dixi) breuis. An in accusatiuo En in accusatiuo. On in accusatiuo.

R. littera terminatus accusatius. uel. s. aut. t. in generibus neutris. semper breuem habet. ut superius dictum est.

Vocatius casus a littera terminatus latina quidem breuem syllabam recipit. ut & scelerum pœnas. & o dea. In græcis uero nominibus semper longa est. ut o lycida. & quo fugis ænea. A. finalis in uocatiuo.

E. littera uocatiui casus lõga est: græci dũtaxat nois. ut Tydide mene iliacis. nec imerito lõga est: nisi quia & in noiatiuo singulari pducit̃ latina sane si fuerit breuis est. ut Turne quod optanti. & Aeole namq; tibi. E. finalis in uocatiuo.

I. littera terminatus uocatiuus singularis interdum breuem habet: interdum longam. breuem in hoc Tybri pater. & O crudelis Alexi. & Daphni quid antiquos. I. finalis in uocatiuo.

Item genere fœminino. ut iri decus cæli. longam in hoc. an ne lacus tantos & lari max. recte hic producitur postrema quia nominatiuꝯ ri & postea us syllabis explicat̃. hoc est hic larius huius larii: ergo ea nomina producuntur i litteram quæ in genitiuo duplicauerint. Nam quũ is syllabam habuerint eodem casu genitiuo corripiunt.

O. littera terminatus uocatiuus nominatiuo congruit.

V. littera terminatus græcis noibus longam habet. ut quo res summa loco Pãthu. Neutro uero genere noiatiuo atq; accusatiuo respondit nominũ latinorũ. Vocatiuus singularis latini nois: siue græci quacunq; cõsonante finitus fuerit breuem habebit ut nominatiuus. V. finalis in uocatiuo.

Ablatiuus singularis qualibet uocali terminatus: lõgã habet ultimã syllabam præter e litteram correptam: hæc enim sola in isto casu duplex est. producitur uero specialiter si nominatiuus habuerit es syllabam longam & genetiuum suum e & i syllabis explicuerit: ut macies maciei species speciei. ut cũ subito syluis maciẽ cõfectus & causa fuit. neq; eni specie famaue mouet̃. potest etiã in his produci nominibus: quæ genitiuo casu ab hac declinatione desciscũt. ut hæc fames huius famis. nam longa est ultima Nominatiuo & Ablatiuo. ut hæc erat illa fames. & amissis. E. finalis in ablatiuo.

ut fama apibus morboq; fameq;. In aliquibus nominibus es syllaba. ut in nominatiuo breuis est. ita & in ablatiuo. ut ipius hæc tã culta noualia miles habebit. & alibi. ingentes uterũq; armato milite cõplẽt. Inueniunt etiã nomina quæ in ablatiuo postremã e literã uocalẽ corripiunt. cum in
Rupes nominatiuo longa sit. ut Rupe sub aeria. & mole tenet scopuli: quare in
Rupe his ambiguitatibus auctoritas inquirenda est. uerũ si in nominibus græ-
Moles cis ablatiuum nostrũ quem illi non habent formaueris nouissimam syl-
Mole labam breuem esse intelliges. ut Daphnis me malus urit. ego hanc in in Daphnide Laurum. & postera cum primo lustrabit lampade terras. Latina uero nomina p̃sertim ea quæ nominatiuo es & genetiuo tis syllabas recipiunt: in ablatiuo casu semper breuem habent.

¶De numero plurali.

PLurali numero in ultimis nominũ syllabis: nullã difficultatẽ reppe ries: etenim nominatiuus accusatiuus & uocatiuus omni in genere exceptis nominibus græcis & neutro genere nostro: postremã syllabam semper longã recipiunt. Græca enim & neutra semp breuẽ nominatiuo casu. ut Thyrrheniatq; at archades omnes: accusatiuo Arcades accensos
Arcades. monitu. uocatiuo Arcades hæc inquit. fœminino item genere per nominatiuum casum. ut pulsant & pictis bellant amazones armis. Et tamen græca nomina quæ nominatiuo casu plurali nouissimã syllabam longã per diphthongum habent: hanc quoq; in accusatiuo producũt. ut Vergilius. Arctos occeani metuentis æquore tingi.

¶Itẽ es syllaba ut supra diximus græca breuis est in accusatiuo. Cyclades & crebris legim9. & uocatiuo. ut nymphæ noster amor libethrides & Naides indigno. Neutro genere in casibus supradictis sine ambiguitate breuis est. græcis latinisq; nominibus per nominatiuũ. ut carmina. Vel cœlo. p. per accusatiuum. ut arma manu per uocatiuum. o patria o diuũ domus. Ilion: inclyta bello mœnia græci etiã nominis exempla subiiciamus. Ennius in primo. Nam latos populos res atq; poemata nostra cluebant. & in Vergilio Arcada piscosæ cui circum flumina lernæ.

¶Nominatiuus pluralis i lr̃a terminatus duas formas habet. etenĩ aut
Cluere simplicem habet. ut cũctiq; fremebãt. aut interdũ duplicẽ. ut o socii: neq; enĩ ignari sumus antemaloꝝ: utraq; tñ forma nouissimã sillabam. longam recipit: geminata aũt i litera penultimã syllabã breuẽ facit huius aũt declinationis rationem in genitiuo singulari plenissime disputatum est.

¶Nominatiuus pluralis diphthongo finitus semper longam habet.

¶Genitiuus pluralis semper breuẽ habet latino seu græco nomine. sed huic aut positio subuenire debet ut longa fiat: aut a uocali excipi: ut sy-

naliphani

synalipham faciat: sicut in accusatiuo diximus.

¶ Datiuus pluralis & ablatiuus duabus tantum sed diuersis syllabis terminantur is & bus: is syllaba semper longa est sed hæc interdũ unã i litteram habet: ut it comes & paribus curis uestigia figit. interdum duplicem secundũ genitiui singularis & noĩatiui pluralis formam ut correptus subito mediis & saxũ ingẽs uoluunt alii radiisq; ratarum hii quoq; casus ut nominatiuus pluralis penultimã breuẽ facit: bus autem syllaba semper breuis est: penultima quoq; corripitur. De postremis syllabis nominum inquantum uoluimus disputatum est: nunc ad pronomina ueniamus.

¶ De pronomine.

PRonomina quoniam non plurima sunt: neq; multiplicibus syllabis late distenta: idcirco non tantum de postremis syllabis eorũ sed de omnibus disputabo. Pronomina personalia sunt hæc ego tu ille. Primæ personæ ego duabus breuibus constat. ut en ego uicta situ: & hic ego namq; tuas. aliquãdo tamen ultima longa esse potest secũdnm naturam o litteræ uocalis: quæ frequenter in ultimo quidem produci qua corripi potest. Genetiuus huius pronominis ex breui & longa constat ut securus pelagi atq; mei. — Pronominũ tpa per oẽs casus. Pronomina personalia. Ego Mei pronominis genetiuus.

¶ Datiuus interdum ex duabus breuibus constat ut est mihi namq; domi. interdum ex breui & lõga: ut dic age nãq; mihi fallax. hoc autem regulariter accipiendum est: quod hæc pronomina mihi tibi nouissimas syllabas & producunt & corripiunt. longæ sunt in his uersibus. dic age namq; mihi: & Aeole nãq; tibi: breues in his: sunt mihi bis septem. Nã tibi Tymbre caput. Accusatiuus & ablatiuus longam habẽt me & a me. ut meme adsum qui feci: & me duce Dardanius. — Mihi Tibi. Me.

¶ Item pluralis nominatiuus & accusatiuus primæ & secundæ personæ syllabis longis constant: uos & nos. — Vos Nos

¶ Genetiuus in omnibus personis m littera terminatus: breuem habet ultimam. i. littera finitus longam. ut Nil nostri miserere. & Atq; utinam ex uobis unus uestriq; fuissem. — Nostri Vestri

¶ Datiuus & ablatiuus duabus longis constant. item secunda persona nominatiui singularis longam habet: ut tu quoq;. — Tu

¶ Genetiuus ex breui & longa constat: ut o genitor nec te miseret gnatiq; tuiq; de datiuo. ut supradictum est. — Tui

¶ Accusatiuus & ablatiuus longa constant: ut Te quoq; magna pales. — Ille illa illd

¶ Tertia psõa ille illa illd. ntũs casus singularis nouissimã syllabã breuẽ hẽt i oĩ gñe. ut ille meũ cõitat⁹ iter & illa uľ ĩtactæ segetis. & uer illd erat.

¶ Gtũs dactylum recipit. ut illius arma: sed mediam metri cã corripuit: — Illius illum

Illo Illi	quam in prosa producimus:potest alibi ergo media longa poni. Accusatiuus trochæum recipit. Datiuus & ablatiuus spondium.
Illa Datiuus & ablatiuus ex duab⁹ lõgis	❡Noiatiuus & accusatiuus pluralis:gñe masculino & fœminio duab⁹ lõgis cõstant. neutro uero gñe ex lõga & breui:ut illa manẽt ĩmota locis. ❡Genitiuus omnium generum ex duabus longis & breui constat.
Quis uel q quæ quod	❡Infinitæ qualitatis ꝓnomina quis uel q quæ uel quod:uocali finitæ syllabæ longæ sunt:consonanti breues:ut sed quis ad hesperiæ?
Cuius	❡Genitiuus omniũ eo quod i littera uocalis duplicis consonantis loco ponit̃:ex longa & breui cõstat: ut cuius Aristæo qm̃ est oblata facultas.
Cui	❡Datiuus interdum ex duabus breuibus:ut & cui putre solũ:ĩterdũ ex breui & ut nũc locus aruoꝝ ĩgeniis quæ robora cuiq; in synaliphã lõga.
Quem Quorum Quarum	❡Accusatiuus breuem postremam recipit. Ablatiuus in omnibus pronominibus & generibus longam.
Quos Quas Quis quibus	❡Nominatiuus pluralis longã naturaliter capit ultimã syllabã:masculino & fœminino genere. Neutro aũt tribus casibus breuẽ ut illa. Genitiuus ex lõga & breui cõstat quoꝝ uel quarũ:ut externi ueniũt: quorũq; a stirpe nepotes:& quarũ quæ fandi doctissima cymodocea. Accusatiu⁹ masculino & fœminino:longam habet quos uel quas:ut quas ego.
Talis qualis	❡Datiuus & ablatiuus si is syllaba terminantur Iambum recipiunt:ut quis ante ora patrum: si bus pyrrichium:ut hii quibus inuisi fratres. Itẽ
Tale quale Talem qualem	talis & qualis tale & quale eiusdẽ infinitæ qualitatis recipiunt noiatiuo & genetiuo singulari: Trochæum. ut talis ĩ aduersos & Qualis erat:& Tale tuum nobis carmen: & quale sopor fessis. accusatiuo trochæũ recipit.
Tali quali	❡Datiuo & ablatiuo spondium tali & quali.
Talia qualia	❡Plurali numero nominatiuus masculino & fœminino gñe spõdium recipit. Neutro Dactylũ:ut talia per latium:& qualia multa mari nautæ.
Talis qualis	❡Accusatiuus masculini & fœminini generis spondium habet:ut talis & qualis. Cæteri omnes dactylum recipiunt.
Is ea id. Eius Ei Eum Eam Eo	❡Item minus q̃ finitæ qualitatis ꝓnomina. is. ea. id masculino & neutro genere noiatiuus singularis breuem syllabã recipit fœminino utrasq; breues. Genetiuus omniũ trochæũ capit eius. Datiuus iambũ ei Accusatiuus pyrrichiũ eum uel eã. Ablatiuus iãbum ab eo. Itẽ pluraliter noiatiuo casu mascu ino qdẽ genere lõga est & una fit syllaba de duabus uocalibus:ut ii genere fœminino iãbum recipit ut eæ neutro pyrrichium.
Ii Eæ Ea Eorum Earum	❡Genetiuus casus in oib⁹ generibus amphibrachym. Accusatiuus masculino & fœminino iãbũ. Neutro pyrrichiũ. Datiuus & ablatiuus iãbũ
Eos Eas	❡Itẽ ꝓnomina finita. iste ista istud. Nominatiuus singularis omnium generũ nouissimã breuẽ recipit. Genetiuus palimbacchio cõstat interdũ

ita ut media

ita ut media longa sit istius: interdum dactylus poni potest ut media syllaba corripiatur ut illius aram. & ipsius ante oculos. Datiuus spondium habet. Accusatiuus trochæum ablatiuus spondium. Item pluralis nominatiuus masculini & fœminini generis recipit spondiũ neutro trochæũ. Genetiuus palimbacchiũ. Accusatiuus nominatiuo consentit: datiuus & ablatiuus spondio constant. Item pronomina possessiua noster uester nostra uestra nostrum uestrum. Nominatiuus singularis ubiqȝ trochæũ recipit Genetiuus spondæum. — Eis Iste Ista Istud Istius Illius Ipsius Nr̃ Vester

Datiuus eundem. Accusatiuus trochæum. Ablatiuus spondæũ. Pluralis masculino & fœminino genere nominatiuus spõdæum habet neutro tribus casibus similibus trochæum. genetiuus palimbacchium accusatiuus cæteriqȝ spondæum.

Item triptota pronomina sibi se. a se. sibi ꝓnomẽ datiuo casu utroqȝ numero freq̃uẽter duabus breuibus constat: ut hoc sibi pulchra suũ. interdum ex breui & lõga quẽadmodum est mihi tibi. quoqȝ de natura supradictum est. ut Caluus in. io. mens mea dira sibi prædicens oia uecors. — Sibi Se; Caluĩ poema.

Se autem & a se utroqȝ item numero syllaba longa constat.

Item ꝓnomina suus sua suũ. Nominatiuo singulari pyrrhichiũ recipiunt: & neutro genere V littera geminatᷓ ne sit uerbũ: ut auguriũqȝ suũ. Genetiuo datiuo siue ablatiuo: iambum accusatiuo pyrrichium. — Suus sua suum.

Item pluraliter masculino & fœminino iambum recipit: neutro tribus casibus pyrrichium.

Genetiuus amphibrachym. cæteri uero casus iambum.

Item pronomina finita atqȝ demonstratiua hic hæc hoc. Nominatiuo singulari masculino siue neutro genere eadem syllaba breuis est: fœminino longa. genetiuus casus omnium trochæum recipit. non tam natura quam positione quod i littera duplex sit. ut huius odorato radix est. Datiuus pyrrichiũ huic: sed possunt ambæ syllabæ in synaliphã cadere, ut atqȝ huic respõsum paucis ita reddidit: Accusatiuus & ablatiuus breuem syllabam recipiunt natura: sed positione longam. item pluraliter hi & hæ hæc. nominatiuus longam recipit genetiuus ex longa & breui cõstat: cæteri omnes syllabam longam recipiunt — Hic hæc hoc. Huius huic Hoc Hi Hæ Hæc

Item pronomina possessiua: & ad aliquid referentia meus mea meũ noĩatiuus singularis siue accusatiuus: & uocatiuus pyrrichiũ recipiũt: genetiuus siue ablatiuus iãbũ. pluralis noĩatiuus & actũs: & uocatiuus: masculino & fœmĩno gñe. ex breui & lõga cõstat neutro ex duabus breuibus genetiuus omniũ breui & lõga & breui. Dtũs & abltũs ex breui & lõga. ut siue meum corpus spoliatum lumine mauis reddere redde meis. — Meus Mea Meum

Quantus
Tantus

¶ Item pronomina quantus tantus nominatiuo casu singulari. & accusatiuo ultimam breuem recipiunt: ut quātus ab occasu. Tantus amor terræ fœminino & neutro genere supradictis casibus eadem syllaba breuis est. genetiuo quoq; breuis datiuo & ablatiuo longa.

¶ Item pluralis nominatiuus accusatiuus & uocatiuus masculini & fœminini generis longam habent naturaliter ultimam: nam prima positione fit longa: neutro uero genere his casibus breuis erit ultima. genetiuus omnium ex duabus longis & breui constat: ut miserere laborū tantorū.

Tantorum.

Datiuo & ablatiuo extrema longa est. Non immerito plæraq; pronomina comprehendi: ut aliquātulum patefaceret naturalium ratio syllabarū. cætera autem ex his facile colliguntur.

Verbo℞ terminationes.

¶ De Verbo.

DE ultimis syllabis dicam: penultimisq; uerbo℞. uerba omnia cunctis significationis. coniugationibusq;: modis temporibus atq; personis: decem litteris terminantur uocalibus quinq; cōsonantibus totidē.

A. finalis in uerbis E I O.

¶ A. littera uocali semper producta. ut da nūc Thymbræ pater: E littera producta. ut tu uatem tu diua mone littera correpta. ut en age segnis. i littera semper producta tēpore præsenti. Nāq; sub œbalia memini. præterito pfecto. ut læta dedi. O. littera frequēter pducta. ut lustra domosq; traho. aliquando correpta. Nā ut superius dictum est o littera postrema uocalis in nominatiuis casibus nominū siue pronominū: psonis quoq; uerborum & corripi & produci potest. u litterara semp longa sed hæc in uerbis impersonalibus inuenitur. ut clamatu & monitu. Cuius declinationis forma apud Vergilium nostrum facilius inuenitur.

V.
Clamatu
Monitu

¶ Itē de consonantibus uerba m littera terminata breuem syllabam recipiūt. cuius rationem supra memoraui. ut aut in synalipham cadat. aut positione longa reddatur syllaba.

C. Duc Dic Fac

¶ C. lrā terminata sæpe producit. ut duc age duc ad nos. & dic age nāq; mihi iterdū corripit. ut ergo fac ut fuerit. in aliis psonis tēpo℞ & modo rū eadē syllaba ita iperatiuo modo & corripi & pduci p sua natura pōt.

As Es

¶ As uel es syllaba in omnibus uerbis & coniugationibus præter sum. & quæ ex ipso nascunt aut adsum prosum quia & defectiua sunt. & cōiugatione carent semper producuntur. ut uicinosq; ignare paras inuadere portus. & formosam resonare doces amaryllida syluas: & in illis defectiuis uerbis est. ut Huc ades o Gelathæa.

Ades

Is

¶ Is syllaba si fuerit tertiæ coniugationis productæ pducit etiā in monosyllabis uerbis quæ cōiugatione carent: potest syllaba produci. ut uis & Tarquios. At si fuerit tertiæ correptæ. corripit: ut his germana malis

oneras atq; obicis

oneras atq; obicis hosti. mus uel tis syllabæ plurali numero inueniunt: sed semper breues sunt. ut Nox ruit ænea nos flendo ducimus horas & lumina labentem cælo quæ ducitis annũ. Verba r littera terminata quali bet præcedente uocali nouissimam syllabam breuem recipiunt. ar syllaba ut inferar & quos sydonia uix urbe reuelli. Er syllaba: magicis in uitam accingier. Or: ut testor utrũq; caput: Vr syllaba ut ducitur infelix æuo maturus Acates T littera postremam semp breuem syllabam reddit præcedentibus tribus uocalibus. a. e. i. ut lydorũq; manus collectos armat agrestes: & admonet ira deum: & nec turnum segnis retinet mora: sed rapit acer. disputauimus genera de postremis syllabis: nunc specialiter disceptamus: per significationes modos tempora atq; personas. — Mus Tis / R. littera / Ar / Or Vr / T. littera.

¶ Prima psona modo ꝓnunciatiuo: idest indicatiuo tẽpore pͥsenti actiuorum neutralium uerborũ sæpissime longam recipit. ut lustra domosq; traho. Secunda psona primæ & secũdæ uel tertiæ coniugationis productæ: semper producit ultimam syllabam. ut donas mones audis. Tertiæ uero cõiugationis correptæ corripit. ut causando nostros in longũ ducis amores. Tertia psona oibus quattuor ordinibus coniugationũ ultimam syllabã corripit plurali numero. prima & secũda in tribus ordinibus coniugationũ productis: excepta tertia coniugatione correpta penultimã syllabam producũt: nouissimã corripiunt. ut donamus donatis, Monemus monetis. audimus auditis. Tertia uero cõiugatione correpta penultima semper corripit. ut nos flẽdo ducimus horas. & labentẽ cælo qui ducitis annum. Tempore pͥterito impfecto numero singulari penultimã syllabam in omnibus psonis utriusq; numeri uniuersæ coniugationes longã recipiunt. ut donabã monebam audiebã legebam. Itẽ pluraliter donabamus monebamus audiebamus legebamus: nouissima syllaba singulari numero prima psona semper breuis est: in omnibus coniugationibus. ut clamabam & cætera. secũda psona singularis omniũ cõiugationum semper ꝓducit ultimã. ut clamabas monebas audiebas rapiebas. Tertia aũtẽ psona singularis & pria uel secũda pluralis semp breuẽ hñt. ut clamabat clamabamus clamabatis. Tertia ãt pluralis positiõe lõga fit. ut clamabãt. — Modus pronũciatiuus

¶ In defectiuis sane uerbis: si consideres sum & adsum uel prosũ penultima corripit. ut eras aderas ꝓfueras. In cæteris psonis similiter præteritum perfectũ tẽpus semp longã recipit ultimã siue i littera postrema simplici prima psona terminat. ut Tytire tu patulæ cecini: siue geminata. ut Quo feror unde abii. scire aũt necesse est quænam coniugatio ultimam i litterã debeat duplicare. Sola tertia coniugatio producta seu correpta: non tamen in oibus uerbis geminare põt. ut Appetii & Veneris uiolaui — Verba defectiua. / Cõiugatio q̃ geminat. i.

uulnere dextrã. & ut supra dictũ est. quo feror unde abii. In tertia quoq; psona singularis eãdẽ i lrãm duplicat. ut adiit agnouit & obstupuit subiit cari. Sed in tertia psona singularis in qbus i lra duplicat penultima semp corripit. In prima aũt cõiugatione producit. ut clamaui donaui. In secũda coniugatione corripit: ut monui splẽdui ac si primæ coniugationis declinationem hanc induxeris: quæ ex auctoritate non ex ratione declinationem hanc induxeris: quæ ex auctoritate non ex ratione descendit. coniuncto domui penultimam corripies. In secũda psona singularis semp ultima producit in omnibus uerbis. in tertia persona coniugationis primæ penultima syllaba aliquando corripitur. ut intonuit læuum. nonnunquã producitur. armauit ornauit. In omnibus autem coniugationibus nouissima breuis inuenit: plurali numero prima persona coniugationũ omnium: penultimã siue ultimã syllabã semp corripit. ut hactenus & fragili donauimus. & iuximus hospicio. secunda persona ultimam semper corripit. Tertia persona penultimam semper ubiq; producit. ut & socii amissi petierunt æthera pennis. Tertia uero duplex persona quam alii quartam nominant penultimã semper ubiq; producit & ultimam corripit. ut Romanos ad templa deum duxere triumphos. prætérito plusq̃perfecto q tempore numero singulari prima persona penultimã ultimamq; in omnibus coniugationibus corripit. ut donauerã splenduerã audierã iunxeram. secũda psona penultimam corripit nouissimã pducit. ut audieras: Tertia psonæ primæ consentit. ut ter circum iliacos raptauerat hectora muros. Plurali numero prima persona secundaq; in omnibus cõiugationibus penultimam longã & ultimã breuem recipit. ut donaueramus donaueratis. splendueramus splẽdueratis. audieramus audieratis: traxeramus traxeratis. Tertia psona ultimam semp producit: ut donauerant traxerant. Tempore futuro primæ & secundæ cõiugationis in omnibus psonis penultima syllaba longa est. ut amabo monebo. postrema quoq; bo syllaba longa est: sed si necesse fuerit ut pro breui ponatur licebit. secundum quod in prima uerbi positione disceptauimus. ceteræ sine psonæ supradictaq; coniugationum utroq; numero nouissimam semp corripiunt. ut clamabis monebis clamabit monebit. at in numero plurali etiã penultima corripit: ut clamabimus monebimus clamabitis monebitis. Tertiæ uero coniugationis productæ seu correptæ. prima psona nouissimam syllabam corripit: ut audiam rapiam. penultima uero syllaba tertiæ productæ semper corripit: ut sentiam audiã. ut audiam & hæc manes ueniet mihi fama. Si tertiæ autem coniugationis correptæ penultima syllaba fuerit natura syllabæ: in aliis ita alia corripitur alia producitur

Verborum quantitas in syllabis. per cõiugatiões. modos tempora psonas

Coniugatio prima.

Persona prima.

Persona secunda.

Persona tertia.

Futurũ primæ & secundæ coniugationis.

alia producit. corripitur in hac mortalem eripiat formam. producitur in hac. ducam scribam quoniam primæ sunt uerborum syllabæ: nec declinationibus immutatæ secundæ personæ singularis coniugationis tertiæ duplicis nouissima syllaba semper producit. ut audies scribes quæ syllabæ uerborum ultimæ ubiq; producitur. penultima sane syllabæ primæ personæ congruit. Tertia quoq; persona similiter in ambabus syllabis cõsentit. Pluralis personæ omnes sine ambiguitate penultimam semp̄ producunt: & ultimam corripiunt. ut audiemus rapiemus audietis rapietis. Tertiæ uero personæ penultima syllaba singularis personæ consentit.

¶ Modo imperatiuo tempore præsenti numero singulari persona secũda omnes coniugationes productæ præter tertiam correptam ultimam syllabam producit. ut littus ama. & Tu uatem tu diua mone. Tertiæ sane coniugationis correptæ persona secunda singularis ultimam corripit. ut continuoq; greges uillis lege. Tertia persona singularis omnium coniugationum ultimam syllabam corripit. ut donet moneat audiat rapiat. Secũda p̄sona pluralis in prima & secunda uel tertia cõiugatione productis penultimã syllabã semp̄ p̄ducit: & ultimã corripit. ut donate monete audite. ultima aũt breuis est in tertia cõiugatione correptæ ultima & penultima breues sunt. ut dicite felices animæ. & cingite fronde comas. Impatiuus modus.

¶ Futuro tempore numero singulari secunda persona in tribus ordinibus coniugationum productis ultimam & penultimã syllabã semp̄ p̄ducit. ut clamato moneto audito. In tertia coniugatione correpta penultimam corripit. ut postremas metito. Tertia persona coniugationis primæ numero singulari penultimam producit si a litteram quæ coniugationẽ ostendit habuerit: eam & aliquando corripit. ut Lucanus in q̄nto Cæsar habet. & si o uocalem habuerit producit. ut donet. Quoniam ut supra diximus primæ uerborum syllabæ in fundamento non in declinationis flexibilitate consistunt: merito suam naturam penultimo loco custodiunt. At in aliis uerbis eiusdem primæ coniugationis ubi declinatio inflectit: penultima syllaba breuis inuenit. ut clamitet quæritet. Cæteræ uero cõiugationes huic formæ consentiunt. ut penultimam breuem habeant. ut ıre neq; ab terra moneat. c. f. & audiat hæc genitor qui fœdera. f. nouissima etiam syllaba quæ. t. littera consonante semper finitur in omnibus breuis est. In omnibus autem cõiugationibus numero plurali personã secunda penultimam syllabam semper longam: & ultimam breuem recipit. ut clamatote monetote auditote scribitote.

¶ Optatiuo modo tempore præsenti & præterito imperfecto productis coniugationibus prima persona singularis penultimam longam: & po- Optatiuus modus

stremam breuem habet.utinam amarē docerem audirem:tertia correpta corripit penultimam ut arriperem cingerem. Secunda persona duabus longis terminatur:utinam amares moueres audires moneres. hæ enim uocales quibus coniugatio producta cognoscitur:ubiq; produci debent: præter tertiam correptam quæ e litteram correptam recipit. Tertia uero coniugatio correpta penultimam corripit utinam cingeres. Tertia psona singularis primæ consentit: plurali numero prima & secunda persona omnium coniugationum penultimā longā & ultimā breuem recipiunt. ut utinā clamaremus clamaretis:moneremus moneretis:audiremus audiretis:raperemus raperetis. Tertia psona in productis coniugationibus penultimam producit. In tertia correpta corripit.utinam cingerent.

Præteritum tempus omnium coniugationum

¶ Tempore præterito & plusq̄perfecto omnibus coniugationibus persona prima singularis:postremā breuem habet.secunda persona longā: es enim syllaba producta terminatur.ut amasses audisses. Tertia persona primæ congruit. Plu.in omnibus coniugationibus prima secundaq; persona penultimam longam & postremam breuem habet.ut amassemus amassetis.rapuissemus rapuissetis.

¶ Tēpore futuro prima psona penultimā syllabā in oibus cōiugationibus corripit:utinē clamitā moneā audiā eripiā.si uero prima uerbi syllaba in penultimo loco fuerit pro natura sui longa inueniť.utinā clamē utinā donē a lr̄a corripiť.ut flumina amē syluasq; inglorius.ultima omnium semp breuis est. In secūda psona eadem erit penultima syllaba quæ in prima fuerit.secūda psona.siue es siue as syllabas habuerit ultimas producit. In tertia psona penultima syllaba eadē quæ in supioribus erit.ultima uero semp breuis. Pluraliter autē & prima & secūda psona in oibus cōiugationibus penultimā longā recipit.& ultimā breuē.ut utinā donemus donetis moneamus moneatis:audiamus audiatis:legamus legatis. Tertiæ personæ singularis in penultima syllaba similis inuenitur.

Subiūctiuus modus.

¶ Adiunctiuo modo præsens & præteritū imperfectum & plusq̄pfectū tempus optatiuo modo congruit. Perfectū uero tempus numeri singularis in oibus psonis omniū cōiugationū penultimas ultimasq; syllabas breues habet.ut cū clamauerim clamaueris clamauerit.ut cū monuerim monueris monuerit.ut cū audierim audieris audierit.ut cū scripserim scripseris scripserit. Plurali aūt numero in oibus quattuor coniugationum modis personas duas primam & secundam:quæ penultimam semper producunt:ultimam uero corripiunt. Tertia uero persona penultimam corripit.ut cum donauerint: monuerint audierint legerint. Tempore sunt

Futurū subiunctiui.

alio.(Nam duo recipit)quoniam primum futurū tēpus futuro tēpori

modo pnunciatiuo

modo pronunciatiuo consentit prima psona singularis sola nouissimā syllabā lōgā habet.ut donauero monuero cæteræ duæ singularis:eadēq; primā penultimā breuē recipiūt.ut donauero donaueris donauerit.Plurali numero pria & secūda psona oium cōiugationū:penultimā longā & ultimā breuē habēt.ut clamauerimus clamaueritis monuerimus monueritis audierimus audieritis dixerimus dixeritis. Tertia persona omnium penultimam breuem habet.

¶Infinitiuus modus tēpore præsenti productis tribus cōiugationibus penultimam longam habet.ut Plausæ sonitum ceruicis amaræ.

¶Itē docere monere.Interdū tamē i secūda cōiugatione penultima syllaba corripit̃.ut feruere leucaten.& cū littora feruere late.sed in hoc uerbo recte corripit̃.qm̄ antiq tertiā cōiugationē magis quā secūdā esse uoluerūt.ut Lucilius feruit nūc feruet ad annū.& Terētius in adelphis dū feruit maxime.ergo errare noscunt̃ hi:q Vergiliū nostrū longā ꝑ breui posuisse putāt:ut in his uersibus longā ꝑ breui sane posuit.illæ aūt paribus quas fulgere cernis in armis:& Auroq; effulgere:nā sine dubio hui9 uerbi secūda ē cōiugatio:quæ debet ꝓduci.Nā tertiæ cōiugationis ꝓductæ exēplu subiiciā & stabulo frenos audire sonantes.Tertia coniugatio correpta tēpore præsenti penultimā breuē recipit.ut Tu calamos īflare leues ego dicere uersus.ultima aūt syllaba in oibus coniugationibus breuis est tpe ꝑterito:postrema semp ubiq; breuis est.ut superas cœli uenisse sub auras.Interdū aūt præteritū tēpus i lrām duplicat penultimæ syllabæ:sed in his dūtaxat uerbis:quæ ꝑterito pfecto modi ꝓnūciatiui duplicauerint ut supradictū est:non solum metri causa:q̃ rationis.ut nos abiisse rati.futuro quoq; tempore penultima lōga & ultima breuis est:sed nō facilius huius temporis & modi uerbum in poematibus inuenitur.

Clamauerimus.
Clamaueritis.
Infinitiuus modus.
Feruere.
Fulgere.
Venisse.

¶De declinatione passiuorū deponentium cōmuniumq; uerborum.

MOdo ꝓnunciatiuo.i.indicatiuo:tēpore ꝑsenti numero singulari: psona prima penultimā syllabā in aliqbus uerbis longā recipit.ut ducor clamor.Si tamē prima uerbi syllaba fuerit i aliqbus breuē.ut quo feror unde abii si multaꝝ uerbū aliquod fuerit syllabaꝝ frequēter penultimā corripit:postrema aūt semp breuis est & erit.secunda tertiaq; psona singularis excepta tertia cōiugatione correpta:penultimā longam & postremā breuē recipiunt.Tertia enim correpta duabus breuibus postremis terminatur. ut ducitur infelix æuo.numero plurali persona prima in productis coniugationibus penultimam longam habet.ut secunda & tertia persona singularis. ut clamamur monemur audimur. In tertia autem correpta breuem recipit. ut legimur & ferimur per opaca locorum.

Indicatiuus ideq; pronūciatiuus.
Verborū passiuorū deponentiū cōmuniūq;: p cōiugationū modos & tempora quantitas in syllabis.

Persona secunda penultimā breuē & ultimā longā admittit ut amamini: & mouemini. omnis enim syllaba in uerbis: ut in aliis partibus orationis: i lra uocali finita: semp producit. Tertia persona postremā breuē habet. Tēpore ptō impfecto oibus in cōiugationibus psonisq; præter secundā personā pluralis penultimā semp longā & ultimā breuē inuenies. ut ducebar ducebaris ducebat. Itē plurali ducebamur. secūdæ uero personæ pluralis syllaba ī tertio ab ultima loco pducit: ut ducebamini. Tertia psona pluralis ultimā breuē habet. Tēpore præterito pfecto & plusqper-

Præteritū perfectū & plusqperfectum.

fecto numero singulari prima & tertia coniugatio producta penultimā longam & postremam breuem habet. ut donatus auditus. secunda autē coniugatio uel tertia correpta: penultimam syllabam aliquando breuem recipit. ut admonitus aliquando positione longam. ut scriptus: plurali autem numero ultima longa est. ut admoniti: penultima breuis. Tempore futuro prima & secunda coniugatio persona prima numero singulari penultimam longam habet. ut amabor & docebor. Secunda & tertia psona breuem. ut Horatius in arte poetica. Nec semp feriet quodcunq; minabitur arcus. Scire autem oportet q; litteræ uocales: quæ tres coniugationes productas ostendūt: frequenter produci debent. Numero plurali prima persona postremas breues habet. ut amabimur monebimur. Secunda psona breuē & longā. Tertia persona ultimam breuem recipit. Tertia coniugatio producta uel correpta eiusdem tēporis futuri primam personam duabus postremis breuibus explicat. ut nutriar rapiar. In secūda persona penultima longa: & postrema breuis erit. dissyllabis autem uerbis interdum penultima longa: & postrema breuis erit. ut in Horatio primo carminum. Scriberis uario fortis. plurali numero prima persona penultimam longam: & postremam breuem habet: ut audiemur & rapiemur. Secunda persona tertiam ab ultima longam: penultimam breuem: postremam longam habet: ut audiemini & rapiemini. Tertia persona ultimam breuem habet: ut audientur: rapientur. Imperatiuus modus tempore præsenti numero singulari persona secunda uel tertia: in coniugationibus productis penultimam longam & ultimam breuem habet: ut amare ametur: monere moneatur: audire audiatur. In tertia autē coniugatione correpta secunda persona: utræq; postremæ breues sunt. ut scribere legere. In tertia persona penultima longa & postrema breuis est. ut legatur. Plurali numero persona prima omnium coniugationum penultimam longam & ultimam breuem habet. ut amemur moneamur audiamur: scribamur. Secunda persona tertiam ab ultima longam: penultimam breuem: postremam longam habet. Teria persona

postremam semper

postremam semp breuem:recipit. Tempore futuro in omnibus coniugationibus productis:secunda uel tertia persona singularis penultimam longam habet:& ultimã breuem.ut Contemplator item.cum tertia autem coniugatio correpta penultimam syllabam breuem habet.ut legitor scribitor. Pluralis numerus persona secunda coniugatione tertia correptæ competit. Optatiuo modo tempore præsenti & præterito imperfecto numero singulari personæ omnes in tribus coniugationibus productis penultimam longam recipiunt.ut utinam donarer monerer audirer:similiter in cæteris personis singularibus.Item pluralis prima psona singulari congruit.secunda persona tertiam a fine longam habet.penultimam breuem & ultimam lõgam.ut utinam amaremini moneremini:audiremini:ultima autem syllaba præter secundam personam pluralis:breuis est. Tertia autem coniugatio correpta a superioribus longe discrepat. Nã ut illæ litterã uocalẽ producunt:quæ est index cõiugationis:ita & ista corripit. Prima tamẽ psona singularis penultimã & ultimã corripit.ut utinã scriberet utinã legeret.secũda aũt psona uel tertia singularis penultimã syllabã pducunt,ut utinã rapereris raperet. Numerus pluralis superioribus cõiugationibus cõsentit.utinã scriberemur: Præteritum pfectũ & plusqpfectũ tẽpus:modi pnunciatiui:duobus tẽporibus congruit:Prima psona futuri tẽporis in prima cõiugatione postrema syllaba breui explicatur.penultimam autem interdum positione longam:ut utinam contẽpler:aliquãdo breui.ut utinã amer interdũ longa.ut utinam exclamer. Secundã uel tertia psona singularis in omnibus coniugationibus penultimam syllabam semp longam recipiunt:siue.a.siue.e.uocales habeant. Prima coniugatio.e.litterã pductam habebit.ut utinã contempleris contẽpler.cæteræ uero.a.litterã pductã habent.ut utinam monearis utinã audiaris:utinam legaris.de postrema autẽ omniũ non dubitaueris quin breuis sit eadẽ.litteræ uocales.a.&.e.uim suã etiã numero plurali custodiũt.ut utinã contẽplemur contẽplemini.utinã doceamur doceamini.utinã audiamur audiamini.utinã scribamur scribamini.secundæ psonæ penultima breuis est & ultima longa: Adiunctiuus modus tẽpore præsenti:optatiui modi futuro tempori competit. Præteritũ imperfectum tempus præsenti tempori modi superioris congruit. Præteritum autem perfectũ & plusquamperfectum modorum superiorum temporibus in sua specie consentiunt: futurum tempus primum huiuscemodi pro suis coniugationibus tempori futuro modi pronunciatiui cõgruit. ut contemplabor commonebor.cum audiar cum legar.aliud autem futurum uel ulterius præteritis temporibus perfectis consentiunt.

Infinitiuus qui & ppetuus modus.

Infinitus modus: quem & perpetuũ quidam uocant tẽpore præsenti coniugationibus tribus quas pductas semp esse diximus: penultima: postremaq; syllabis longis explicat. ut clamari doceri moueri: ut ne quere doceri. ut mutari ue putas bellũ: & hinc exaudiri. Tertia autẽ cõiugatione correpta: tẽpore itẽ præsenti si penultima syllaba ubiq; pducta fuerit & in capite uerbi fuerit hic quoq; pducẽda est. ut pgeniẽ sed enim troiano a. s. d. At si ubiq; corripit corripiẽda ut in Lucano. Romano spectãte rapi. Interdũ autẽ & positione lõga est. ut tanta ne: tam patiens. postrema aũt syllaba in oĩbus sine ambiguitate lõga est. Præterito tempore: prima & tertia cõiugatio pducta: penultimã longã & ultimã breuẽ semper recipiunt: ut reclamatũ esse auditũ esse. Secunda coniugatio penultimã syllabã interdũ breuem recipit: ut monitũ esse. Interdũ positione lõgam. ut doctum esse. Tertia autẽ coniugatio correpta semp positione longam efficit. ut ductũ esse deceptum esse. Futurum secundũ rationẽ cõiugationum in prima particula uerbi simile est præterito tẽpori: in postrema particula spondio constat. ut clamatũ iri monitũ iri scriptum iri. uerba impersonalia in ratione syllabarum actiuis & neutralibus uerbis: tertiæ tñ personæ in omni declinatione (præter infinitum modũ) similia sunt: & interdũ penultimã syllabam breuem recipiunt: ut non pudet obsidione iterum. In trissyllabo breuis est. ut pœnitet: aliquando naturaliter longa est penultima diphthongi rõne. ut tædet aliquando positione longa. ut oportet. Verba sane infinitæ declinationis. quæ alii impersonali modo uindicant. ut amatur amabat: docet docebat. In cõmuni declinatione temporum passiuis & deponentibus & communibus uerbis cohærent;

Participiorũ quantitas.

Participia omnium uerboꝝ: quattuor formulis syllabarum ultimarũ explicant: natura diuersis. Prima est qua præsenti tempore duplex inuenitur: aut enim ans syllaba producta finit. ut Ardet amans Dido aut ens eadẽ quoq; pducta. ut bella mouens. Secunda formula est quæ tẽpore futuro ex oĩbus significationibus ueniẽte uerborum uniformis erũpit, hæc semper rus syllaba explicat: penultimã longam & ultimam breuem syllabã reddẽs. ut si uisurus eum ibo. Ea autẽ Participia huius temporis: quorum uerba primam coniugationẽ recipiunt: etiam tertiam syllabam ab ultima semper producunt. ut amaturus contemplaturus. non immerito quia etiam in uerbis a lra quæ est coniugationis index: necessario pducit. Tertia formula duplex quem admodũ prima: & temporis præteriti esse cognoscit. Interdum enim tus syllaba finit. ut & ductus cornu stabit. Interdum sus syllaba. ut furit mugitibus æther concussus. utraq; syllaba breuis est. Penultimaꝝ aũt rationem syllabarum in uerbis pteriti

perfecti passiui

pfecti passiui scilicet ostẽdimus.ne eadem repetita documenta opusculũ nimium dilatent. Quarta formula est simplex: & futurum patiendi tempus ostendẽs: hæc dus syllaba semp breui finit horum omnium participiorum postremæ syllabæ p declinationes casuales: secundũ rõnem nominum ita seu longe seu breues intelliguntur. duo tamen participiis desunt quod & productam uocalem in fine duntaxat nunquam recipiunt & quod nullus casus eorum.t.l.uel.u.terminatur.

De Aduerbiis.

QVoniam statuimus: per omnes partes orationis decurrere: & de natura postremarum: siue penultimarum syllabarum: ut fert ratio disceptare: quæ tradi solæ regulariter possunt. Nam cæterarum præcedentium docet auctoritas rationem: idcirco docere exstimaui etiam de aduerbiis quæ tamen comprehendi possunt. aliquantulum disputare. ergo per omnes significationes aduerbiorum eundum est.

A duerbia temporis scilicet hodie cras mane nuper olim aliquando. hodie constat anapæsto. ut hodie uictor spolia illa superbi: Cras constat syllaba longa: ut in horatio primo carminum. Cras ingens. mane constat trochæo ut Mane ruunt portis. etiam cum nomẽ fuerit: eundem recipit: ut dum Mane nouum. Nup quoq̧ aduerbium Trochæo constat. heri spondæo constat. Vesperi constat cretico. Olim cõstat trochæo. olim arbos. aduerbium. Vt cum temporis fuerit & postea quam significauerit productam uocalem recipit: licet habeat positionem. ut in octauo. ut belli signum laurẽti turnus ab arce. aut si fuerit similitudinis breuem uocalem habebit: ut At uelut ille canũ morsu. Aduerbia localia. hic aduerbium a pnomine distat q pronomen corripiat & aduerbiũ pducat. ut hic ego nãq̧ tuas fortes. Illic uel illuc & huc aduerbia postremas longas recipiunt. ut huc illuc aciem circũtulit & huc ades. & Seneca in hecuba hendicasyllabo sapphico uersu. Ilium est illic ubi fumus alte. ibi uel ubi sine dubio primas syllabas breues habẽt. ultimas aũt scire oportet & longas & breues poni posse. lõgas ut cernit ibi mœstos. breues ut his ubi tũ. & atq̧ ubi iam patriæ. inde & unde aduerbia postremas syllabas breues recipiunt: ut inde ubi clara dedit. & unde laborum. quo uel qua: & hæc aduerbia longis syllabis cõstant. ut quo fugis ænea & qua uictrix redit illa. & hac iter elysium nobis. Item aduerbia localia quæ sub imagine nominum latent: cum inciderint ad rationem nominum referuntur. Item eminus & cominus dactylo constant. ut illum eminus. & totum cui cominus ensem. Procul aduerbium pyrrichio constat: ut haud procul hinc saxo. Nuper aduerbium tẽporis & donec trochæo cõstant. ut Horatius.

Aduerbia temporis
Hodie Cras
Mane Nup
Heri Vespi
Olim Vt
Hic
illic illuc huc
Ibi Vbi
Inde Vnde
Quo Qua
Hac
Eminus
Comminus
Procul

Aduerbia numeri
Semel
Quater
Nouies
Iterum
Denuo
Deinde
Rursus
Non haud
Nequicquã
Nequaquã
Frustra etiã
Vtiq; En
Ecce
Age Eia
Vtinam
Cur
Quare
Quianam
Fortasse
Forsitan
Forte Heus
Heu
Ne
Vna Simul
Pariter
Seorsum
Separatim
Sic Veluti
Vti
Quasi

nuper sollicitum quæ mihi tædium. & donec ut æstiuis effusus nubibus hymber. ℂ Aduerbia numeri quæ, l. uel. r. uel. s. litteris terminantur breues syllabas ultimas recipiunt. ut in Lucano semel omnia uictor iusserit. & Mœnia dardanidum quater ipso in limine portæ. in dissyllabis autẽ etiam primæ syllabæ breues sunt. illa autem quæ ens: uel es syllabis finiuntur ultimas syllabas longas habent. ut nouies styx: constat autem anapæsto. Iterum aduerbium numeri tribus breuibus constat. ut sublimis. animas iterumq; ad tartara. ℂ Aduerbia ordinis. denuo constat cretico. Deinde constat palimbacchio. ut Deinde satis fluuium inducit. Rursus constat trochæo. ut rursus abundabat. Aduerbia negandi: non & haud longis syllabis constant: ut Non ego myrmidonum. & haud equidem credo Itẽ nequicq̃ & Nequaq̃ cõstãt palimbacchio. ut nequicq̃ trepidat. frustra aduerbium constat spondio. ut uane ligus frustraq; animis. etiã aduerbium tribrachum recipit. ut hic etiam inuentum priamon. utiq; constat tribus breuibus. ℂ Aduerbia demonstrandi: en longam habet. ut en agros Ecce aduerbium constat trochæo. ut ecce dionæi processit. ℂ Aduerbia hortantis age eia. Age aduerbiũ constat duabus breuibus. ut te sine nil altũ mens inchoat: Eia age segnes. Item eia constat spondio ultima sane syllaba in synalipham cadit duobus his uersibus. eia age segnes. & hostis adest eia. ℂ Aduerbiũ optandi utinam constat ex tribus breuibus. ut atq; utinã ex uobis unus. ℂ Aduerbiũ interrogatiuũ. cur constat syllaba lõga. ut cur inquit diuersus abis. Quare aduerbium constat trochæo ut quare age & inceptũ. quianã aduerbiũ constat tribracho. ut Heu quianã tanti cinxerunt. ℂ Aduerbiũ dubitandi fortasse ultima syllaba breui finitur. Item forsitan cõstat dactylo. ut forsitan & Priami. forte cõstat trochæo. ut forte sub arguta. ℂ Aduerbiũ uocãdi heus longam habet. ut heus etiã mens. heu respõdentis aduerbium longa constat ut Lucanus. heu demens. ℂ Aduerbium prohibendi ne constat longa. ut ne pete connubiis. coniunctio autem si fuerit corripitur. ut Coniunx ne Creusa. ℂ Aduerbiũ cõmunicationis. ut una simul pariter. una aduerbium spondio cõstat. ut hi subito natum anchises unaq; sybillam simul constat pyrrichio. ut illa furens simul arua fuga. pariter constat tribracho. ut dixerat atq; animis pariter certantibus. ℂ Aduerbiũ seperationis seorsum & separatim. seorsum primam syllabam longam: & postremam breuem recipit. Item separatim constat ditrochæo. ℂ Aduerbium similitudinis: sic constat syllaba longa. ut sic ait. ueluti constat anapæsto. ut ac ueluti magno in populo. etiam separatim uti dicimus. ut Salustius in Iugurthino utiq; rẽ sese habere. Itẽ quasi cõstat pyrrichio. ut Tullius.

Nam quasi bos

Nam quasi bos sibi dedecor ingenuere parētes. ¶ Aduerbia compara/tionis: magis potius omnibus constant breuibus. ut tā magis illa fremēs. & siue antro potius succedimus. nam ultima positione fit lōga. Nam & quam natura breues syllabæ sunt. ¶ Aduerbiū euentus. forte cōstat tro chæo. ut forte fuit iuxta Tumulus. ¶ Aduerbia quātitatis parū nimiū omnibus breuibus cōstant. ut Lucanus in quinto. Quid satis est si Ro/ma parum? & uergilius esse sinente nimium uobis romana propago. Itē minus & satis & amplius oībus breuibus cōstant. ut sit satis Aeneidæ, ēt minus atq; minus: & neq; me indecorem germana uidebis amplius.

¶ Aduerbia qualitatis siue quātitatis plæraq; gradus recipiūt. pſertim si a nomine ueniāt. Nam ppauca sunt aduerbia quæ ab se orta gradus reci piant: & quoniam quæ ex aliis partibus orationis deriuantur aduerbia in numerabilia sunt: merito omnia comprehendi non possunt: tamē horū aduerbiorū regulariter de postremis syllabis disputabimus. Absolutus gradus quem alii positiuum uocant: in aduerbio sex litteris terminatur. uocalibus tribus. ut sæpe bene o semp pducta uocali. ut raro falso. ut fal/so queritur de natura. u. semp pducta. ut anceps pugna diu. Consonan/tibus autem tribus explicat' m lr̄a correpta. ut illa leuem fugiēs partim se cat æthera pennis. & tractimq; susurrant. r. littera correpta. ut lacerum cru deliter ora. s. littera correpta. ut nec fūditus omnes. Aduerbia e littera ter minata absoluto gradu: plæraq; lōga syllaba finiuntur. ut ante omnes stu pet ipse Dares longeq; recusat: & si non alium late iactaret odorem. non sine ratione Vergilius eandem pductam in a litteram correptam uertit. ut & pede terrā crebra ferit. Pauca breuē habēt rite bene & īpune & sæpe. ut carpebat somnos rebus iam rite paratis. & bene apud memores ueteris stat. & sæpe fugā Danai. & sæpe alterius ramos impune uidemus uertere in alterius: media uero longa est. aduerbia o littera terminata semper lon gam habent. ut scipiades cladem libyæ paruoq; potentem Fabriciū. quā/uis & nomen esse possit absolute positū. cætera autem quæ consonātibus finiuntur aduerbia: supradicto gradu breues semper ultimas syllabas re/cipiunt. quoq; iam exempla supradicta sunt. Cōparatiuus gradus in om/nibus aduerbiis qui semp ius litteris terminatur & explicatur semper bre ui syllaba finitur. ut mollius & solito. Postremā enim syllabam in omni/bus aduerbiis: consonanti littera finita breuem esse oportet. penultima quoq; syllaba comparatiui siue superlatiui gradus: aduerbiorū. ut in om/nibus gradibus breuis semper inuenitur. ut Atq; ubi iam breuiorq; dies & mollior æstas. & maximus agricolis pelagoq; parabitur imber. Superla tiuus gradus aduerbiorum qui uniformi syllaba terminatur e litterā po/

Magis
Nam Quā
Forte
Parū nimiū
Minus Satis
Amplius
Gradus ab/solutus q & positiuus.
Raro Falso
Diu Partim
Tractim
Crudeliter.
Funditus
Longe
Late
Crebra
Rite Bene
Sæpe
Impune
Paruo

stremam semper lõgam recipit. eadẽ enim syllaba in nomine superlatiui gradus uocatiuo casu breuis est. ut optime graiugenũ & maxime Teucrorũ ductor. ergo in aduerbiis necessario me syllaba ad discretionẽ partium producit: De aduerbiis ꝓmiscuis plenissime disputãdum est ex auctoritate collectis. uero cõstat spondio. ut si uero uiciamq; feres. Sero aduerbiũ constat spondio. at si nomen fuerit constabit iambo. ut pasce sero pingui. Tamẽ constat pyrrichio. ut Nos tamen hæc. Alibi cõstat anapæsto. ut arborei fœtus alibi. Interea siue præterea cõstat choriambo. ut interea mediũ Aeneas. & ꝑterea genus haud unum. penitus cõstat tribracho. funditus constat dactylo. nihil pro non positum constat pyrrichio. ut nihil mea carmina curas. Dum & cũ aduerbia breues syllabas habent. Sed sine positione poni nõ possunt. Satius cõstat tribracho. ut nõne fuit satius. Pridem cõstat trochæo. ut iam pridem resides populos. Quoties uel Toties constat anapæsto. ut Quoties oculos cõiecit in hostem: & Quid natũ toties. Certe cõstat trochæo. ut certe siue mihi phyllis. paulatim constat palimbacchio. ut Paulatim & sulcis frumẽti q̃reret herbam.

Optime | Vero Sero | Tñ Alibi | Interea | Penitus | Fũdit9 nihil | Dum Cum | Satius | Pridem | Quoties | Toties certe | Paulatim

¶ Modo aduerbium constat pyrrichio. ut tu modo nascenti puero. at si nomen fuerit iambo. Sane quoniam aduerbia omnia quæ partim ex se oriunt: partim ex aliis deducunt: comprehendi non possunt: merito sigillatim nõ existimo ꝓsequẽda. sed tamen de postremis syllabis breuiter dicã. aduerbia A lr̃a finita quæ pro e lr̃a ponit breuẽ habent ut trãsuersa tuẽtibus hircis. at si ex se oriunt lõgã habebunt. ut contra iussa mouent.

Modo | Transuersa. | Contra

¶ E. littera finitum aduerbium (ut supradictum est) sæpissime longam recipit: interdum breuem. ut rite. I. littera finita aduerbia semper breuem habent. m. littera similiter correpta finiunt.

¶ O. lr̃a ꝓducta in gradibus sane finiunt. ut hic uero uictus genitor. alibi eni & breuis inuenit. Tu modo quos in spẽ statues summittere gẽtis.

¶ R. littera finita aduerbia semper breuem habẽt. ut semper equos: atq; Arma uirum. & lacerum crudeliter. ora. S. littera finita aduerbia semper breuem recipiunt. Vt quæ totam luctu cõcussit funditus urbem. & mollius & solito. u. littera finita aduerbia semper longam recipiunt: ut nãq; diu luctans lentoq; in stirpe moratus. omnium autem præcedentiũ syllabarum naturas: magistra docebit auctoritas.

¶ Copulatiuæ coniunctiones & que. ac. breuibus syllabis constant. ut fortuna omnipoteris & ineluctabile fatum. Item iamq; cateruatim.

Et Que

¶ Disiunctiuæ coniunctiones ne. nec. neq; uel sed. omnes correptas syllabas habent. Ne cõiunctio eo aduerbio discrepat q̃ hæc corripiatur: & aduerbiũ producat. ut ne mihi tũ molles. Cõiũctiones exẽplũ ut cõiunx

Ne

ne creusa

ne exeusa. A ut cōiūctio. Quoniā diphthongo ualet lōga est: ut Nūc manet infontem grauis exitus: aut ego ueri. Explectiuæ cōiunctiones quidē, equidē quoq; tamē nempe. q dem duabus breuibus cōstāt. ut ista quidē quia nota mihi. eqdē tribus breuibus cōstat ut protendens equidem merui. quoq; duabus breuibus cōstat. Vt tu quoq; littoribus nostris. Tamē duas breues habet. ut haud tamē audaci. Nēpe coniunctio trochæo concludit: ut quippe. ut Quippe uetor fatis certe spōdeo. ut certe siue mihi phyllis. Causales coniunctiones. igit constat tribracho. Vt iliacas igitur classes. Si cōiunctio pducitur. ut Si quibus eiectus syluis. Etiā coniūctio tres breues habet. ut hic etiā inuentū. Siquidē coniunctio cōstat dactylo. Quandoquidem ex longa & tribus breuibus cōstat. ut Quādoquidem ausonios. Quādo coniunctio & breuem & longam nouissimam potest recipere secūdum naturā postremæ uocalis. longa est in hoc. meq; timoris argue tu Drance quādo tot stragis aceruos. est enim coniūctio causalis. hoc est quādoquidē: nō aduerbium tēporis. cæterum dum cōponitur breuis est. Quin coniunctio natura longa syllaba est. ut Quin ego non alio digner te funere palla. Sin syllaba longa est. ut Sin has ne possim naturæ accedere partes. Seu syllaba longa est. ut Seu uos hesperiā magnā. Siue constant trochæo: ut Siue sub incertas zephyris motātibus umbras. Nāq; ex longa & breui cōstat. ut nāq; sub œbaliæ. Ni coniunctio longa est. ut Ni fuga subsidio. Nisi coniunctio duas breues habet. ut & nisi me qua. &c. Sed breuis est. ut ipsa acie nondum falcis tentanda sed uncis. Rationales coniunctiones. præsertim coniunctio primam syllabā diphthongo longam habet: nouissimam breuem. ut Præsertim certis si mensibus. Enī duabus breuibus cōstat. ut etenī mollibus. Quia cōiūctio constat pyrrichio: ut Nam quia nec fato merita: nec morte peribat: Quippe primam naturaliter longā: & postremā breuē habet. ut quippe solo natura subest. Quoniā coniūctio breui constat: ut nunc uidi tristis: quoniam fors oia uersat. Quoniā quidē oēs breues habet. Ergo coniūctio postremam syllabam longam sine dubio habet. in hoc psertim uersu. Quæ regio Anchisen. quis habet locus: illi ergo. quamuis adiaphoros est cum in fine sit uersus: cuius nunquā natura requirit: tamen longa esse debet: significat enim illius causa uenimus. hæc sane sola coniunctio: cōtra rationem latinitatis ultimā syllabam circūflectit. at si alio intellectu conlocata erit in synalipham frequentius apud Vergilium cadit. ut ergo ubi delapsæ sonitu & ergo age care pater. uerumtamen in simplici intellectu repetitæ rei: sine dubio longa posita est. in hoc uersu. ergo non hyemes illam. Ideoconiunctio constat anapæsto. ut atq; ideo Tauros procul.

Aut
Quidem
Equidem
Quoq;
Tn̄ Nempe
Quippe.
Igitur
Si Etiam
Siquidem
Quādoqdē
Quando
Quin
Sin
Seu
Siue
Nāq; Ni
Nisi
Sed
Præsertim
Enim Quia
Quippe
Quoniam
Ergo
Ergo circūflectitur
Ideo

Scilicet
Propterea
Quare
Quid
Præpositiones loqlares
Præpositiones casuales
Am Re
Se
Di
Dis
Con In
Præpositiones accusatiuæ
Ad
Apud
Ante
Citra
Cis
Contra
Erga Intra
Infra
Iuxta Ob
Per Penes
Prope
Propter
Sup Subt

Scilicet cõiũctio cõstat dactylo:ut scilicet his superis labor est. Propterea cõstat choriambo. Quare constat trochæo. ut quare age: Quid semp breuis est. ut neqd inexptũ frustra. Præpositiones duobus generibus cõstãt: etenim aliæ sunt loquelares: quæ ornandi sensus aut augẽdi uel minuẽdi grã: cæteris partibus præponunť. aliæ autem casuales uocanť: quod casibus seruiant. loquelares sunt An. con. re. se. di. dis. an ꝑposita breuis est: sed semper positione longa fit. ut obuius ambustum. & quæ raptus fluminis ambit. Re præpositio semper breuis est in quibuscũq; partibus orationis fuerit. in nomine. ut his primam ante aciẽ digna atq; in digna relatu. In uerbo. ut colla armosq; labant gemitu nemus omne remugit. ¶ Participio ut nũc rapidos retro atq; estu reuoluta resoluẽs. Se præpositio semp longa est: ut & cũ frigida mors anima seduxerit artus. Di præpositio semper longa est. ut Tum uero in curas animũ diducit omnes. Dis ꝑpositio breuem syllabam habet. sed eam positione lõgã fieri oportet. ut disiecitq; rates. & discissos nudis laniabãt. non fere enĩ in uocalem cadit. Con & In ꝑpositiones loquelares cũ fuerint: ita ut p cõposionem loquelis inhæreãt: ambæ unius naturæ sunt. hoc genere si. in. f. uel. s. lr̃as consonantes ceciderint naturaliter ꝑducunť. ut inferetq; deos latio. & insignem pietate uirum. Itẽ considunt tectis. & Nunc uulnus acerbũ cõficit. At si a cæteris consonantibus excipiunť positione longa fient nec produci in præpositione possunt sine uitio barbarismi. in uerbo cũ casualis fuerit breuis est: si a uocali excipiatur. Præpositiones accusatiui casus. Ad ꝑpositio semp breuis est siue loqlis: siue casibus seruiat. ut Lumenidũ aspicies ripã ue iniustꝰ: adibis & Iuppiter oĩpotẽs si nõ exosꝰ ad unũ. Apud præpositio duabus breuibus constat. ut Qualis apud gelidi cum flu. ultĩa sane positõe lõga fit. Ante naturaliť duabus breuibus cõstat sed prior positione longa fit. ut Ante sinistra caua monuisset. Citra præpositio postremã lõgam habet. Cis præpositio breuem syllabã recipit. Circa postremam syllabã longam recipit. ut corpora multa uirũ circa seniorq;. Cõtra etiã eadẽ ultima syllaba lõga claudiť. ut cõtra nulla est oleis cultura. Erga ꝑpositio superiori similis est. Intra eidem quoq; similis ut iamq; intra iactũ. hoc ergo nobis obseruandũ est: ut oẽs ꝑpositiones a lr̃a finitas scias ultimas syllabas lõgas. habere. Inter postremã breuẽ recipit. ut inter odoratũ lauri nemus. Infra ultimã lõgã habet: ut supra memoraui. Iuxta eadẽ supiori cõgrui: ut iuxtaq; Creusam. Ob. breuis ẽ. ut neqs obiceptũ. Per eadẽ quoq; breuis ẽ: ut adq; p ãbages Penes duabus breuibus cõstat. Prope duas breues habet. Propter ultĩa breuis est. ut pp aqriuum. Sup cõstat duabꝰ breuibus. ut aut sup idaliũ. Subter ultima breui finiť.

Præter trochæo

Præter trochæo constat. Pone trochæo constat. nam accētu solo a uerbo discernitur: quoniā interdū in aduerbiū cadit. ut Pone subit cōiunx. Secūdū primā syllabā & nouissimā breues habet. ut saltibus in uacuis pascunt & plena secundum. Vltra ꝓpositio ultimā lōgā habet. ut dixi. Vsq; ultimam breuem recipit. ut usq; sub extremū brumæ ītractabilis hymbrem. — Præter / Pone / Secūdum / Vltra / Vsq;

De præpositionibus ablatiui casus.

AB præpositio semper breuis est. ut nec non & sterilis quæ stirpibus exit ab imis. A. siue. E: præpositiones semper longæ sunt. siue separatim seu adherentes: præpositioni præponantur. separatim cum casibus seruiunt: ut hic tātum in tenebris conuersum a lumine. & At genus e siluis cyclopum & montibus altis. A. loquelis adherens. ut amouet & fidū capiti subduxerat. absq; postremā syllabā breuē habet. quēadmodū usq;. Corā constat trochæo. ut corā quemqueritis adsum. clam syllaba breuis est. De semp lōga est siue loquelaris. siue casualis sit. loquelaris deducūt socii naues. Casualis. ut At subitæ horrifico lapsu de montibus adsunt. Ex præpositio breuis est. per naturam: sed positione lōga fit. Pro præpositio cum casualis fuerit. semper producitur. ut nobis ad belli auxiliū pro nomine tanto. At cum loquelaris fuerit: uarie ponitur. alibi enim longa: alibi breuis iuenitur. Est operæprecium edocere quando breuis debeat: quādo longa constitui. si hanc præcedentē syllabā secuta fuerit altera syllaba: necessario prior corripitur. ut in Lucretio. omnia ueridico qui quōdā ex ore profudit. At cū positione syllaba lōga fuerit consecuta frequēter producitur in uerbis siue participiis. ut procurrūt laurentum hinc densi rursus inūdant. alibi autem breuis: alibi longa est. In nominibus breuis est in hoc. ut ni faciat maria ac terras cœlūq; profundum. lōga in ultimo uerbo: breuis ponitur. in his sane uarietatibus. q̄ maxime auctoritas quærenda est. Præ sine dubio lōga est quod diphthongum habeat. Palam cōstat duabus breuibus. ut luce palam. Sine duas breues habet. ut nā sine ui non ulla dabit respōsa. Tenus præpositio quæ ablatiuo & īterdū genitiuo casui pulchre iungitur. ut est crurū tenus: duabus breuibus constat. Sub ꝓpositio semp breuē syllabā habet. ut hasta sub exertam donec perlata papillam. — Ab / A E / Absq; / Coram / Clam / De / Ex / Pro / Præ / Palam / Tenus / Sub

De Interiectione.

INteriectiones quæ adfectum animi uario motu designant (Interdū enim gaudium aliquando dolorem mentis ostendunt) Quoniam multæ sunt. ex his paucas ostendam: Interiectio cōposita syllabis tribus hahahe. longas recipit uerum in Comico carmine sola collocari potest: leni scilicet & humili uel iucūdo. In lyrico autem quanuis & ipsum lene sit. quod non possit tumidioribus cothurnatisq; uerbis ornari: nunquā — Interiectiones. / Hahahe / Comicū carmen humile & lene.

Lyricum carmen lene. Heroicũ carmen quale. Tragici uersus esse tumidi debent. Va Vaha Heu Eheu Papæ Eia

tamen hæc interiectio apud Horatium reperitur: quanto magis ut heroico tragicoq; carmini necessaria habeatur: fortia tumidaq; uerba quæręti. Item uah. siue uaha ex breui & longa cõstat: sed huius uis interiectionis superiori congruit. Heu siue Eheu interiectiones. ꝓductas syllabas habent. ut heu quæ nunc tellus inquit. & eheu q̃ pingui macer est. Sed hæc omni genere poetarum aptari potest. etiam liberæ a numeris orationi quã maxime historicæ. ut Sallust. in bello Iugurthino. heu me miserum: heu me infelicem. Item interiectio admirationis papæ duabus longis cõstat. prima per unam productam uocalem: postrema per diphthongum. sed & hæc lenioribus apta uidetur esse carminibus. Item hortationis interiectio eia constat trochæo. & quia Vergilius ultimam sciebat esse breuẽ: ubiq; ei uocalem subiecit. ut eia age rumpe moras. & hostis adest Eia. potest tamen in necessitate pro longa poni. Nefas cum fuerit interiectio: eandem naturam: quam habet in nomine: reseruabit: constat autem ex breui & longa. ut Bactra uehit sequiturq; (nefas) ægyptia coniux. Cum aliæ uero interiectiones inciderunt. auctoritatis fide poterunt referari.

Nefas interiectio.

De positionis syllabarum.

Positionis ratio

Positionis ratio decem modis comprehẽditur. in his. n. syllabis quæ cum breues natura sunt: tamen eas necessario fieri longas oportet: sæpe tamen inuenitur positio in syllabis natura longis. sed si naturaliter producuntur positionem superfluam habebunt. illic enim est quærenda positio: ubi longitudo naturæ defecerit ut quot natum non fuerit: excludatur. Nam quemadmodum uocales naturæ deseruiunt: ita positioni consonantes. ¶ Primus modus positionis est. si correpta uocalis desinat in consonantem: & excipiatur ab altera consonanti. ut arma uirumq; ferens. Desinat autem uocalis cum in se hoc est in consonantem suæ syllabæ ceciderit: excipitur cum in consonantẽ consequentis syllabæ transierit. ¶ Secundus modus est. si correpta uocalis desinat in duas consonantes. ut est in carpathio neptuni. g. u.

Vocales naturæ deseruiunt.

Consonantes positioni deseruiunt.

¶ Tertius modus est: cũ correpta uocalis excipit̃ a duabus cõsonãtibus ut A crisiõeis Danae fũdasse colonis. ¶ Quartus modus est cũ correpta uocalis desinit in duplicẽ lr̃am. x. ut nox erat. ¶ Quintus modus est cũ excipitur a duplici: ut axem humero torquet. hanc rõnem & in. z. obseruabis. siue enim in eã uocalis desinit: siue ab ea excipiat̃ (quoniam duplex est) facit positione lõgã. & sane in hac est aliqd obscurũ. quod in latino nõ est. qa illa diducũt cui syllabæ inhæreãt hæc aũt ita duplicẽ efficit sonũ. ut cui accõmodata sit ignoret̃. ut Mezenti ducis exuuias. ergo illi errare noscunt̃ q̃ hãc dupliciter scribũt. Sextus modus est cum correpta

Z

Z duplicari non potest.

uocalis desinit

uocalis desinit in cõsonantẽ: & excipit a uocali uice posita consonantis. ut Nec ueni ni fata locũ sedẽq; dedissent. Septimus modus est. cũ correpta uocalis desinit in unã cõsonãtẽ: in qua pars orationis finit. queadmodum fert opinio multorũ. ut oia uincit amor. ut tibi pãpineo grauidus autũno. Octauus modus est cũ correpta uocalis finẽ uerbo fecerit. ut horresco referẽs: & liminaq; laurũsq;. q tñ syllabæ cõmunibus syllabis possunt inseri. Nonus modus est cũ uocalẽ breuẽ secuta fuerit i lr̃a uice posita cõsonantis. ut Harpyiæq; colunt. non imerito fit positione lõga py syllaba: nisi qa (ut supra diximus). i. lr̃a cũ fuerit in medio uocaliũ: ita ut consonans sit: duplicem sonũ reddit. Decimus modus est: si post uocalẽ subiecta sit cõsonanti uocalis: uel. u. & correptã uocalem habeat consequentẽ. ut Parietibus textũ cæcis. In hoc uersu quoniã prima ps orõnis. correptã habet hoc genere positionis primã syllabã lõgam efficimus. secũdã nãq; syllabam resecamus. per mediũ & precedentem consonantem primæ syllabæ conglutinamus. uocalem autem ad tertiam reuocamus: & loco consonantis defigimus. Hic sane modus positionis: apud Vergilium nõ in superiori exẽplo tãtũ: sed in multis uersibus iuenit. ut Arietat ĩ portas. & Trãstra p & remos & pictas abiete puppes. Itẽ genua labant uastos quatit æger hanelitus artus. & tenuis ubi argillæ dumosis calculus aruis.

Harpyia

Parietibus

De communibus syllabis per naturam.

Communes syllabæ naturales duobus modis incurrunt: aut in singulis uocalibus: aut duabus cõiunctis: quas græci dipthongos uocant. Communis syllaba per singulas uocales sic intelligitur: si producta uocalis excipiat a uocali correpta. est enim longa in hoc uersu. Glaucoq; & Panopeæ & Inoo melicertæ in ista autem breues. eadem pductæ. ut te Corydon o Alexi. Communis syllaba per diphthongum sic intellegi potest. si geminæ uocales a uocali excipiant. etenim in hoc longa est. ulla moram fecere neq; Aoniæ Aganippe. In isto autẽ breuis est. Insulæ Ionio in magno. Sed tamen contemplanda est poetæ nostri diligentia. Superiore etenim uersu recte longam posuit: quia consequens uocalis breuis est. In isto autem: læ syllabam breuem posuit: quoniam eadem syllaba producta a longa uocali excipitur. ergo recte consequentis longitudo naturam prioris oppressit.

Syllabæ natura cões.
Diphthongus quid
Vergilii locus
Vlla morã fecere neq; aoniæ aganippæ.

De cõmunibus syllabis positionum.

Syllaba desinens in uocalem breuem: si excipiatur a duabus consonantibus: ita tamen si præcessit liquidam muta est cõmunis Namq; lõga in hoc. Immemores sotii uasto cyclopis in antro. hæc eadẽ breuis est alibi. Lustra domosq; traho uastosq; ab rupe cyclopas. & in aliis noibus

Syllabæ positione cões.
Cyclops

deficit rō positiōis. hoc ordine cōsonātiū. ut Phœbe grauis troiæ. At si liqda puenerit mutā obtinebit uim suā positio. pñt ēt uideri cōes eæ syllabæ: quæ. c. lr̄a terminant̄. hic uel hoc quaꝶ de natura disputatū ē. hæ eñi syllabæ apud Vergiliū & lōgæ & breues ponunt̄. si a uocali excipiantur lōgæ sunt in his uersibus. pro iuppiter ibit hic ait. & hoc illud germana fuit. alibi autē breuis, ut hic uir hic est tibi quē ꝓmitti sæpius audis. hæc tamē ratio in ꝓnoibus tm̄: nō etiā in cōiunctiōibus inuenit̄: Nā nec cōiunctio cōis esse nō poterit quia in ꝓnomine solo. c. lr̄a reddit duplicem sonū: in cōiunctione simplicē. merito ergo breuis est. Scire autē oportet ꝓnomen hic apud Vergilium duobus tm̄ locis ꝑ breui esse positum. nā ubiqꝫ longa syllaba est. non solū apud Vergilium sed etiam apud alios.

Hic Hoc

Hic ꝓnomē pro breui Verg. ī qbus

De productione uel correptione syllabarum.

SVnt aliquę syllabæ apud Vergiliū: q̄ necessitate metrica: cum uitio barbarismi. q apud poetas metaplasmus apellatur. contra rationem corripiunt̄. Sūt aliq̄ q̄ cū breues sint: necessario ꝓducunt̄. corripiūt̄ ī his. Matri lōga decē tulerūt fastidia mēses. Itē illius arma. & ipsius añ oculos. mediā syllabā ꝓnoiuꝫ cū sit lōga corripuit. Itē obstupui steterūtqꝫ comæ. ste syllabā lōgā in uerbo corripuit. Itē egerimus nosti & nimium meminisse necessarie ē. ri syllabā longā corripuit. Itē urbēqꝫ fidenā corripuit fi syllabā cū sit lōga hoc loco breuis ē. Itē cū subito assurgēs fluctu nimbosus orion. O syllabā corripuit: q̄ alibi lōga est. ut Armatūqꝫ auro circunspicit oriona. Dein de breuibus dicā: q̄ ꝑ lōgis sunt positæ. Italiā fato ꝓfugus. primā syllabā cū sit breuis lōgā posuit q̄uis caput pedis faciat alibi eñi breuis ē. ut Antiqua cedro italusqꝫ paterqꝫ sabinus. Itē exercet Diana choros. Di syllabā ꝓduxit quæ lōga est. alibi eā breuē posuit. ut Tergemi namqꝫ hecaten: tria uirginis ora dianæ. etiā positiōe lōgas de breuibus facit. ut Relliquias Troiæ & religione sacræ. l. lr̄am consonantē cōtra rationē geminauit. Iō hæc ītelligenda eē arbitror. ut caueri possint. Vergilius enim ꝓpter operis magnitudinē & auctoritatē sui: qua multū ualet: non sine necessitate metrica naturā syllabarū conuertit: diuerso genere. Sunt pꝛ̄terea syllabæ quæ in una specie positæ cū intellectu mutant̄: ita ut nūc ꝓduci: nūc corripi possint. ut est sinus: sinū enim cū ꝑ gremio uel recessu positum ītellexerimus: prima syllaba breuis erit. ut hinc sinus herculei & ipse sinu præ se portat: cū ꝑ uase sinum intellexerimus dictum primam syllabam ꝓducamus. ut sinum lactis & hæc tibi liba priape quotannis. Item malum pro pomo & arbore mali: & malas pro genis accipimus prima syllaba longa erit. ut malo me galathea petit lasciua puella: & Aduersaqꝫ infigit̄ arbore mali: & Tu quoqꝫ flauentem prima lanugine malas: at si pro

contra p̄scriptam syllabarū. rōnē suo iure usus est. barbarismus Metaplasmus. Tulerunt. Illius Ipsius. Steterunt Egerimus Fidena Orion. Italia Italus Diana Relligio Relliquiæ

Sinus Sinū Mala poma Malum pernicies. Malus arbor Malæ genæ.

malas: at si pro pernicie uel labore dictum fuerit breuis erit: ut quae prima malorum causa fuit, & Adsuetumque malo ligurem. Alia cum itellegerimus nomen esse primam syllabam longam esse existimamus: ut Alia serpillumque herbas cotundit olentes. Cum uero pronomen est breuis erit. ut perque niues alium perque horrida castra secuta est. uobis cum a nomine & scriptura & accentu discernitur. Item notus cum pro cognito ponitur: ut sit participium primam syllabam longam habebit. ut nota tibi. At cum pro euro intelligitur: breuis erit. ut tendunt uela noti. Item plaga cum pro uerbere posita fuerit primam syllabam longam habebit. ut dant animos plagae. cum uero pro zona coeli. i. circulo breuem. ut & siquem extenta plagarum. Item arbos in omnibus casibus bo syllabam breuem habet. & p. b. litteram scribitur. ut arboris aut ullae & aduersique infigitur arbore mali: & arboribus positis. si autem ab aruo feceris genitiuum. pluralis uo syllaba longa erit. & per. u. litteram scribenda est. ut hactenus aruorum cultus. Sunt alia nomina: quae in uno intellectu per casus syllabae naturam uertunt. ut propago in nominatiuo prima syllaba breuis est. ut esse sinent nimium uobis romana propago. At in ablatiuo longa est. ut melius propagine uites respondent.

¶ In uerbis quoque similiter eadem syllaba: cum tempore imutatur. ut est moueo tempore presenti & futuro prima syllaba corripitur. ut Hinc mouet Euphrates. & longius & uolues fatorum arcana mouebo: tempore preterito producitur. ut Venit amor subitaque animum dulcedine mouit. In participiis quoque presens tempus breuem habet. ut bella mouens immittit equos. praeteritum tempus longam habet. quemadmodum nomen unde oritur. ut stagna refusa uadis grauiter commotus. & hi motus animorum. futuri uero temporis participium a uerbo dissentit. nam longam recipit. ut Lucanus Temptandasque rates moturi militis iras. Item fugio tale est: primam enim syllabam praesenti tempore & futuro corripit. ut quo fugis aeneas. & uox quoque moerim iam fugit ipsa. praeterito producit ut Qualis ubi abruptis fugit. p. s. & subitoque omnis de corpore fugit. in utroque tempore participiorum. ut in nomine semper breuis est. ut dimitte fugam. & illae simul fugiens: in omnibus ergo modis & temporibus haec diuersa syllabarum natura seruanda est. Item uerbum uideo syllabam primam tempore praesenti ubique corripit. ut multa uides. & post aliquot mea regna uides. praeterito perfecto & plusquamperfecto producit. ut uidit ab aduerso uenientis. & Lucanus uiderat immensam. tempore futuro breuis est. modis omnibus. ut laurentis ne iterum muros aut castra uidebo. Infinito modo tempore praesenti & participio eius temporis prima corripitur. ut Iuuat arua uidere & cui uates horrere uidens. Tempore preterito infiniti modi producitur. ut nec uidisse semel Futuro tempore siue infiniti modi: siue participiorum producitur. ut si uisurus eum uiuo & casus abies uisura marinos. Item participium nitens si a neutrali uer-

Marginal notes: itelligerimus. Alia Alia Vobis Notus Intellegitur Plaga Arbor Arborum Aruorum Propago Moueo Mouebo Mouit Mouens Motus Moturus Fugit Fuga Fugiens Videt Vidi

bo uenerit.quod est niteo primā syllabā corripit.ut altera cādenti pfecta
...s ...or pas- nitēs elephāto.si a passiuo uerbo uenerit quod est nitor queadmodū in
...um. uerbo pducit.ut ipressoq; genu nitens terræ.Passiua ergo significatione
in uerbis & in participiis oibus eadē syllaba semp. pducit.In nominib9
quoq; ppriis & appellatiuis eadē est appellatio.ut Stat grauis Entellus
Nisus. nisuq; imotus eodē. pprio.ut nisus ait.Itē uerbo uenio tēpore psenti &
Venio futuro primā syllabā corripit.ut Pelagi ne uenis erroribus actus.Etiā ue-
nit æstas Torrida & tetrā hesperiā uenies.Tēpore pterito impfecto in oi-
Veni bus uerbis eadē illa syllaba:ut in psenti fuerit inuenit.ut redditaq; Eury
dice superas ueniebat ad auras.Præterito pfecto & plusqpfecto pducit
ut uenisti tandē.& uenerat antiqs.Itē uerbū cogo supioribus uerbis di-
Cogo, uersū est.Nā tēpore psenti & futuro primam syllabam pducit.ut cogit
Coegi hiems & cogit inq; sinus:pterito autē tēpore eandē corripit.ut Lucanus
ad mortem Sylla felicior ire coegit & cornuq; coacto.Harum sane uarie
tatum rationes exempla quoniam legenti atq; discenti occurrere facilius
possunt:pauca de multis ostendimus.illud sane nobis plenius est obser-
uandum.ut orthographia nunquam nostros oculos.sensusq; deludat.

De Metaplasmis.

Quanuis supradixerimus poetis esse licentiā metaplasmoꝝ:ratio
nibus naturas siue litteras inuertere syllabarū:tamē supfluū esse
nō iudico de ipsis metaplasmis(q necessarii huic arti ualde sūt)
disputare sine quibus exitus faciles cum in artem uenerint poeticam in-
ueniri non possunt.

Prothesis. Prothesis ē metaplasm9 uerbi pricipio adiiciēs lrām syllabā ue.lrām.
Rura gnate ut gnatiq; patrisq;.si eni.n.litterā consonantē breuis syllaba pcedat:uer-
colis bi supioris quæ uocali correpta terminet accedente.g.lra positione po-
Seferens terit lōga fieri:licet mutā liqda consequat: quæ semp cōmunem syllabā
Tetulissem, facit.ut si facias:rura gnate colis.aliqn syllabā adiicit non tā sensus cā q
Parēthesis metri.ut cornuq; recuruo.& aut altis seferens.& nunq tetulissem pedē.

Indugredi Parenthesis est quādo inserit medietati syllaba lra.ue littera ut hac ca
Mauors sti maneāt in relligione nepotes.Syllaba ut Lucretius idugredi sceleris:
Nauita qd cōtra sæpius illa.idugredi enī dixit p ingredi.Interdū diducta syllaba
Prospara- imissæ littere syllabā adiiciunt.ut mauortis in antrū & Nauita tū stellis.

lempsis. Prosparalempsis est cum ultimæ syllabæ superflua syllaba adiicit.ut
Accingier magicas inuitam accingier artes

Apheresis Apheresis est metaplasmus cum principio uerbi syllaba subtrahit.ut
Conex pro & non temnere diuos.pro contemnere & in nominibus inuenitur.ut
ciconiis. Plautus dixit a Prænestinis coneas pro ciconeas appellari.

Syncope

Syncope est medio syllabā subtrahens uerbo. ut extinxti. & uixet cui uitam deus. Syncope.

Apocope est interdum aliquid ultimæ parti auferens: ut Namq; suā do. hoc est suam domum. ut Lucretius in primo. Nam fierent iuuenes subito ex infantibus paruis. sic enim uersus scandi potest aliquando imminuens. ut Vergilius aspice num mage: mage pro magis. Apocope Do Mage

Ectasis est cum per licentiam breuis pducit. ut exercet Diana choros. Ectasis

Systole est econtrario quando syllaba longa corripitur. ut Aquosus orion cum prima produci debeat corripitur. Systole.

Dieresis est siue dizeuxis cum in duas syllabas una diducitur. ut diues pictai uestis & auri. quam declinationem Vergilius quattuor locis tantum posuit in æneidis. Aulai in medio. atq; aurai simplicis ignem & furit intus aquai. & diues pictai uestis & auri. Dieresis. Aulai aurai Pictai Aquai

Episynaliphe est una syllaba ex duabus facta: ut fixerit æripidem pro aeripedem tetrasyllabon ex pentasyllabo fecit. Episynaliphe

Synaliphe est cum inter duo uerba in concursu duarum uocalium nulla intercedente consonante: unius fit uocalis elisio. ut atq; ea diuersa penitus. fiunt autem synaliphæ his modis. interdum enim breuis in breuem cadit. ut obsedere alii telis angusta uiarum. interdum breuis in longam. ut Tænarias etiam fauces alta ostia ditis. interdum longa in breuē. ut oppositasq; euicit gurgite moles. interdum diphthongus in simplicē longam. ut dardanidæ e muris. aliquando breuis in diphthongum. ut arua neq; ausoniæ semper. interdum diphthongus in diphthongum. operæ precium est scire dactylicum uersum synaliphas ubiq; posse recipere. interdum sane uocales inter se concurrentes synalipham fieri uetant: & si uersus impleri nequiuerit nulla eliditur. Vt succus pecori: & lac subducitur agnis. Synaliphe quot & quibus modis fiat.

Ectlipsis est: cum inter se aspere concurrentium syllabarum intercedente sola. m. littera consonante: & uocalem & consonantem quam diximus elidi necesse est. Vt multum ille & terris &c.

Antithesis est litteræ pro littera immutatio. ut Impete nunc uasto ceu concitus hymbribus amnis.

Metathesis est litterarum ordo immutatus. ut Nam tibi Thymbre caput Euandrius abstulit ensis.

Finis Artium Probi.

PROBI GRAMMATICI CATHOLICA.

Declinationes nominū Cōiugationes uerborū. QVONIAM Instituta artium sufficienter tractauimus. Nunc de catholicis nominū uerborūq; rationibus doceamus. Quidā sic esse declinationes nominum numero quinq; uoluerunt. sicut uerborum coniugationes tres. & omnium declinationem ex genitiuo casu numeri singularis posse cognosci.

Declinatio prima. Et primæ quidē declinationis genitiuum singularem. æ. diphthongo terminant: generis masculini & fœminini: ut hic poeta huius poetæ: hæc musa huius musæ. Nam prima declinatio neutrum nomen nō habet. idest. æ. diphthongo genitiuus singularis terminatus generis neutri non inuenitur. exceptis quibusdam generis omnis. hic & hæc & hoc uerna: hic & hæc & hoc aduena. dicimus enim uerna puer. uerna puella. uerna mancipium. Lectum est & unum hac declinatione nomen generis neutri apud Sallust. & dextrum flumē Thuriæ: huius Thuriæ. Nam. E. sola siue correpta siue producta nullius generis casus genitiuus reperitur terminatus nisi antique: ut Vergilius. libra die somniq; pares: ubi fecerit horas. & Sallu. dubitauit acie pars.

Verna aduena triū generum.

Thuria. flumen

Die casu genitiuo.

Acie casu genitiuo.

Declinatio secunda

Secundæ declinationis genitiuus singularis. i. littera terminatur. in omni genere. ut hic Plautus huius Plauti. hæc fraxinus huius fraxini. hoc bellum huius belli.

Declinatio tertia

Tertiæ declinationis genitiuꝰ singularis is syllaba terminatᵘ. in omni genere. hic orator huius oratoris. hæc uirgo huius uirginis. hoc carmē huius carminis.

Declinatio quarta

Quarta declinatio genitiuū singularem us syllaba terminat ī genere masculino & fœminino: ut hic fluctus huius fluctus: hæc manus huius manus. Nam generis neutri genitiuus singularis quartæ declinationis. u. producta terminatur. ut hoc cornu huius cornu. Quoniam genitiuus singularis us syllaba terminatus in genere neutro nunquam reperitur.

Cornu

Declinatio quinta

Quintæ declinationis genitiuus singularis ei separatis terminatur: & regit genus tantūmodo fœmininum. ut hæc species huius speciei. excepto uno cōmuni duū generū. masculini & fœminini hic & hæc dies huiꝰ diei. E. aūt: q̄ ante. i. est in genitiuo & ꝓducitᵘ: & corripitᵘ. tūc ꝓducitᵘ cū nominatiuus singularis es pura ꝓducta syllaba terminatᵘ. ut hæc series huius seriei: tūc corripitᵘ cum es syllaba habet ante se aliquam consonantem pariter copulatam. ut fides fidei. res rei. spes spei.

Seriei

Fidei

Datiuus singularis primæ declina

Prima declinatio datiuū singularem similem genitiuo faciat necesse est. æ. diphthongo terminatum. huic poetæ. huic musæ.

Accusatiuū in am hunc poetam. hanc musam. uocatiuum. a. o poeta o musa.

o musa.ablatiuum.a.sed producto ab hoc poeta.ab hac fortuna.

tionis.

¶Nominatiuum & uocatiuum pluralem.æ.diphthongo.hi poetæ o poetæ.genetiuum rum horum poetarum. Datiuum & ablatiuum in is: his & ab his poetis.as accusatiuum hos poetas.

Accusatiuꝰ singularis primæ declinationis.

¶Secũda declinatio datiuũ & ablatiuũ singularẽ o terminat oĩ genere. huic & ab hoc grãmatico.huic & ab hac fraxino.huic &.ab hoc regno: Accusatiuũ um hunc grãmaticũ.hanc fraxinũ.hoc regnũ. Vocatiuũ generis qdem masculini aut.e.correpta:aut.i.uel similem nominatiuo.ut o magne o Sallusti.o puer iuenies ãtiqtus & us syllaba terminatũ uocatiuum singularem secũdæ declinationis.ut Vergilius Corniger hesperidũ fluuius ꝑ fluuie.fœminini generis secũdæ declinatiõis uocatiuus singularis semp.e.correpto terminatᷣ o fraxini. Neutri um o regnũ. Nominatiuum & uocatiuũ pluralẽ masculini & fœminini generis.i.facit secunda declinatio.hi & o magr̃i.hæ & o fraxini.Neutri.a.hæc & o regna.Genetinũ in oĩ genere rum.harũ fraxinoꝝ.Datiuũ & ablatiuũ is in oĩ genere. his & ab his magr̃is.fraxinis regnis.Accusatiuũ generis masculini & fœminini os,hos grammaticos fraxinos.Neutri uero.a.hæc regna.

Vocatiuus secũdæ declinationis.

Fluuius.

¶Tertiæ declinationis datiuus singularis in oĩ genere.i.finitᷣ.huic sacerdoti huic carmini.Accusatiuus generis qdẽ masculini & fœminini em. hunc & hanc sacerdotẽ.Neutri uero similis erit nomĩatiuo & uocatiuo. hoc carmẽ.uocatiuus gñis oĩs similis erit noĩatiuo o sacerdos.o carmẽ. Ablatiuus in genere masculino uel fœminino.aut e corrapta terminabitur.ut ab hoc & ab hac sacerdote.aut.i.ut ab hoc & ab hac agili.in genere neutro semper e correpto terminatur.ut ab hoc carmine.ab hoc suaue. Nominatiuũ accusatiuũ & uocatiuũ pluralẽ generis masculini & fœminini es producta syllaba terminabit.tertia declinatio.hi & hæ hos & has: & o sacerdotes.Interdũ accusatiuus is:ut hos & has agilis.Neutri uero.a. ut hæc carmina.Genetiuũ in oĩ gñe um hoꝝ & harũ sacerdotũ.horum carminũ.Datiuũ & ablatiuũ in oĩ gñe bus.his & ab his sacerdotibus:

Declinatio tertia.

Ablatiuus tertiæ declinationis.

Suaue in ablatiuo

¶Quarta declinatio datiuũ singularẽ generis masculini & fœminini ui sepatis facit.ut huic senatui huic manui.Neutri uero generis.u.sola huic cornu.Accusatiuũ generis masculini & fœminini um.hunc senatũ.hanc manũ.Neutri.u.hoc cornu.Vocatiuũ in oĩ genere similẽ faciet nominatiuo.o senatus o manus o cornu.Ablatiuũ.u.terminabit in oĩ genere.ab hoc senatu.ab hac manu.ab hoc cornu.Nominatiuũ accusatiuũ & uocatiuũ plurales in genere masculino & fœminino us syllaba terminabit.ut hi & hæ:hos & has & o senatus.manus.Neutri uero.a.hæc o cornua. Genetiuum in omni genere um.horũ senatũ.harũ manũ.horũ cornuũ.

Declinatio quarta

Datiuũ & ablatiuũ in oĩ gñe bus. ut ab his senatibus manibus cornibus.

Declinatio quinta

¶ Quintæ declinationis datiuus singularis similis erit gtõ ei sepatis aut pducto aut correpto. e. añ. i. huic spẽi. huic rei. Accusatiuus em. hãc spẽm hãc rẽ. Vocatiuus similis erit noĩatiuo o species. Ablatiuus. e. pducto ab hac specie. Vñ dies genere fœminino declinãda est: quoniã nullũ nomẽ latinũ inuenit generis masculini ablatiuo singulari. e. pducto terminatum. Nominatiuus accusatiuus pluralis similes erunt nominatiuo & uocatiuo singulari & es terminabuntur. hæ has o species. Genitiuus indifferẽter & rum & um accipiet. ut harum specierum: uel speciecum datiuus & ablatiuus bus his & ab his speciebus.

Dies fœmi- nino genere declinanda.

Specierum Speciecum

¶ Ergo quoniã genitiuo singulari repto facillime omniũ declinationũ noia declinant. Docẽdum est qualis noiatiuus qualẽ faciat genetiuum. Tractemus igit p singulas lras uel syllabas noiatiuũ singularem. ex quo genitiuus trahit. quo cognito utriusq numeri casus facillime declinabũtur. Sed ante de noiatiuo qnq declinationũ breuiter tractemus qbus lris uel syllabis uel modis unaqq declinatio noiatiuũ terminat singularem.

Ntũs singu. priæ. decli. quot modis fiat.

¶ Primæ declinationis noiatiuus singularis fit modis tribus. a. as. es. producta poeta poetæ. æneas æneæ. anchises anchisæ.

Ntĩ. sing. ii. decli. terminationes.

¶ Secũdæ declinatiõis noiatiuus singularis fit mõis qnq. um. eus. ir. us. er. regnum regni. puer pueri. uir uiri. magnus magni Tydeus Tydei.

Ntũs sin. iii. decli. quot modis fiat.

¶ Tertiæ declinatiõis noiatiuus singularis fit modis quadragita uno. a. c. e. correpto. o. t. al. el. il. pducta. ul. an. pducta. correpta. en. pducta. on. correpta. on. pducta. ar. er. correpta. er. producta. or. ur. as. es. pducta. es. correpta. is. os. pducta. os. correpta. us. pducta. ax. ex. producta. ex. correpta. ix. ox. correpta. ox. pducta. ux. correpta. ux. pducta. Toreuma toreumatis: dulce. dulcis. ordo ordinis. dido didonis. lac lactis. caput capitis. tribunal tribunalis. mel mellis. tanaquil tanaqlis. sol solis. suthul suthulis. titã titanis. crimẽ criminis. lien lienis. mẽnon mẽnonis. sinon sinonis. instar instaris. cadauer cadaueris. uer ueris labor laboris. tibur tiburis. facultas facultatis. seges segetis. strages stragis. suauis suauis. os ossis. os oris. uenus ueneris. uirtus uirtutis. tenax tenacis. grex gregis. rex regis. nix niuis. nox noctis. uox uocis. nux nucis. lux lucis. Terminatur etiam duabus consonantibus copulatis. n & s. & diuidũtur in modos quinq. Nã aut. a. ante. ns. habet infans infantis. aut. e. productam ufens ufentis. Nã correpta ante ea nullum nomen reperitur. Sicut nec. i. aut. o. correptam. ut insons insontis. aut productam ut fons fontis. aut. u. aurũs auruntis. Hoc tamẽ scire debemus. quod oia noĩa. n. & s. terminata tis genetiuo faciãt necesse est. exceptis duobus: quæ dis faciũt genetiuũ: & tis. ut frons

Suthul opp.

Instar instaris.

Vfens fl.

Noĩa. n s. terminata.

pars capitis

pars capitis frontis & frons.quod est folium frondis.& lens animal lendis.legumen lens lentis.quidam addunt glans glandis.Sed & hæc glandis nominatiuo posuit Vergilius.

Frõs frontis
Frõs frõdis
Lens lendis
Lens lentis
Glãs glãdis

¶Quarta declinatio noĩatiuũ singularẽ terminat modis duobus.us. & u.hic fluctus huius fluctus.hoc cornu huius cornu.hoc gẽu huius genu.

¶Quintæ declinationis nominatiuus singularis fit modo uno. es.semper producta.dies diei.res rei.

¶Hucusq̧ de nominatiuo.Nunc de genetiuo doceamus per singulas litteras uel syllabas nominatiui decurrentes:unde genitiuus qualis sit poterit declarari.quo patefacto poterimus scire.quo modo omnis casus utriusq̧ numeri secundum rationes suprapositas declinatur.

¶A.littera terminatus nominatiuus singularis siue pura siue aliqua cõsonanti iuncta generis masculini & fœminini tantũmodo latinorum nominum reperitur qui genetiuum.æ.diphthongo terminans docebit nos quomodo totos casus utriusq̧ numeri declinemus secundum rationem primæ declinationis.quam paulo ante monstraui. inueniuntur generis neutri.a.littera terminata:sed peregrina quæ declinantur ratiõe tertiæ declinationis quæ(sicuti docui)genetiuo is syllaba terminantur.ut hoc toreuma huius toreumatis.schema schematis.Nã quod Plautus in amphitrione posuit cũ seruili schema nõ neutri generis declinationẽ subuertit: sed genus.hæc enim schema declinauit ab hac schema:sicut hæc fortuna ab hac fortuna primæ declinationis nõ tertiæ hoc schema genere neutro. nam ab hoc schemate posuisset.a.n.terminatum nomẽ generis neutri latinitas non habet exceptis tribus hic & hæc & hoc uerna aduena & hoc thuria nomen fluminis lectum in secunda historia Sallustii.

Schema fœminini gñis apud Plautũ
Verna triũ generum.
Aduena triũ generũ.
Thuria flumen.

¶E.ergo nomina termĩata græca sũt:ut Danae Euterpe.Circe. Agaue. Et si qui uoluerit declinare hoc modo faciet secundum græcos. Immo addat in genetiuo es:& in accusatiuo en:& faciet huius danaes unde est illud æstiferæ libyes.hanc Danaen:ablatiuum enim quia græcum est nõ habet:& conuertũtur sic ex.e.littera.a.facit & dicitur Circa unde est Horatii uolente Circa.ergo in genetiuo æstiferæ libyes Lucanus: Sallustius Apollinis filia & Cyrenes.

Circe
Circa
Apollinis & Cyrenes. F.

¶E.lr̃a terminata noĩa generis masculini & fœminini nõ inueni latina. Sed græca.e.ꝓducta terminata quæ aut græca ratione latinitatis. ut hæc Dana e huius danaes.qua syllaba nullus genetiuus latinus terminatᷣ. aut e.in.a.mutans noĩatiuo declinatᷣ rõne primæ declinationis.æ. diphthongo faciẽs genetiuũ huius Danaæ.helena heleuæ.Generis neutri latĩa nomina reperi.e.terminata sed correpto quæ is facientia genetiuo declina-

bunt secūdum rōnem tertiæ declinationis.hoc suaue huius suauis. hoc
Præsepe monile huius monilis.hoc præsepe huius psepis.hoc.n.genere declinat.
Præsepis Nam quod Plautus hæc:psepis in ea est: genere fœminino: sicut apud
græcos auctoritas est non ratio.Pes enim terminata nomia siue correpta
siue producta:aut tis faciunt genetiuum aut dis.Præpes præpetis. pes pe
Dapem dis.Nam dapes numero semper plurali declinātur. Dapem tantūmodo
legi numero singulari.Sicut multorum nominum aliqui casus inueniū
Sponte tur.ut sponte.Tabo iuppiter.o.iuppiter. Nam qui declinat hic iuppiter
Tabo huius iouis.potest & hic phœbus huius appollinis declinare. & hæc Mi-
Iuppiter in nerua huius palladis.& hic hercules huius alcidæ.
ntō dūtaxat ℭF.g.h.his litteris nomen non reperi terminatum.
& uocatiuo. ℭI.littera terminata nomia quattuor tantūmodo reperi sine aliqua de-
Nihili clinationem.Nam monoptota sūt duo generis omnis. hic & hæc & hoc
Frugi nihili frugi:& duo generis neutri tantūmodo singulari:hoc gummi.hoc
Gummi sinapi.Quāuis Plautus in Pseudulo.hæc sinapis declinauerit. Inueni &
Sinapi duo in numero plurali masculina in nūero singulari neutra. hi argi. hoc
Sinapis argos.hi porri hoc porrum.
Argos ℭK.hac littera nullum reperi terminatum.
Argi ℭL.littera terminata nomina latina generis masculini & fœminini: ex
Porrum ceptis quattuor nulla reperies.hic sol.hæc Tanaquil. Tanaquil. n. uxor
Porri fuit Tarquini Prisci.Appellatiuum quidem est:sed pro pprio habetur.
Tanaquil hic consul.hic & hæc & hoc exul.generis uero neutri plurima nomina re
Exul trium peries hac littera terminata.que si erunt monosyllaba in genetiuo.l.litte-
generum ra duplicabitur.mel mellis.fel fellis.excipitur unū.sal salis.unde quidam
Sal Sale. hoc sale declināt.Oia tamē rōne tertiæ declinatiōis flectunt. Namis syl-
laba genetiuū pferunt:siqua alia inuēta fuerint.exceptis suprapositis. ge
Muthul neris masculini barbara sunt.ut Hānibal basdrubal. Hamilcar Hiēpsal.
opp. A derbal.Inueniunt & generis neutri barbara hoc muthul.hoc suthul.
Suthul ℭM.littera terminatum nomē generis masculini uel fœminini.excepto
opp. uno generis oīs monoptoto.latinitas nō habet hic & hæc & hoc nequā.
Nequam generis neutri plurima reperies.que gtō casu aut una aut duabus termi-
nabuntur.Tunc una si ante um syllabā nominatiuus.i. nō habuerit.ut
hoc bellum.regnū.sceptrum.belli regni.si habuerit genetiuus duabus.i.
terminabit.ut hoc sacrificium huius sacrificii. sicut quæ ante us syllabā
Vocatiuus a habent.i.ut Terentius Terētii.Ex quibus una syllaba sublata fit uocati-
noībus pro- uus si sint noia propria.ut o Terēti:Sin appellatiua nouissimam us in.e.
priis & appel mutabunt in uocatiuo.o.egregie.Omnia tamē noia. m.littera termiata
latiuis in ius secūdæ sūt declinatiōis.nā.i.faciūt gtō:excepto uno nequā monoptoto.

ℭN.littera

N. littera terminata nomina tertiæ sunt declinationis. Nã omnia nis faciunt genetiuo, Latina quidam generis masculini & fœminini rara ha bētur duo figura simplici hic rien huius rienis. hic lien huius lienis. Cõposita generis oīs. hic & hæc & hoc Tibicen. Cornicen. Fidicen. Tibicinis. Cornicinis. Fidicinis. Quãuis Terentius Fidicinã. & Tibicinam po suerit. Neutri generis multa reperiunt᷑.n. in nominatiuo correpta in ge netiuo. e. in. i. mutata. ut hoc Pollen pollinis carmẽ carminis lumẽ lumi nis. Gluten glutinis. crimen criminis. Limen liminis. Sed quoniã multa græca uel barbara nomina reperiuntur generis masculini uel fœminini. Nam latina exceptis suprapositis & uno altero ꝓprio hic Ligmõ ligmo nis. o. & in noīatiuo & in genetiuo correpta alia non iueniunt᷑. obseruãdum est ut tunc producamus latine si apud illos producit᷑. ut Sinõ sinonis. Rubicõ rubiconis. Tunc corripiamus. si apud illos corripiuntur. ut Mēnon mēnonis. hic & hæc Saxon saxonis: hic Titan Pan. titanis panis uel titanos panos. ut Vergili. Panos de more lycæi. sine alicuius declina tionis ratione. Nulla enim declinatio genetiuo nos syllaba terminatur. Vnum excipitur tis faciens genetiuo Laocoon laocoontis. posuit Lucretius. hoc sanguen nouo more cum sit hic sanguis huius sanguinis. cõ tra rationem guis terminatorum quæ genetiuum similem nominatiuo faciunt. hic Anguis. Pinguis. huius anguis pinguis.

Rien Lien
Tibicẽ omnis generis
Cornicẽ triũ generũ.
Fidicen omnis generis
Fidicina
Pollẽ in genere
Sinon
Rubicon
Mēnon
Saxon cõe duũ geneꝝ.
Pan panis & panos
Laocoon
Sanguen
Sanguis

O. littera pura terminata nomina genetiuo. o. producant necesse est. & tertiæ sint declinationis. Nam is terminant genetiuũ. Leo leonis. pollio pollionis. excipitur unum quod in genetiuo. o. in. e. correptam mutat. hic Anio huius anienis. nomen fluminis. cum aliqua uero consonãti præposita: & corripiuntur & producuntur. Ideoq́ per singulas litteras doceamus iunctas. o. litteræ.

Anio flumi.

Bo terminata producuntur in genetiuo Libo libonis. Carbo carbonis. Narbo narbonis. Hoc tamen scire debemus. ꝙ omnis nominatiuus o. littera terminatus siue pura. siue aliqua consonante præposita. & iuncta corripitur. exceptis græcis quæ producuntur. ut Dido. Manto. Ideoq́ indifferenter declinantur. Latina ratione huius Didus. Mantus. ut Vergilius Fatidicæ mantus. & Thusci filius amnis.

Narbo
Dido in syllaba

Co syllaba si inuenta fuerint producentur barbara. audiui Sico siconis. Franco franconis.

Co syllaba terminata
Sico Frãco

Do oīa in genetiuo. o. in. i. mutant. Ordo ordinis. Hirũdo hirũdinis. Cardo cardinis. exceptis duobus quæ. o. habent in genetiuo productam. ut Pedo pedonis. cerdo cerdonis. Nam Dido græcum est.

Pedo
Cerdo

Fo termīata ꝓducũt᷑ ĩ gtõ. Buso busonis. Gorso gorsonis. & siq̃ talia

Bufo Gorfo uel Gryfo — ¶ Go finita.o.in.i.mutant in genetiuo:necesse est & sint generis fœmi nini:uirgo uirginis.carthago carthaginis. uligo uliginis. excipitur unũ. quod in genetiuo ante.o.syllaba producta terminatur : & generis est ma

Ligo — sculini.ligo ligonis instrumentum rusticum. Ambago latinum non est.

Ambago — Nam ambages & cõpages nomĩatiuo utriusq; numeri declinantur. sicut

Ambages — Lucanus. Compage soluta non compagine a noĩatiuo singulari hæc cõ-

Compages — pages.nõ hæc compago.nam compaginis & cõpagine faceret. Vergilius Laxis laterũ cõpagibus & non cõpaginibus. Et multæ ambages non am- bagines:oĩa tamen sicut docuimus:nomina.o.terminata : siue pura:siue aliqua consonanti anteposita & iuncta tertiæ sunt declinationis.idest ge- netiuum is syllaba terminant.exceptis græcis.quæ & græca ratione us fa-

Dido didus — ciunt genetiuo. & nis Dido didus.Dido didonis. & siqua talia.

Dido didõis — ¶ Ho finita producunt in genetiuo.o.ut lurcho lurchonis.lectũ nomẽ

Lurcho qui. — in Plauto significans ganeonẽ.nepotẽ deuoratorẽ. Hoc tamen scire de- bemus.q; oĩa nomina post.c.lr̃am habentia. h.peregrina sunt chorus ar-

Charon — chemorus charta charon. Chrysus chalybes. exceptis tribus. quæ latina

Lurcho — sunt.lurcho:pulcher.orchus.sic enim in antiqoribus reperies nõ orchus.

Pulcher — ¶ Ko non inuenies.ideo quoniam.K.non scribitur nisi ante.a.litterã

Orchus — puram in principio nominum.uel cuiuslibet partis orationis consequen

K. lr̃æ ptãs. — tis syllabæ consonans principium sit.sicut docui in libro primo.

¶ Lo terminata latina producuntur. Milo milonis. Calo calonis.græca in.i.mutabunt Apollo apollinis.

¶ Mo producunt. Temo temonis. Sulmo sulmonis. excipitur unum.

Homo hoĩs — quod.o.in.i.mutat Homo hoĩs.q̃uis antiqui homonis declinabant.

¶ No terminatum nullum nomẽ repperi.qui ĩuenerit : doceat rõnem.

Vappo. — ¶ Poli syllaba producuntur.uappo uapponis animal est uolans. quod uulgo animas uocant.lectum est apud Lucretium hos uappones.

Qu.lr̃æ ptãs — ¶ Quo hac syllaba ideo nulla pars orationis terminatur : quoniam.q. littera nunq̃ scribitur nisi quando.u.littera & alia uocalis seq̃es iuncta fuerit:sicut docui in libro primo.

¶ Ro terminata producuntur in genetiuo Cicero ciceronis. Varro uar ronis. Tiro Tironis:unũ.o.lr̃am ĩ genetiuo:& in omnibus casibus utrius

Caro carnis — q; numeri pdit.hæc caro huius carnis:excepto uocatiuo singulari.o.caro.

¶ So producuntur Naso nasonis. Piso pisonis.

¶ To latina quidẽ nomina hac syllaba terminata in genetiuo corripiũ-

Britones — tur.Brito britonis.Santo santonis. Nomina mulierum græca:ut produ-

Santones in syllaba — cuntur:aut.u.habebunt in genetiuo. Manto mantonis.uel mantus. Le-

Leto letonis — to letonis.uel letus.

Vo non inueni hac syllaba nomen aliquod terminatum.

Xo nec hac syllaba inueni finitum nomen nisi barbarum. quod audiui Brixo brixonis. Brixo.

Zo hac quoq; syllaba nullum nomen repperi terminatum: nisi unũ barbaræ ciuitatis lectum in Sallustio. Vizo uizonis. Vizo opp.

P. hac littera nullum nomen potuit reperiri: quia nec hac littera nomen aliquod terminatur ratione supra monstrata.

R. littera noia terminata multa sunt. Hoc tamẽ scire debemus. quod generis oĩs nomina. r. littera terminata & neutri solius tertiæ sunt declinationis. Nam is syllaba finient genetiuum. hic & hæc & hoc par huius paris. Impar imparis. cadauer cadaueris. iecur iecoris: excepto uno hoc ir significans medietatem palmæ: quæ etiam uola dicitur græce θεναρ. Generis uero masculini & fœminini solum incerta sunt: an secundæ declinationis & genetiuo. i. finiantur: an tertiæ declinationis is syllaba terminentur genetiuo. ideoq; per singularum litterarum. r. lr̃am antecedẽtium syllabas decurrentes doceamus. quæ sint declinationis secundæ: quæ tertiæ. Ir. Vola. Thenar

Ar pura nullum nomen repperi terminatum.

Er pura termiata masculina secũdæ sũt declinatiõis. puer pueri. fœminina mulier mulieris tertiæ sũt declinatiõis. & sic̃ alia oĩa tñ corripiunt.

Ir pura unũ indeclinabile uel monoptotũ repperi. hoc ir. contra rationem nominum. r. littera terminatum. quæ omnia sicut ante docui. tertiæ sunt declinationis: idest genetiuo is syllaba terminantur. Ir

Or pura inuenta generis masculini & fœminini tertiæ sũt declinationis ris terminantia genetiuum. o. in nominatiuo correpta in genetiuo producta hic & hæc melior huius melioris.

Vr pura nullum nomen repperi terminatum.

Bar terminata tertiæ sũt declinationis ris faciũt gtõ. hoc iubar iubaris splẽdorẽ diei significat. Vergilius. Iubare exorto: nũero semp singulari. Iubar quid

Ber terminata noia & corripiunt & secũdæ sunt declinatiõis. Nã aut bri faciũt genetiuũ. ut coluber colubri. cantaber cantabri. insuber isubri. aut ri. ut liber liberi. uel libri. Tunc eri si deum uel igenuũ significamus. q̃uis in metro liber deus & liber igenuus pducit. ut ẽ liber & alma ceres: in alio significatu corripit li. ut alta liber aret in ulmo. Sed rõnabilr cũ li corripit. gtõ bri facimus liber libri: excipiunt duo ber terminata. q̃ tertiæ sũt decliatiõis. hymber hymbris. Terẽtius. hymbrẽ aureũ. em enĩ syllaba terminata accusatiuo tertiæ sũt declinatiõis nõ scdæ. idest gtõ is termiato ueniũt nõ. i. ut Verg. Tres hymbris torti radios. hic suber huius suberis. Vergi. raptus de subere cortex a gtõ is terminato. Nam si, i. terminaretur Insuber Liber Hymber Suber

Liberi. gtūs abltūs a subero diceret: liberi filii numero semp plurali declinatur.

¶ Bur hac syllaba nullum nomen repperi terminatū qui inuenerit etiā declinationis doceat rationem.

¶ Bor terminata tertiæ sūt declinatiōis. Nā ris faciūt gtō. ut labor laboris. Oia tñ noīa or syllaba pura terminata & cū alia cōsonāte ꝓposita & iūcta in noīatiuo qdē corripiunt̄. in genetiuo si fuerint appellatiua ꝓducunt̄. Orator oratoris. ꝑceptor ꝑceptoris: exceptis quattuor. q̄ q̄uis sint appellatiua tamē corripiunt̄. arbor arboris. marmor marmoris. æquor æquoris. hic & hæc memor memoris. Actor si appellatiuū fuerit ueniēs ab agēdo ꝓducit̄ in genetiuo actoris. si sit noīs nomen ꝓprium corripit̄. ut Vergilius. Actoris Aurūci spolium. Oia eni ꝓpria or syllaba finita genetiuo corripiunt̄. ut nestor nestoris. hector hectoris. castor castoris. Et si qua talia. quidam putāt Vergiliū cōtra rōnem ꝓpriorū ꝓduxisse: Herculis Antorē comitē. Sed errāt. nā hic Antores declinauit: non antor. Sicut Diores: & hoc tamen scire debemus. ꝙ appellatiua or terminata: si tracta fuerint a uerbo genus fœmininū trix termināt. ultor ultrix. ulciscor. ꝑceptor ꝑceptrix. ꝑcipio. Auctor si sit tractū a uerbo augeo. auctrix facit. si nō uenit a uerbo: sed significat principē: quod nomē nō uenit a uerbo: etiā fœminio genere auctor facit. sicut Vergilius ex ꝑsona Iunonis. auctor ego audēdi. princeps nō quæ augeā. nā auctrix diceret. sed excipit̄ unū. quod quāuis nō ueniat a uerbo. tamē fœminino trix facit. genetrix balneatrix. nā defensatrix rōnabiliter debet dici. nisi quoniam male sonant. & nonnunq̄ q̄uis ueniāt. a uerbo tamē fœminino. or. facit hic & hæc memor.

¶ Bur terminata. tertiæ sunt. nam ris facient genetiuū. u. ante ris habentia. Tibur tiburis. unū in genetiuo. u. in. o. correptā mutat ebur eboris.

¶ Car tertiæ sunt declinatiōis. ris faciūt genetiuo Bomilcar bomilcaris.

¶ Cer terminata si sunt generis omnis. tertiæ sunt. & ris faciunt genetiuo hic & hæc & hoc acer. quamuis Horatius soluitur acris hiems huius acris. quamuis Vergilius alacris palmas. Sin aliter secundæ erunt ri terminabunt genetiuum ut signum cæleste aut fluuiale animal. Cancer cāncri. sacer sacri. macer macri: exceptis duobus quæ quāuis non sint generis omnis. tamen tertiæ sunt declinationis ris faciunt genetiuo Cicer ciceris. hic carcer carceris. Omnia tamen nominatiuo cer corripiuntur. ergo breuiter hoc obseruandum precipiamus. cer terminata generis neutri ris faciunt. masculini uero ri: excepto uno carcer carceris. ergo generis fœminini solum cer terminatum non reperitur.

¶ Cir hac syllaba nullum nomen repperi terminatum.

¶ Cor terminatum unum monosyllabū repperi tertiæ declinatiōis dis faciens

Marginalia: Actor — Or syllaba terminata ꝓpria corripiūtur in gtō. — Antores — Verbalia — Auctor — Genetrix — Balneatrix — Defensatrix — Memor — Ebur eboris — Acer cōe trium generū — Cancer — Carcer

faciens genetiuo.hoc cor huius cordis.& siqua ab eo deducuntur.s.littera ad dita concors concordis.secors secordis facit.cætera omnia genetiuo tis faciunt. Secors

¶Cur terminata tertiæ sunt declinationis.ris faciunt genetiuo.u.in.o: correptam mutata iecur iecoris.& siqua talia inueneris. Iecur

¶Dar syllaba nullũ nomẽ repperi terminatũ.qui inuenerit etiã rationẽ declinationis demonstret.audiui nomẽ oppidi barbari hoc zidar zidaris Zidar opp.

¶Der syllaba terminata corripiũtur in nominatiuo & græca sunt: &.e. in genetiuo perdunt secundæ declinationis ri faciunt genetiuo. Menander Menandri. Alexander alexandri. Leander leandri. Euãder euandri. Thersander thersandri. quãuis Thersandrus & euandrus lectum est.

¶Dir unum nomen repperi tertiæ declinationis ris faciens genetiuum hoc Gadir huius Gadiris.nomen oppidi. Gadir

¶Dor terminata tertiæ sunt declinationis ris faciunt genetiuo.o.in genetiuo.in propriis si inuenta fuerint correpta secundum rationem supra positam. In appellatiuis uero.o.in genetiuo producunt. nidor nidoris. splendor splendoris.& siqua talia appellatiua or syllaba fuerint terminata.o.in genetiuo producunt:exceptis suprapositis.quæ quãuis sint appellatiua.tamen.o.in genetiuo corripiunt sicut propria:or.terminata.ut arbor arboris.æquor æquoris.marmor marmoris.

¶Dur terminata unum legi in plauto magudur.est ergo tertiæ declinationis ris faciens genetiuo sed uide ne melius sit nominatiuo non magudur dicere.sed maguderis:aut si rationabiliter quæramus placebit:ut monoptoton sit.uel indeclinabile: quoniam nullus accusatiuus ur syllaba terminatur.magudur ergo per totos casus declinandum est. Magudur Maguderis

¶Far terminatum unum repperi monosyllabum tertiæ declinationis ris faciens genetiuo.r.duplicata hoc far huius farris numero semper singulari. Nam quod Vergilius numero posuit plurali.robustaq; farra.poetice posuit nõ rationabiliter sicut æra mella uina. Quippe omnia nomina deorum uel elemẽtorum uel earũ rerũ quæ aut ad pondus aut ad mẽsurã pertinent singulariter declinantur:sicut etiã in primo docui libro. Far / Noĩa quæ tãtum singulariter declinantur.

¶Fer terminata corripiuntur & secundæ sunt daclinationis ri terminãt genetiuum lucifer luciferi.frugifer frugiferi signifer signiferi. & siqua a ferendo fuerint deriuata habebunt in genetiuo.e.correptam ante ri.finaliter.e.perdunt in genetiuo afer afri. Afer Afri

¶Fir for.his syllabis nullum nomen repperi terminatum.

¶Fur tertiæ sunt declinatiõis ris faciunt genetiuo.hic & hæc & hoc fur & siqua talia. Fur cõe triũ generum.

¶Gar non inueni hac syllaba nomen terminatum.

¶Ger terminata corripiunt & oĩa secũdæ sunt declinationis.nã aut gri faciunt gtõ:aut ri.Tum ri si agerendo nomẽ fuerit deriuatũ.ut armiger armigeri.aliger aligeri.Sinaliter gri.ut ager agri.piger pigri.

Agger aggeris. niger nigri:excipitur unum quod ris facit genetiuo.agger aggeris.

¶Gir non repperi nomen hac syllaba terminatum.

Frigor ¶Gor tertiæ sunt declinatiõis ris faciunt gtõ.o.in noĩatiuo correpta in gtõ producta.frigor frigoris.fulgor fulgoris.algor algoris.& siqua talia.

Augur oĩs generis. ¶Gur tertiæ sunt declinationis ris faciunt genetiuo. hic & hæc & hoc augur huius auguris.ligur liguris.& siqua talia.

¶Har non inuenies nomen terminatum.

Pulcher. ¶Her pura syllaba nõ inuenies adiecta.c.añ.h.iueni unũ.e.correpta in noĩatiuo in gtõ uero pereunte:hoc pulcher huius pulchri hoc latinũ solũ repperi secundæ declinationis nã genetiuũ.i.lrã terminatũ inueni: & her producta finitum.t.lrãm ante se habẽs sed græcũ.e.in genetiuo corripiens declinationis tertiæ.is.genetiuo terminatur:æther ætheris. Hoc tamen scire debemus quod post.c.lrãm.h.latinitas non habet:exceptis pul

Orchus. Lurcho. cher orchus lurcho sic in antiquis.nam chalybes latinum non est.y.enim litteram habet quæ in peregrinis adhibetur in latinis nunq̃.

Chalybes: ¶Hir hor hur iar ier.nulla noĩa repperi termiata q̃ iuenerit doceat rõnẽ

Y.peregrina tm̃ notant ¶Ior tertiæ sunt declinationis ris faciũt genetiuo.o.in nominatiuo correpta in genetiuo producta.hic & hæc maior maioris peior peioris.

¶Iur Kar Ker Kir Kor Kur.his syllabis nullum nomen inuenitur.

Lar familiaris. ¶Lar tertiæ declinationis est ris facit genetiuo hic lar huius laris. Plautus.ego sum lar familiaris. Vergi.pergameumq; larem.multi numero

Hilar Hilaris Hilarus. semper plurali declinãt.quidam dicunt hic hilar debere dici sed barbarismus est hilaris legi & hilarus in Terentio.

Siler:frutex. ¶Ler hac syllaba duo nomina terminantur siler & celer quæ sunt tertiæ declinationis.

¶Lir nullum nomen repperi hac syllaba terminatum.

Color Colos ¶Lor tertiæ sunt declinationis.o.in nominatiuo correpta in genetiuo producta ris syllaba terminato.hic calor pallor caloris palloris.color coloris.quãuis Sallustius.igitur colos exanguis.sicut labos & labor.

Labos ¶Lur mar mir his syllabis nulla nomina terminantur.

Labor Vomer Vomis ¶Mer correpta repperi nomen terminatum tertiæ declinationis ris faciens genetiuo hic uomer huius uomeris & ubiq; correpta : dicitur: & uomis sic & faciens genetiuum.

¶Mor tertiæ sunt declinationis ris faciunt genetiuo.o.in noĩatiuo sem

per correpta

per correpta in genitiuo si appellatiua fuerint pducta: ut amor amoris: exceptis duobus quæ quis sint appellatiua tamen corripiunt. marmor marmoris memor memoris sicut supra docui. or terminata noïa si fuerint appellatiua in genetiuo pducunt: exceptis quattuor arbor arboris. marmor marmoris. æquor æquoris. memor memoris. ppria ubiq; corripient semp nullo excepto. Vnũ contra omniũ ratione or terminatorũ & aliqua cõsonanti ppposita genetiuo ris non facit sed dis discors discordis. Discors

Mur & ipsa tertiæ sunt declinationis ris faciunt genetiuo casu murmur murmuris. numero semper singulari. Murmur numeri tm̃ singularis.

Nar tertiæ sunt ris facient genetiuo singulari. nar naris. nomen fluminis. Vergilius Sulfurea nar albus aqua. numero semper singulari. Nam hæ nares numero semper plurali. Vergilius. & Truncas inhonesto uulnere nares. Nar fl. Nares

Ner nir nur. his syllabis nomẽ nullũ repperi terminatũ. Vnũ repperi ner correpta terminatũ declinatiõis tertiæ ris faciẽs gtõ. hic & hæc & hoc degener huius degeneris. Vergilius degeneres aïos. Lucanus degener o populus: & aliud unum gener secundæ declinationis gener generi. Degener

Nor tertiæ sũt declinatiõis ris faciũt gtõ. o. in noïatiuo semp correpta in gtõ uero in appellatiuis pducta hic honor huius honoris minor huius minoris: & honos. Vergi. hic pietatis honos. Propria corripiũnt. o. etiã genetiuo Antenor antenoris. agenor agenoris helenor helenoris. Honor Honos

Par tertiæ sunt declinationis ris faciunt genetiuo hic & hæc & hoc Par uel impar paris uel imparis. dispar disparis. compar comparis.

Per terminata corripiunt. & sunt secũdæ: nã p. i. faciũt genetiuo caper capri. aper apri: excepto uno generis ois tertiæ declinationis. e. correptam ante ris habẽte hic Pauper pauperis. hæc paup. Teren. quã honeste in patria pauper uiuere. dicit & hæc Paupera. Plautus hæc res est paupera. & hoc Pauper. Vergilius. Pauperis & Tuguri. & hoc Piper huius piperis. Persius rugosum piper. Paup trium generum. Paupera Piper

Pir pur. his syllabis nullum nomen terminatur.

Por tertiæ sunt declinationis corripiunt in noïatiuo in genetiuo appellatiua producunt uapor uaporis sapor saporis legi unũ nouo modo figuratum apud Sallustiũ Publipor publiporis. nam quasi pprium est. Publipor

Quar quer quir quis. non reperiunt his syllabis noïa terminata.

Quor terminata noïa tertiæ sunt declinationis ris faciũt gtõ. o. in gtõ appellatiuorum producta. ut liquor liquoris: excepto uno: & in genetiuo correpto. æquor. æquoris: sicut marmor marmoris quæ sicut sæpius docui: de appellatiuorum ratione excepta sunt or syllaba terminato-

rum.o in genetiuo productam habentium.
Rar rer rir rur.his syllabis nulla nomina terminata inueni.
¶ Ror tertiæ sunt ris faciũt genitiuo in eo ꝓducta in appellatiuis mœro ris erroris terroris sororis.
¶ Sar tertiæ sũt declinationis ris faciũt gtõ Cæsar cæsaris & siqua talia.
¶ Ser terminata nomina corripiunt & sunt tertiæ declinationis & ris faciunt genetiuo: si aliud ex se genus non fecerint: ut anser passer anseris passeris si fecerint aliud genus secundæ erunt declinationis ri faciẽt genetiuo.hic miser huius miseri.
¶ Sir sur.his syllabis nulla nomina terminantur.
Cæsar ¶ Sor tertiæ sunt declinationis ris faciunt genetiuo producta in appellatiuis.messor messoris.fossor fossoris.cæsor cæsoris: & siqua talia.
¶ Tar pura non inueni nomẽ aliquod terminatum.s.littera uel alia cõsonanti antecedente iuncta facit nomen tertiæ declinationis ris faciens
Instar istaris genetiuo instar instaris nectar nectaris.
¶ Ter pura si nõ fecerint aliud genus ex se tertiæ sũt.mater pater matris patris.linter lintris unũ in genetiuo.e.correptam ante ris habet hic later huius lateris.Terẽtius.laterem lauẽ.si fecerint aliud ex se genus secundæ erunt declinationis.i.genetiuo faciẽtia.dexter dextri facit dextra dextrũ. excipit unũ quod nomĩatiuo solo casu & uocatiuo declinat.hic iuppiter
iuppiter. o iuppiter:nã q declinãt huius iouis declinẽt hic phœbus huiꝰ appollinis
¶ Ter secũdæ sunt declinationis tri faciunt genitiuo.magister magistri auster austri noster nostri.quidã excipiũt duo ris faciẽtia genetiuo nõ.i.
Equester eqster eqsteris.pedester pedesteris.sed eqstris & pedestris melius dicitur.
Equestris ¶ Tor siue pura siue aliqua cõsonãti ꝑcedente tertiæ sunt declinationis
Pedester ris faciunt genetiuo.orator oratoris quæstor questoris:castor corripit in
Pedestris genetiuo sicut sæpissime docui.in appellatiuis producta est exceptis illis
suprapositis quattuor suprapositis.arbor.æquor marmor: memor. In propriis uero semper correpta nunquam ꝓducta sunt siue pura siue aliqua consonanti præcedente & iuncta.
¶ Tur terminata nomina tertiæ declinationis ris faciunt genetiuo.Turtur astur turturis asturis.
¶ Var hac syllaba nomen nullum repperies terminatum.
¶ Ver siue ꝓducta siue correpta terminatum nomen tertiæ declinatio-
Verber nis ris facit genetiuo uerber uerberis.cadauer cadaueris.
¶ Vir terminata nomina secundæ sunt declinationis ri faciunt genetiuo uir uiri.treuir treuiri.
¶ Vor tertiæ sunt declinationis ris faciunt genetiuo liuor liuoris.o.in nominatiuo

nominatiuo correpta.in genetiuo producta ratione quam sæpe docui.

¶ Vur xar xer xir.his syllabis nulla nomina repperi terminata.

¶ Xor tertiæ sunt declinationis ris faciunt genetiuo. u.ante eam in appellatiuis producta uxor uxoris.

¶ Xur zar zer zir zor zur.his syllabis siquis nomen aliquod inuenerit doceat rationem declinationis.

¶ Xyr iuueni græcum tertiæ declinationis ris faciēs gtō.anxyr anxyris. Anxyr

¶ S.littera terminata noīa oībus declinatiōibus regūt. idest qnq: nā & æ.diphthongum faciunt genetiuum.ut æneas æneæ.&.i.ut magnus magni:& is.ut uenus ueneris.& us.ut fructus. & ei.ut dies diei fides fidei. Ergo per syllabas nominatiui doceamus qualis euenit genetiuus: unde declinationes singulæ declinantur.

¶ As pura terminata pene tota græca sunt.ergo si fecerint apud græcos genetiuum.ου erunt apud nos primæ declinationis.i.genetiuū.æ. diphthongo terminabunt.ut λυσιας λυσίου huius lysiæ αινείας αινείου huius æneæ.Si apud græcos fecerint genetiuo τος apud nos erūt tertiæ declinationis is syllaba terminantia.ut θόας θόαντος Thoas huius thoantis.fœminini generis si erunt & ipsa tertiæ sunt declinationis:sed dis.terminabunt genetiuum.ut τρωας τρωάδος Troas Troadis.& omnia talia quæ contra rationem latinitatis secundū græcos ultima syllaba acuuntur ut Thaumantias Thaumantiadis.nam si non acuerimus erit nomen generis masculini.& faciet genetiuum.æ. diphthongo terminatum primæ declinationis.ut Pelias peliæ.& Thaumantias thaumantiæ. Thaumātias Pelias

¶ Es pura inuēta nomīa latina si pducta fuerint quintæ erunt declinatiōis.nā genetiuo ei facient separatis.ut species speciei & oīa talia:excepto uno tertiæ declinationis tis faciens genetiuo quies quietis.Ex hoc cōpositū pducta ei faciet in genetiuo quintæ scilicet declinatiōis. Requies requiei.Correpta uero es tertiæ sunt declinatiōis tis faciunt genetiuo miles militis inqes inqetis.oīa tamē in genetiuo ante is uel ante ei pducuntur.Græca uero es pura terminata oīa pducunt tertiæ sunt declinatiōis. nā is gtō faciūt.ut Gobryes gobryis & siqua talia.es correpta terminata tertiæ sunt declinationis tis faciūt genetiuo.ut aries arietis: & siqua talia. Quies qetis Requies requiei. Gobryes

¶ Aes terminata latina sunt oīa tertiæ declinationis ris uel dis faciūt genetiuo.ut æs æris.Præs prædis.Quidam hi prædes numero semper plurāli putant sed errant.Nam Cicero pro Præde litis uindiciarum. Præs prædis

¶ Is pura terminata & græca sunt & dis faciunt gtō.lais laidis.thais thaidis.Nais naidis. Vergilius poetice Naias naiadis posuit. Aegle naiadū pulcherrima:non naidum:excipiuntur duo quæ is uel tis faciunt geneti Nais Naias

Simois uo Calais & nominatiuo & genetiuo hic Simois huius Simois uel simoentis. Omnia tamen tertiæ sunt declinationis.

Os oris. Os ossis Ossum ossi ℂ Os pura terminata latina duo inueniuntur monosyllaba unum productum ris faciens genetiuo os oris. & aliud correptum sis faciens genetiuo os ossis. Quidam hoc ossum dicunt sed errant. Nam omnia um terminata datiuo & ablatiuo pluralibus is faciunt: hoc autem bus ossibus secundum rationem tertiæ declinatiōis is genetiuo singulari terminatū. Græca secundæ erunt declinationis lageos lagei Vergilius. Tenuisq; lege os Androgeos androgei. hoc producitur: illa corripiūtur omnia: hæc in genetiuo ante nouissimā litterā aut corripient aut eā in. i. mutabunt.

ℂ Vs pura terminata si. i. ante se habuerint genetiuo facient duas. i. secū dæ scilicet declinationis. Vergilius uergilii. Terētius terentii. in alteram uocalē. una. i. ut arduus ardui. carduus cardui. I. ergo ante us habentia si propria fuerint uocatiuo. i. terminabuntur. ut o Vergili o Terenti: appellatiua. e. correpto o egregie. exceptis comparatiuis quæ tertiæ sunt declinationis ris genetiuo facientia. ut hoc carius huius carioris melioris. Oīa tamen cōparatiuo us syllaba terminata generis sint neutri necesse est.

ℂ A us terminata tertiæ erunt declinationis dis faciūt genetiuo laus laudis. fraus fraudis.

ℂ Eus secundæ declinationis si faciunt gtō. tydeus tydei. peleus pelei.

ℂ Vus uel uos secundæ sunt declinationis. i. faciunt genetiuo. hic ceruus uel ceruos: neruus uel neruos cerui huius nerui & siqua talia.

Va: uasis. Vas uadis ℂ Vas terminata tertiæ sunt declinationis sis uel dis faciunt genetiuum uas uasis. Terentius nec uas nec uestimentum. Vas uadis Cicero tanquā uade & siqua talia.

ℂ Ves omnia corripiuntur & tertiæ sunt declinationis tis facientia genetiuo ut diues tis & siqua talia.

ℂ Vis tertiæ sunt declinationis is faciētia genetiuo hæc nauis huius nauis. noiatiuo plurali ues producto faciunt hæ naues. excepto quod facit:

Vis Vires res noiatiuo plurali hæc uis huius uis hæ uires. Lucretius tamen numero plurali hæ uires & has uis. ut sit nomen uires numero semp plurali. & hæc uis hæ uis has uis o uis casus habēs in numero plurali tres: excipitur

Puluis unū quod ris facit gtō: hic puluis huius pulueris numero semp singulari

Abas Hiarbas ℂ Vas terminata græca sunt: unde si apud illos genetiuo τος fecerint apud nos tis tertiæ declinationis. hic Abas huius abatis. nam apud illos ἄβαντος. si apud illos βου apud nos bæ primæ declinatiōis. ut Hiarbas Hiarbæ ιαρβου enim facit.

ℂ Bes terminata producta sunt semper tertiæ declinationis. nam bis faciunt genetiuo

ciunt genetiuo hæc labes nubes huius labis nubis. unum correptum rep peri & ipsum tertiæ declinationis: & ris faciēs genetiuo hic & hæc & hoc pubes huius puberis. sic Aquila rettulit Tullium dixisse. quā declinationem secutus Sallustius in Iugurtha puberes. ait interfecit.

Pubes puberis trium generum

¶ Bis tertiæ sunt declinationis. nā bis faciunt gtō hic Anubis uel Curubis huius anubis uel curubis nomē ciuitatis lectū ī Sallustio. hic scrobis huius scrobis genere masculino. sic Plautus sexagenos scrobes. hæc sætabis huius sætabis. hic & hæc īpubis huius impubis. Verg. Comitēq; īpubis Iuli. poterit & impubis īpuberis: sicut Tullius. filiūq; eius impuberē.

Aquila grāmaticus
Curubis urbs.
Scrobis
Sætabis
Impubis

¶ Bos terminata pducunt & tertiæ sunt declinatiōis uis etenī faciunt gtō hic & hæc Bos huius bouis. Horatius. Intactas boues. his & ab his bubus non bouibus. Quidā hic labos & hæc arbos declinant. sed melius or terminabunt labor arbor. lectū Stobos in Sallustio nūero semp plurali. hi. Stobi nomē ciuitatis. erebos græcū est quod poterit latine erebus dici.

Arbor
Arbos
Labor
Labos
Stobi ciuitas
Erebus

¶ Bus omnia secundæ sunt declinationis bi faciunt genetiuo. Nimbus cibus albus nimbi cibi albi & siqua talia.

¶ Cas unum repperi terminatum tertiæ declinationis dis faciens genetiuo Arcas arcadis.

Arcas

¶ Ces omnia producuntur: sed latina dis faciunt genetiuo. ut merces mercedis: græca cis Drances drancis uel drancetis. Saces sacis uel sacetis. omnia tamen declinationis tertiæ.

Drances

¶ Cis tertiæ sunt declinationis. nam cis faciunt genetiuo hic & hæc dulcis huius dulcis. Quidam putant hæc calcis debere dici nō hæc Calx sed errant. Nam cis terminata si non fuerint generis communis: græca sunt hic Acis nomen fluuii in Sicilia.

Calx
Acis flu

¶ Cos nullum nomen repperi latinum terminatum: inuentor sit etiam doctor rationis declinandæ declinationis. græca ci facient genetiuo Damascos damasci. sicut Lucanus uentura damascos. nomen ciuitatis.

Damascos urbs.

¶ Cus hac syllaba terminata masculina quidem omnia secūdæ sunt declinationis. Marcus. saccus. porcus. Truncus. marci. porci. sacci. trunci. excipitur tria huius Arcus. Lacus. Acus. Diminutio genus seruat. hic Aculeus non hæc aculea. fœminina uero cus terminata quartæ cus facientia genetiuo quercus huius quercus: hæc ficus huius fici pomum. sic Martialis. Dicamus ficos quas constat in arbore natas. & huius ficus. Dicemus ficus Cæciliane tuos.

Acus in gñe
Aculeus.

¶ Neutra noīa cus terminata tertiæ sunt declinationis ris faciētia genetiuo. pecus ulcus pecoris ulceris. Secus duas res significat aduerbium separandi haud secus ac iussi faciunt: & sexum. Sallustius uirile ac mulie

Noīa neutra cus termīata
Secus

Nomia neutra us finita — bre secus. Omnia aũt nomina neutra us terminata tertiæ sunt declinationis ris faciũt genetiuo: exceptis quattuor uulgus pelagus pus uirus. Sed
Vulgus — uulgus & pelagus secundæ sunt declinationis gi faciunt genetiuo: pelagi uulgi numero semper singulari. uulgus neutro & masculino genere declinatur. Vergilius. ignobile uulgus. & hinc spargere uoces in uulgũ am
Pus Virus — biguas. Pus & uirus tres casus tantum recipiunt in numero tantũmodo singulari declinantur hoc pus uel uirus. o pus uel uirus.

¶ Das primæ sunt declinationis dæ faciũt genetiuo: lycidas lycidæ. Midas midæ. & siqua talia.

¶ Des omnia sunt producta & plene græca omnia unde arbitrio nostro declinabuntur. & tertiæ declinationis ratione dis facientia genetiuo: &
Pelides — primæ dæ terminata casu genetiuo. Pelides. Tydides. pelidis uel pelidæ.
Tydides — Tydidis uel tydidæ. unum nomen latinum repperi des syllaba termina
Fides — tũ declinationis quintæ ei separatis faciens genetiuo fides fidei. e. in ge
Oedipodes — netiuo correpta rationem supra docui. Legi hic œdipodes huius œdipo
Oedipos — de. Nam si œdipos declinauerimus genetiuo dis faciet sicut melampos
Oedipus — melampodis Lysipos lysipodis. Nam si ante pus syllabam nominatiuus
Lysippos — p. habuerit pi faciet genetiuo secũdæ declinationis lysippus lysippi. Chry
Lysippus — sippus chrysippi: Philippus philippi.

¶ Dis termiata tertiæ sũt declinatiõis: dis faciũt gtõ. hic & hæc rudis: hu
Fidis — ius rudis. hæc fidis huius fidis: fidibusq; canoris. hæc glãdis sicut Vergil.
Glandis
¶ Dos producta tertiæ sunt: tis faciunt genetiuo. Dos dotis. Sacerdos sacerdotis. Dos correpta græca sunt secundæ declinationis di faciunt ge
Tenedos — netiuo. Tenedos tenedi. potest tamen tenedus dici.
Tenedus — ¶ Dus oĩa masculina secũdæ sunt: & di faciũt genetiuo nidus nidi. Tar
Aradus — dus tardi nardus: hæc aradus nardi aradi. Sed melius nardos & arados di
Nardus — cuntur sicut tenedos nam græca. excipitur unũ quartæ declinationis dus
Arados — faciẽs genetiuo. hic gradus huius gradus. Nam neutra nomina dus ter
Nardos — minata ris faciũt gtõ. pondus ponderis sidus sideris tõne neutrorũ us terminatorũ quã supra docui. Nã fœmina dus terminata nõ repperi latia.

¶ Fas tertiæ est declinationis græcum tis faciens genetiuo. ante. a. n. ha
Elephas — bens Elephans elephantis dicitur. & Elephantus elephanti secundæ de
Elephandus — clinationis Latina duo repperi indeclinabilia. hoc fas hoc nefas. Nã fan
Fas Nefas — di atq; nefandi a nominatiuo uenit hoc fandum. & hoc nefandum.
Fandi — ¶ Fes fis fos. his syllabis non repperi nomina terminata doceat qui rep
Nefandi — perit. fes inueniuntur sed uulgaria.
Rufus — ¶ Fus secũdæ sũt declinatiõis. si faciẽt genetiuo rufus rufi. & siq̃ talia.
Nugas — ¶ Gas unum latinũ monoptotũ repperi generis oĩs nugos. Græca ter

tiæ sunt

tiæ sunt declinationis tis faciētia gtō.n.ante eam habētia Gigas gigātis.

¶ Ges correpta tertiæ sunt tis faciūt genetiuo seges segetis.producta uero gis stragis.Græca uero gis uł tis uel gæ.Gyges gygis uł gygetis uel Gygæ:Ganges gangis uel gangetis uel gangæ. Gyges Ganges

¶ Gis non inueni hac syllaba nomen terminatum.

¶ Gos & corripit & græcū est.hoc Argos huius Argi declinationis secundæ:hoc tamen nomen numero singulari genere neutro dicitur plurali uero masculino hi argi.ut hoc Porrum hi porri.His contraria sunt numero singulari masculina plurali neutra. hic Tartarus hæc tartara. Hic gargarus hæc gargara.hic mænalus hæc mænala. Argos Porrum Tartarus Tartara

¶ Gus secundæ sunt gi faciunt genetiuo mergus mergi.neutra sicut supra docuimus us terminata omnia tertiæ declinations ris genetiuo faciētia frigus frigoris:exceptis quattuor.uulgus pelagus pus uirus de quibus paulo ante tractaui. Gargarus Gargara Mænalus Mænala

¶ Has tertiæ sūt græca:dis gtō faciētia orchas orchadis. Vergi. Orchades & radii.unū inueni barbaꝝ monoptotū naphthas Sallustius posuit. Orchas Naphthas

¶ Hes producta græca sunt tertiæ declinationis chis uel tis facientia genetiuo. Lachés lachetis.uel lachis.Chremes chremis uel chremetis. Dares.Daretis uel Daris.Terentius puerum conueni chremis. Chremes

¶ His tertiæ sunt.dis faciunt genetiuo Bacchis bacchidis. Bacchis

¶ Hos non inueni nisi unum barbarum numero semper plurali. Tharrhos nomen ciuitatis lectum in Sallustio. Tharrhos oppidum

¶ Hus ante.c.orchus orchi secundæ declinationis. Orchus

¶ Ias græca dis faciunt genetiuo tertiæ declinationis.Thias thiadis. Thias

¶ Ies Iis.his iunctis nullum nomen repperi terminatum.

¶ Ios productū unū iueni numero semp plurali Veios ciuitatis nomē. Veios urbs

¶ Ius monosyllabū.u.ante ris habebit in genetiuo ius iuris dissyllabū. uel amplius comparatiua & ipsa ris faciunt.sed ante eam.ō.productam Maius maioris.Peius peioris.

¶ Kas Kes Kis Kos Kus.his syllabis nullum nomen terminatur ratione.K.litteræ quam supra docui.quod nunq̄ nisi.a.solum post se habet nulla altera littera secum iuncta. K.lřæ ptās.

¶ Las si uocalem ante habuerit.e.uel aliam consonātem præter.l.r.primæ erunt declinatiōis Hylas hylæ.Asyllas asyllæ.Amyclas amyclæ nomen lectum in Lucano.molli cōsurgit amyclas quē dabat alga toro: si.l. habuerint tertiæ erunt declinationis.nam aut dis aut tis faciūt genetiuo. ut Pallas palladis.uel pallātis.Quidam putant.tunc debere dici pallantis si noīatiuus.n.habuerit.Tūc palladis si nō habuerit.n.noīatiuus.sed Hylas Pallas palladis

errāt. nam nullum de his noībus. n. habet. Sed differētia genetiui ab ac-
Pallas pallā-tis centu noīatiui cognoſcit. Pallas in pal: habens acutū pallātis facit. Pal-
las habēs acutū palladis facit: excipit unum quod quis habeat. l. ante as
in noīatiuo tamē genetiuo nec tis facit nec dis. Sed illa rōne primæ decli
Achilas nationis non tertiæ. Achilas huius achilæ nomen lectum in Lucano.
¶ Les correpta latina tis faciūt gtō miles militis. e. in. i. mutata excipitur
Locuples unū quod in genetiuo. e. pducit locuples locupletis producta latina lis
Hercules faciunt Hercules Achilles herculis achillis. Vnū legi Les terminatū ſine
Cales opp. aliqua rōne declinationis cales nomē oppidi græca les terminata omnia
Thales producuntur: & aut lis faciunt genetiuo uel tis. ut Thales thalis uel tha-
Eteocles letis. Eteocles eteoclis. ergo omnia tertiæ ſunt declinationis.
¶ Lis termīata oīa tertiæ ſūt declinatōis. nā lis terminat genetiuū h faci
Lis lis huius facilis. h mollis huius mollis. excipit tis faciēs gtm hæc lis hui9
Damalis litis. græca lis termīata aut lis faciūt gtm aut dis. ut Damalis huius dama
Hora. Neu multi damalis meri Baſſum threicia uincat amyſtide. lis. uł damalidis nomē meretricis Horatianæ. hoc tū ſcire debemus q oīa
noīa latina lis termīata cōia ſūt duo generū. ut h & hæc facilis difficilis
mollis. excipit unū lis. h & hæc gracilis. h & hæc ībecillis. Sed Terē. no-
ue. ut graciles ſient: ntō ſingulari hæc gracila. hæc ībecilla. Nā ſi a ntō lis
terminato poſuiſſet ntm plurale les terminabat graciles. Tale eſt Sallu-
ſtianū ībecilla ætas nō ībecillis. hoc tū ſcire debemus quod lis terminata
Gracilis latina cōmunia duum generū neutrū faciēt. e. correpto excepto Lis litis.
Gracila ¶ Los pducta unū nomē repperi termīatū & correptū unū apd Lucanū
Imbecilla. lectū hæc Mallos huius malli ſcdæ declinatiōis nomē ciuitatis. Nā pdu-
Mallos cta Colos coloris. Salluſtius igit colos exanguis. ſed melius color dicit.
Colos & color ¶ Lus termīata oīa ſcdæ ſūt declinatōis li faciēt gtō Malus mali Popul9
populi. Romulus romuli. exceptis neutris q ſicut frequētiſſime docui ris
faciūt gtō Vellus uelleris rōne neutro us termīato. & uno fœminino
Tellus ris faciēte gtō. u. & in ntō & in gtō pducta. u. añ nouiſſimā ſyllabā habē
Iuuentus tem cōſonātē cōtinētia pducunt. ut Tellus telluris Iuuētus iuuētutis.
Anus anuis Senectus ſenectutis. Anus anuis. Sus ſuis iō corripiunt qm nouiſſima
Colus ſyllaba ſine cōſonāte eſt. hæc Colus ſcdæ eſt declinationis li faciens gtō
huius Coli. Nam Vergilius. Cui tolerare colo uitā qui datiuus a gtō. i.
terminato uenit. & quartæ declinationis us terminans genetiuum. ſicut
Statius Thebaidos libro. iii. Nigræq ſororum iurauere colus: q nomi-
natiuus pluralis à genetiuo ſingulari us terminato deducitur.
¶ Mas latinū unū monoſyllabū repperi. tertiæ declinationis ris faciens
gtō Mas maris. Vergilius accuſatiuū plurale ſolue mares. Græca īdifferē
ter declinant & priæ declinationis. æ. diphthōgo terminato gtō & tertiæ

tis termiato gtõ. Mimas mimæ uł mimãtis. Gras græ uł grãtis Athamas athamæ uel athamãtis in noiatiuo sine n lra in cæteris casibus cum ea: sic pallas pallantis. nã Mimas in mas acutũ dis facit genetiuo mimas mimadis: & melius pereunte littera de nominatiuo fit nomẽ latinũ primæ declinationis æ genetiuum terminans hæc Mimas huius mimæ.

Mimas mimæ & mimãtis
Gras græ
Athamas athamæ.
Mimas mimadis.

¶ Mes correpta faciunt gtõ tis Limes trames limitis tramitis. Producta semp mis Fames famis. Græca semp pducunt & aut mis faciũt gtõ aut tis. ut Chremes chremis uel chremetis. Terẽ. etiã ide abiẽs puerorum cõueni chremis. & Iubeo chremetẽ. Oia igit tertiæ sũt decliatõis: qm̃ mis faciũt gtõ & iueni gtõ chremi. & ãtiquæ est rõ declinatõis. dtõ uti p gtõ: Infelicis Vlyssi p ulyssis. Achilli p achillis: ad bellũ Persi. macedonicũ p psis.

Datiuus pro Genetiuo

¶ Mis cõia qdem duorum generũ mis faciunt gtõ. Vnanimis Exanimis. huius unaminis examinis. dicimus & hic exanimus & unanimus unius ergo generis omnia mis syllaba terminata ris faciunt gtõ hic uomis huius uomis huius uomeris. Martialis cũ genere & cucumis rectum: ergo omnia mis terminata tertiæ sunt declinationis.

Exanimis
Exanimus
Vomis
Cucumis

¶ Mos producta unum monosyllabum legi tertiæ declinationis ris faciens genetiuo. hic mos huius moris. correpta nullum legi.

¶ Mus pene oia scdæ sũt declinationis mi facientia gtõ Humus humi Almus almi. neutro uero ris faciẽt gtõ Nemus nemoris secũdũ rationẽ neutrorum us termiatorum: de qua frequẽter docuimus. unũ masculini gñis legi tertiæ declinatiõis ris faciẽs gtõ. h mus huius muris: ut Horatius Parturiẽt mõtes nascet ridiculus mus. & unũ scdæ decliatõis & qrtæ us finiens gtõ. hæc domus huius domus & domi. Terẽ. domi focique fac ut uicissim memineris. memini illius rei. nec meminisse uiæ media palinurus i ũda.

Domus
Domi
Memini

¶ Nas latina idifferẽter declinabunt aut priæ decliatõis æ faciẽtia gtõ. ut Mæcenas mæcenæ: aut tertiæ tis facientia. ut mæcenatis. Græca tertiæ sũt acuto in nouissima syllaba cõtra rõnẽ latinæ linguæ: sed dis facientia genetiuo mænas mænadis nomen bacchæ. sic Persius & Horatius.

Mæcenas
mæcenæ
Mæcenas in accentu
Mænas

¶ Nes correpta nõ legi. pducta uero si latina fuerint idifferẽter priæ uł tertiæ declinatiõis rõne flectunt. ut Noranes uł nolanes nolanæ uł noranæ noranis: uel nolanis. Græca uero tũc priæ erũt declinationis apud latinos si apud græcos ου facient genetiuo. ut Hostanes ὀστάνου huius hostanæ δημοσθένης δημοσθένους huius Demosthenis.

Noranes
Noranæ
Nolanes
Nolanæ

¶ Nis tertiæ sunt similem nominatiuo genetiuum facient. ut Canis inanis excepto uno quod ris facit genetiuo Cinis cineris. & hæc latina. Græca nis terminata aut nis faciunt genetiuo aut dis. hæc Philenis philenis uel philenidis. Dardanis dardanis uel dardanidis.

Cinis
cineris

Minos
¶ Nos tertiæ sunt declinationis is pura facientia genetiuo.o.in nominatiuo producto in genetiuo correpta. Minos minois.

¶ Nus oīa scdæ sūt declinatiōis.nā i faciūt in gtō Linus lini. Canus cani. Sanus sani. Ianus iani. Annus āni. Seuerianus seueriani. Asinus asini. Vān9 uāni. Aln9 alni. Pinus pini. exceptis tertiæ decliatōis uno ris faciē

Venus ueneris
te gtō: Venus ueneris. altero is noua rōne hæc Anus huius anuis. Terētius. huius Anuis cā opinor q̃ erat mortua: & duob9 q̃rtæ declinationis

Anus anuis
nus faciētibus gtō hæc Māus hic Sinus huius māus sinus. Nā neutra in nus termiata oīa ris faciūt gtō secūdū rōnem quā frequētissime āte monstraui. Hoc tamē scire debemus qđ oīs noīatiuus Nus terminatus corripit. excepto eo q in gtō.u. habet ante nouissimā syllabā habentē dūtaxat cōsonantē.nā anus & sus anuis & suis habēt qdem in gtō.u.ante nouissimam syllabam: tamen corripiuntur quoniam ipsa nouissima syllaba genetiuo consonantem non habet.

Prægnas
¶ Gnas tertiæ sunt declinationis tis faciunt gtō prægnas prægnatis.

¶ Gnes sūt tertiæ sunt declinatiōis. Magnes magnetis & ubiq; pducta.

¶ Gnis tertiæ sunt similem facientia genetiuum nominatiuo. ignis huius ignis. & siqua talia.

¶ Gnos non inueni hac syllaba nomen finitum.

¶ Gnus oīa secundæ sunt declinationis gni facientia genetiuo. Agnus agni. Magnus magni: & siqua talia.

¶ Pas græca sūt tertiæ decliatiōis dis faciūt gtō Lāpas lāpadis & similia.

¶ Pes pducta latina uel græca tertiæ sunt declinationis pis facient gtō.

Puppes
Valles
Rupes
Vulpes
Aspes
Pes & inde
compos.
Apes
Apis
Apæs orbus
& sine liberis
Aucupes
Auceps nō
dicitur

Puppes puppis: Valles uallis. Rupes rupis. Vulpes uulpis. Aspes aspis: excepto uno monosyllabo quod dis facit gtō Pes pedis. ex eo figurata corripiunt. & dis faciunt gtō Alipes alipedis Sonipes sonipedis. unū excipitur ab eo tractum quod in nominatiuo producit in gtō pis facit hæc Apes huius apis. nā ab eo dictæ apes quod sine pedibus nascuntur sicut Vergilius de his. Trunca pedum. nā Apes si pes corripueris barbarismus erit. Apæs græce significat hominem sine filiis. Pes correpta latina non tracta a pede tis faciunt gtō ut Præpes præpetis. Hospes hospitis. excepto uno quod pis facit non tis Aucupes huius aucupis. nam qui auceps declinat errat. Oīa ceps terminata tis faciunt gtō Præceps pcipitis. Anceps ancipitis. Præterea nominatiuo plurali. Terētius aucupes dixit. piscatores aucupes: unde docuit nominatiuo singulari aucupes debere dici nō auceps. nam aucupetes dixisset numero plurali.

¶ Pis latina dis faciunt genetiuo Lapis lapidis. Græca aut pis aut dis. ut Iaspis huius iaspis uel iaspidis. Serapis huius serapis uel serapidis. omnia

declinationis tertiæ

declinatiōis tertiæ. hæc sinapis huius sinapis Plautus & Pseudo. Alii melius genere neutro indeclinabile hoc sinapi sicut hoc gummi. Sinapis Sinapi

¶ Pos ꝓducunt & sunt declinatiōis tertiæ si sunt generis cōmunis tis faciūt gtō. ut hic & hæc Nepos huius nepotis quāuis multi hæc neptis dicāt nō hæc nepos. unius uero gñis pos terminata ris faciūt gtō hic Lepos huius leporis. Nā quod arpos legimus nūero semp plurali declinantur. Nepos cōe duū generū. Neptis Arpi

¶ Pus correpta latina sunt & secūdæ declinationis pi faciūt gtō. Lupus lupi. Cāpus cāpi. Lippus lippi. exceptis duobus uno monosyllabo idecli nabili Pus: & uno tertiæ declinationis ris faciente gtō Lepus leporis. o. correpta. nā si erit leporis significat elegantiam a noīatiuo lepos. Græca pus terminata tertiæ sunt declinationis dis facientia gtō. Melampus melampodis. Oedipus œdipodis quāuis domus œdipodæ lectum est. Pus Lepos leporis Oedipus

¶ Pys græca sunt nam. y. lrām latina nomina nunꝗ habent. Sunt autē tertiæ declinationis ys pura terminata genetiuū. hic Capys huius capys. Oedipodes. Capys.

¶ Pans tertiæ sunt declinationis tis faciunt genetiuo Stipans stipantis. hoc tamē teneamus ꝙ oīa noīa ns terminata tis faciunt gtō. exceptis duobus que tis faciūt & dis. Frons frondis: & Frons frontis. Lēs lendis & lētis. quidam putant hæc lentis debere dici & hæc lendis sed errant quia nō inueni hac syllaba nomen aliquod terminatum. Frons frōtis Frōs frōdis Lens lentis

¶ Ques correpta tis faciūt gtō. eques eqtis. Nā qes & īquies es terminātur nō ques: & de his ante tractaui. & sūt tertiæ declinatiōis is faciūt gtō. Lendis

¶ Quis pronomina reguntur non nomina.

¶ Quos quus secundæ sunt declinationis: qui faciunt gtō equus equi.

¶ Ras primæ sunt declinationis æ faciunt genetiuo Hieras huius hieræ. Cicero in Cæsarianis. Hieras & Blæsamius & Antiochus. Hieras

¶ Res correpta tis faciunt genetiuo teres teretis. producta ris Antores antoris. Seres seris. Lucanus sub iuga iā seres. Verres uerris. exceptis duobus uno monosyllabo quintæ declinationis. e. in genetiuo correpta res & uno dissyllabo quod gtō ante ris una syllaba correpta plus crescit Ceres cereris in nominatiuo. e. lrā producta in genetiuo utraꝗ. e. correptæ ergo omnia res terminata siue producta siue correpta tertiæ sunt declinationis. excepto uno monosyllabo quintæ declinationis res rei. Seres Ceres

¶ Ris tertiæ sūt decliatōis ris uł dis faciūt gtō Iris huius iris uł iridis. Paris huius paris uł paridis. unū ris solū facit Liris hui9 Liris nomē flumīs. Liris

¶ Ros omnia producuntur. & sunt tertiæ declinationis ris faciūt genetiuo. monosyllabum ris facit ros roris. Græca secundum rationem suam si apud illos ος apud nos is. Si apud illos τος apd nos tis ερῶς ερωτος ætotis Tharros nomen est numeri semper pluralis. Tharros

Rus terminata si aliud ex se genus fecerint secundæ erunt declinationis ri facient genetiuo. Carus cari Austerus austeri. Murus muri. hac ratione.i.secundæ declinationis etiam græca nomina declinantur: quãuis non faciant aliud genus.ut Tartarus tartari Gargarus gargari: hæc tamẽ numero singulari.masculina sunt pluraliter neutra: sicut Mænalus mænala. Quæ uero latina aliud genus non faciũt rus terminata quartæ sunt declinationis. & rus faciũt genetiuo.ut hic currus huius currus.excipiũt quattuor unum ri faciens genetiuo: quãuis aliud genus ex se non faciat. hic Murus huius muri.alterum indifferenter secundæ declinationis ri faciens genetiuo & quartæ rus. hæc Laurus huius lauri: & huius laurus. altera duo monosyllaba quæ tertiæ sunt declinationis.is uel ris facientia genetiuo hæc Grus gruis.hoc Rus huius ruris. Hoc tamen teneamus omnia monosyllaba tertiæ esse declinationis is facientia genetiuo. exceptis duobus quintæ declinationis ei separatis genetiuo facientibus ei in genetiuo correpta Spes spei. Res rei: rationem supra docui.

Laurus lauri & laurus

Monosyllaborum declinatio.

Sas hac syllaba nullum nomen repperi.

Ses terminata græca sunt indifferenter declinantur: & primæ declinationis sæ genetiuo & tertiæ sis.ut Cambises cambisæ uel Cambisis. Perses persæ uel psis. Nã quod Sallustius ait ad bellũ Persi macedonicũ: non declinationẽ mutauit: sed antiq̃ usus est cõsuetudie datiuũ posuit ꝑ gtõ. & Cicero filiũ in q̃ uerri ꝑ uerris. & Vergi. Immitis achilli pro Achillis.

Perses

Dtũs ꝑ gtõ.

Sis oĩa tertiæ sũt declinatiõis.is faciũt gtõ latia qdẽ hic ensis huius ensis. Peregrina sis uel dis hæc Isis huius isis uł isidis. hæc basis huius basis uel basidis. Cassis cassis uel cassidis. quia Vergi. hæc cassida declinauit.

Isis

Cassis

Cassida

Sos pura latinum nullum repperi terminatum unum græcum legi in Sallustio secundæ declinationis si faciẽs gtõ. hæc Camisos huius camisi.

Camisos

Sons correpta in medio habens.n.tis faciet insons insontis sic Horatius, Sons uero non legi. Sallustius numero plurali utrũq; insontis sicut sontis. De.n.&.s.terminatis frequentissime docui.

Sontes

Insontes

Sus terminata propria uel aliud genus ex iis faciẽtia secundæ sunt declinationis si faciunt genetiuo. Nisus nisi propriũ & participiũ. appellatiua uero nõ faciẽtia aliud genus quartæ sũt declinatiõis sus faciũt gtõ. hic occasus huius occasus. Nã plausus si sit participiũ huius plausi si nomen appellatiuũ nõ faciens aliud ex se genus huius plausus sicut nisus participiũ: nisi: appellatiuũ unius generis nisus. excipit unũ monosyllabum is faciens genetiuo sus suis rõne monosyllaborũ de qua freqũeter tractaui.

Nisus

Plausus

Nisus

Tas oĩa tertiæ sunt declinatiõis tis facient genetiuo facultas facultatis hoc naphtas primæ tæ gtõ faciens huius naphtæ nomen barbarũ contra

Naphtas

rationem

rationem neutrorum quæ latina genetiuum.æ. diphthongo non terminãt.exceptis quattuor hic & hæc & hoc uerna huius uernæ.hic & hæc & hoc aduena huius aduenæ.hoc Thuria huius thuriæ flumen. hoc Naphtas.huius naphtæ genus olei cedro similis:sicut Sallustius historiarũ libro quarto.Sed melius erit indeclinabile.

Verna cõe triũ generũ.
Aduena oĩs generis.
Thuria flu.
Naphtas qd
Cedrum

¶ Tes latia tis faciunt gtõ Rates ratis:græca autẽ si apud illos του apud nos tæ Achates achatæ αχατου aut tis crescente syllaba si apud illos τοσ κρατησ κρατητοσ Crates cratetis.ut Bibaculus de Catone grammatico.

Crates cratetis

¶ Tis oĩa sunt tertiæ declinationis tis faciunt gtõ latina hic mitis huius mitis.hæc neptis huius neptis:græca tis uł dis.hic Attis huius attis uel attidis hæc amystis huius amystis uel amystidis nomen lectũ in Horatio.

Neptis
Attis
Amystis

¶ Tos oĩa corripiunť & græca sũt & scdę declinatiõis ti faciũt gtõ Beritos beriti.Paltos palti:quæ poterũt latine melius dici si.o.i.u.mutauerit.

¶ Tus exceptis græcis uenientibus a syllaba τουσ cætera facientia aliud genus secundæ sunt declinationis ti faciunt genetiuo Stultus stulti. Venatus participium uenati.hic Artus huius arti angustus. Nam artus mẽbra numero semper plurali declinantur:non facientia us.ut Vestitus huius uestitus res ipsa. Terentius.uestitu nimio indulges qui ablatiuus a genetiuo uenit tus syllaba terminato.nam participium hic uestitus huius uestiti.facit enim aliud ex se genus.excipiuntur duo tis facientia genetiuo. Virtus uirtutis. Iuuentus iuuentutis. Nam hoc Tus neutrorum ratione tus finitorum ris facit genetiuo huius Turis. Vergilius. Ture calent aræ. Præterea monosyllabum est.

Venatus
Artus
Vestitus
Tus

¶ Ctus si fecerint aliud ex se genus cti faciet genetiuo Rectus recti. Lectus lecti erectus erecti non facientia aliud ex se genus quartæ erunt declinationis.hic rictus huius rictus.hic luctus huius luctus. excipitur unum quod quãuis non faciat ex se genus tamẽ cti facit genetiuo:hic lectus huius lecti.non ut quidam imperiti putant huius lectus. Nam Cicero me in meo lecto qui ablatiuus ab.i.littera terminato genetiuo uenit non us. & Terentius lectos sterni iube & parari cætera.accusatiuus os terminatus a genetiuo uenit.i.terminato non us.unum excipitur tertiæ declinationis tis faciens genetiuo Senectus senectutis.

Rictus
Lectus lecti non lectus

¶ Ptus si fecerint aliud ex se genus secundæ sunt declinationis pti. hic raptus huius rapti.sumptus quartæ ptus facit genetiuo hic sumptus erogatio huius sumptus. Terentius sumptus quos faciũt.sumptus acceptus significans huius sumpti.facit enim hæc sumpta.

Sumptus

¶ Stus si fecerint aliud genus uel ꝓpria sint secũdæ sũt declinatiõis. hic castus huius casti.hic augustus huius augusti.nõ faciẽtia quartæ erũt de-

Mustus
Quæstus

clinationis stus facient genetiuo.excepto uno mustus musti.hic æstus huius æstus.hic quæstus adqsitio huius quæstus:si participiū sit huius quæsti.si nō faciēs aliud ex se genus huius quæstus. Vergilius quæstuq; cruētus. excipit unum quod & stus & sti facit genetiuo hic cestus tunica ueneris huius cesti.hic cæstus pugilum huius cæstus. Vergilius quid siquis cæstus ipsius.& orthographia distant & declinatione. Ergo omnia is faciunt genetiuo.exceptis quattuor cæstus æstus questus querela.

Cæstus qd.

Naphthas. at qui supra T. exili terminauit. in syllaba Ta.

Thas unum nomē barbarum generis neutri legi.hoc naphthas huius naphthæ de hoc & supra docui.Sed melius indeclinabile est.

Thes productum græcum inueni apud Ouidium Ianthes huius ianthes uel ianthidis.

This.& hoc tertiæ est declinationis this uel dis faciens genetiuo Athis atthidis.sic Ouidi.

Ianthes

Thos nō iueni hac syllaba noīatū terminatū q repperit doceat rōnem.

Parthus
Acanthus

Thus secundæ sunt declinationis thi faciūt genetiuo.hic parthus huius parthi.hic acanthus huius acanthi. Vergilius croceo uelamen acantho.Xanthus xanthi.

Othrys

Thus uel thys terminata tertiæ sunt declinatiōis. thus uel thys faciūt genetiuo hic panthus huius panthus.hic Othrys huius othrys.

Vas uasis
Vas uadis

Vas terminata & sis faciūt genetiuo & dis.hoc uas huius uasis.utrūq; Varro ait de lingua latina:hic uas huius uadis.Cicero uultu tanq̄ uade.

Ves corripiuntur omnia & tertiæ sunt declinationis.Nam tis faciunt genetiuo hic diues huius diuitis.ut miles militis.& siqua alia.

Vis
Vires

Vis & ipsa tertiæ sunt declinationis & similem nominatiuo faciūt genetiuum.Ciuis huius ciuis.hæc uis & plurali hæ uis.sicut Terētius Varro.Nam hæ uires numero semper plurali declinantur.

Vos uus supra docui quod secundæ sunt declinationis ui faciunt genetiuo.Ceruus cerui.seruus serui.

Xas nullum repperi nomen hac syllaba terminatum.

Xes uero producuntur & tertiæ sunt declinationis xis faciunt genetiuo Araxes araxis.xerxes xerxis.

Xis latina sic terminabuntur & genetiuo. hic Axis huius axis. græca & xis & dis.hic Alexis huius alexis uel alexidis tertiæ declinationis.

Naxos

Xos corripiuntur & græca sunt secundæ declinationis xi faciunt genetiuo hæc naxos huius naxi. Vergilius. Bacchatamq; iugis naxon. potest hæc naxus huius naxi hanc naxum dici.

Xus omnia secundæ sunt declinationis xi faciunt genetiuum.laxus laxi.fluxus fluxi.Taxus taxi.Buxus buxi.excipitur unum quartæ declinationis xus

tionis xus faciens genetiuo hic luxus huius luxus luxuriam scilicet signi ficans. Terentius adolescens luxu perditus. Nam luxus uacillans luxi facit. Sallustius ablatiuo luxo pede. Luxus quot significat

¶ Zas barbara sunt primæ declinationis. hic Ormizas huius ormizæ. Ormizas

¶ Zes & ipsa barbara pducta primæ declinatiōis. Artabazes artabazæ. Artabazes.

¶ Zis zos zus. nulla nomina repperi terminata.

¶ T. littera duo nomina tantūmodo latina terminata reperiuntur unū indeclinabile hoc Git genus seminis nigri quo panis conditur. & unum tertiæ declinationis tis faciens genetiuo Caput capitis & siquid ab eo nascitur Sinciput sincipitis. Varro posuit in actia. Git genus seminis Caput Sinciput

¶ V. littera nomina terminata oia neutra sunt quartæ declinationis. u. terminantia genetiuum & datiuum & ablatiuum: sed pducto nominatiuum accusatiuum & uocatiuum. u. terminant: ut hoc cornu genu gelu ueru & siqua talia. docueram tamen quod quarta declinatio genere quidem masculino & fœminino genere. us. termineretur in genere uero neutro. u. huius cornu gelu ueru genu.

¶ X. hac littera terminata omnia sunt tertiæ declinationis. nam is genetiuo faciant necesse est ante eam. c. uel. g. posita. ut pix picis. arx arcis. nux nucis. crux crucis. rex regis. grex gregis. excipiuntur quattuor quæ nec cis faciunt genetiuo nec gis. nix niuis. nox noctis. senex senis suppellex suppellectilis. Terentius supellectile opus est. unde. x. littera superuacua est: sicut quibusdam placet. Suppellex

¶ Y. Z. his litteris nulla nomina terminantur.

¶ Omnia nomina monosyllaba tertiæ sunt declinationis. nam is faciūt genetiuo. exceptis quinq; tribus indeclinabilibus git ir pus: & duobus declinationis quintæ ei sepatis genetiuo terminatis. res rei. spes spei. & contra rōnem quintæ declinationis correpta quoniā nominatiuus ante es consonantem habet iunctam: ut fides fidei. ergo breuiter doceamus enumerando quot modis singuli casus utriusq; numeri terminentur. Ntūs singu

¶ Nominatiuus singularis fit modis quindecim. a. e. i. o. utraq; u. l. m. n. r. s. x. c. t. Poeta monile gummi Varro Dido genu mel bonum carmē. orator sacerdos. uertex. lac caput. fit mōis. xv. Genetiui singu. terminationes.

¶ Genetiuus singularis fit modis quattuor. æ. is. i. u. huius Fortunæ huius grāmatici. huius oratoris. huius genu. Dtūs singu. in quas sylla bas exeat.

¶ Datiuus singularis fit modis quattuor. a. e. i. o. u. huic Aeneæ. huic sacerdoti. huic docto. huic genu.

Accusatiuus singularis fit modis quattuor. m. n. s. u. hunc sacerdotem hoc carmen. hoc cornu. hoc pectus. Accusatiuus singu. qbus modis terminetur.

Ablatiuus singu. nouē modis fit. Nugas

¶ Vocatiuus singularis fit tot modis quot nominatiuus.
¶ Ablatiuus singularis fit modis nouem.a.e.utraq.i.o.u.m.s.ab hoc poeta ab hoc sacerdote.ab hac specie.ab hoc suaui.ab hoc docto.ab hoc genu.ab hoc nequam.ab hoc nugas.
¶ Nominatiuus pluralis fit modis quinq.a.æ.m.i.s.hæc regna hæ musæ hi docti.hi nequam.hi sacerdotes.
¶ Genetiuus pluralis fit modis tribus.m.s.i.horum oratorum.horum nugas.horum nihili.
¶ Datiuus & ablatiuus pluralis fiunt modis tribus.i.m.s.his & ab his nihili nequam nugas.
¶ Accusatiuus pluralis fit modis quattuor.a.m.i.s.hæc sceptra.hos nugas.hos nequam.hos nihili.
¶ Vocatiuus pluralis fit modis quot nominatiuus eiusdem numeri.i. quinq,æ.i.m.s.o sceptra.o fortunæ.o nihili.o nequam.o.nugas.
¶ Hoc tamen notemus q in quibus casibus cuiuslibet numeri prætermisimus aliquem modum de his est monoptotis nihili nequam nugas.

¶ De Formis casuum.

Casuū formæ

Vnaria forma

Binaria forma

Cornu in syllaba

Ternaria forma

Quaternaria forma

Quinaria forma

Senaria forma.

Formæ casuum sunt sex. ¶ Prima forma Vnaria nuncupatur: quæ sola nomina regit in utroq numero uno modo omnes casus terminantia Nequam nugas nihili.
¶ Secūda forma Binaria dicit.& ipsa sola regit nomina in numero tantūmodo singulari duobus casibus uariatis hoc coruu. Noiatiuus accusatiuus.uocatiuus corripiunt.genetiuus datiuus ablatiuus producuntur.
¶ Tertia Ternaria forma dicit.hæc noia qdem in utroq numero regit. ut hoc bellum huius belli huic bello.hæc bella hoꝝ bellorum his bellis. Pronoia uero in nūero tantūmodo plurali.hæc ista.hoꝝ istoꝝ.his istis.
¶ Quarta quam quaternariam nuncupamus & nomina & pronomina regit in utroq numero.nomina sic.hoc carmen huius carminis.huic carmini.ab hoc carmine.& pluraliter hi docti horum doctorum.his doctis.hos doctos.Pronomina sic illud illius illi ab illo.Pluraliter.hi isti. horum istorum.his istis.hos istos.
¶ Quinta forma est quæ Quinaria nuncupatur in numero tantūmodo singulari & nomen regit & pronomen.hic sacerdos huius sacerdotis. huic sacerdoti hunc sacerdotem.o sacerdos.ab hoc sacerdote.Pronomen sic iste istius isti.istum ab isto.
¶ Quinaria forma in numero plurali.nec nomē cōtinet: nec ꝓnomē.
¶ Sexta forma senaria est in numero singulari pronomina sola regit. Nullus nullius.nulli nullum.o nulle.a nullo.

De Catholicis Verborum.

IN hoc libro etiam de uerbis tractabo: sicut ante promisi: quorum rationem per singularum litterarum syllabas primæ uerbi personæ qualem faciat secundam: ex qua coniugatio cognoscetur: diligentissime hoc docebo: atq; interim de uocalibus tractemus positis ante nouissimā litteram primæ uerbi personæ: inueniuntur autem uocales ante nouissimam litteram tres consonantes multæ. de quibus postea docebimus.

Prima coniugatio tres habet uocales ante nouissimam litteram primæ uerbi personæ. e. correptam Cōmeo cōmeas cōmea. i. Lanio lanias lania. u. Fluctuo fluctuas fluctua. Coniugatio prima

Secunda coniugatio. e. solum recipit productam. Doceo doces. doce. Coniugatio secunda

Tertia correpta duas. i. Rapio rapis rape. u. Ruo ruis rue.

Tertia ꝓducta quā quidā quartā dicūt. e. Redeo redis redi. i. Munio munis muni. Sed quoniā tota uis uerboꝝ in tēpore præsenti declinatur per singulas litteras primæ pſonæ uerbi doceamus secundā personā eiusdem tēporis præteriti perfecti & modi imperatiui tēporis ꝑsentis secūdā pſonam. quæ fit litteris qdem tribus modis uero quattuor: sicut exēplis paulo ante monstraui. a. ama. e. ꝓducta Doce. e. correpta Lege. i. Audi. extra hos modos si quod uerbum terminauerit alia littera secundam personam modi imperatiui temporis præsentis nullius coniugationis continet rationem. ut est Sis Velis Cedo. & siqua talia. Coniugatio tertia Coniugatio quarta

E. hāc litterā ante. o. habentia uerba: aut primæ sunt: aut secundæ aut tertiæ productæ. Si primæ sunt ui facient temporis præteriti primam personam modi indicatiui. ut Cōmeo cōmeas cōmeaui. Si secundæ aut ui arceo arcui: aut di. ut Prandeo prandi. interdum crescente una syllaba in principio. ut Mordeo momordi. Pendeo pependi aut xi lugeo luxi: aut gui. Langueo langui: aut si Ardeo arsi.

Tertiæ productæ aut ui Audiui. Intereo interiui uel. ii. Ergo breuiter ꝑ singulas litteras ante eo positas decurramus: ut facilius cognoscamus: e. ante. o. posita cuius sit coniugationis: uel quomodo faciet speciem perfectam.

A. hāc lrām ante eo habēs uerbū nullū repperi: īuentor doceat rōnē.

B. ante eo positam: aut secundæ sunt coniugationis aut tertiæ productæ: secūdæ bui faciunt. ut Rubeo rubui. Sorbeo sorbui. nam sorbsi barbarismus est. Tertiæ productæ iui uel. ii. Subeo subiui. uel subii. Inueni unum primæ coniugationis beaui faciens tempore perfecto Beo beas beaui. Terentius. Ecquid beo te?

C.ante eo posita secundam regit coniugationem speciem perfectam aut cui.aut xi Arceo arces arcui.Luceo luces luxi.

D.& hæc ante eo posita secũdam regit coniugationẽ:speciẽ uero perfectam aut di aut si.Prãdeo prandi.Ardeo arsi.Interdum addit syllabã in principio Mordeo momordi Pendeo pependi.Exceptis duobus defectiuis genere.quæ incipientia quasi neutra:tẽpus faciunt perfectũ quasi passiua.i.quasi,r.littera finita.ut Gaudeo gauisus sum.Audeo ausus sũ. aut dui.ut Studeo studui.Strideo stridui.Sed uidendum ne magis dicẽdum sit Strido stridis.Vergi.Strident syluæ non strident.

E.ante eo posita tertiam productam regit tempus perfectum iui uel ii facit anteeo anteiui præeo præiui.uel anteii præii.

F.hanc litteram anteo eo habens nullum repperi uerbum.

G.ante eo posita secũdam regit coniugationẽ:speciẽ uero pfectã aut xi facit aut gui aut si.Lugeo luxi.Egeo egui.Tergeo tersi.dicimus.& tergo tergis tertiæ correptæ.Legimus enim & spicula lucida tergent: quod uenit a uerbo tergeo.& tergunt ab eo quod est tergo.

Tergo
Tergeo

H.i.K.ante eo positas uerbum tergere non inueni.

L.ante eo posita secundam regit coniugationem speciem perfectam lui uel leui.Caleo Compleo calui.compleui deleui.releui dolia omnia Terentius.excipitur unum ab utraq; ratione defectiuum genere faciens speciem perfectam quasi passiuum Soleo solitus sum.

Deleui
Soleo solitus sum.

M.ante eo posita primam regit coniugationem specie perfecta aui faciens.ut Remeo Cõmeo remeaui cõmeaui. Hoc tamen scire debemus quod omnia uerba.e.ante.o.habentia secũdæ sunt coniugationis necesse est.excepto eo is it.& illis quæcunq; ab hoc uerbo fuerint tracta.quæ oĩa tertiæ pductæ.i.quartæ coniugationis sunt præter duo primæ coniungationis quæ supra posui Remeo & Commeo.

Fo is et composita

N.ante eo posita si uenerint a uerbo eo(sicut supra posui)tertiæ sũt productæ.i.quartæ coniugationis:specie perfecta facient ui uel ii.ut ineo inis iniui uel inii.si non uenerint:secundæ erunt coniugationis nui facientia in specie perfecta Moneo mones monui.

O.anteeo habentia tertiæ productæ.i.quartæ sunt coniugationis ui uel ii facientia in specie perfecta.ut Coeo cois coiui uel coii.

P.hanc litteram ante eo habens uerbum non repperi.

Q.hanc quoq; litteram ante eo nusquam repperi.

R.hæc littera anteo eo posita secundæ cõiugationis uerba regit Rui faciũt in specie perfecta Careo cares carui.Tertiæ uero productæ.i.quartæ ui uel ii.ut Pereo peris periui uel perii.

S.ante eo

S.ante eo posita unum repperi uerbum tertiæ productæ iui uel ii faciens in specie perfecta Transeo transiui uel transii.

T.hanc lram ante eo positã inueni.sed uerba secũda coniugationis regentẽ & facientẽ speciẽ perfectã tui:ut Lateo latui.Pateo patui.Tertiæ pductæ si inuentũ fuerit ueniet a uerbo eo is.& faciet ui uel ii in specie pfecta.Nã sicut ante docui.e.ante eo uerba habẽtia omnia secundæ sunt coniugationis.excepto eo is.& siquid ab eo nascitur.nam tertiæ sunt.productæ coniugationis: præter duo uerba primæ coniugationis quæ ante posui:Cõmeo cõmeas:Remeo remeas:Tertia enim correpta coniugatio eo non terminatur:sicut supra monstraui. Hoc tamẽ scire debemus quod tertiæ productæ coniugationis species perfecta duobus tantũ modis terminatur iui.ii.

V.hãc lrãm añ eo positã uerbum habẽs repperi secũdæ cõiugationis: speciẽ pfectã faciẽs iui Cõniueo cõniues cõniui.Cicero.si q exire uelint cõniuẽ possum.& Ceueo ceues ceui.Persius.an Romule ceues? Conniueo Ceueo

X.Y.Z.has litteras ante eo positas uerba habentia nusquã repperi.

Quoniã sufficienter ut arbitror de uerbis.e.ante eo habẽtibus docui: cõsequens puto de his tractare quæ.i.ante.o.habent per singulas litteras ante io positas quæ regunt primam coniugationem uel tertiam utranq;. Nam secunda coniugatio eo tantũmodo terminatur.

A.ante io habens uerbum tertiæ correptæ inueni ai faciens in specie perfecta:Aio ais ait.Ai aisti ait. Aio ais ait Ai aisti ait

B.ante io habentia tertiæ productæ.i.quartæ coniugationis.ui uel ii facient speciem perfectam.Ambio ambis ambiui uel ambii.

C.ante io habentia tertiæ productæ ui uel xi facient specie perfecta. Sarcio sarciui.Vincio uinxi.Tertiæ uero correptæ ci ut Iniicio inieci. Sarcio sarciui.

D.ante io non inueni.

E.hanc quoq; litteram ante io non inueni.

F.ante io habentia uerba tertiæ productæ ui uel ii faciunt specie perfecta.Suffio suffiui.unũ reperies eiusdem coniugationis defectiuum genere:sicut Soleo solitus sum.sic Fio fis fit factus sum. Suffio suffiui suffii Fio factus sum

G.ante io habens uerbum non inueni.

H.ante io uerba habentia primæ repperi coniugationis aui facientia specie perfecta.Hio Inhio hiaui inhiaui. Hio hiaui

I.K.his litteris ante io uerba terminata non inueni.unum inueni tertiæ correptæ xi faciens perfecto.Meio meis mexi.Persius modo infinito matronæ immeiere uuluæ. Meio meis mexi At q Persii carmen est hoc Patriciæ immeiat uuluæ &c.

L.ante io uerba tertiæ pductæ sunt:ui uel ii facient perfectum Polio

poliui uel polii. Participium passiuum posuit Vergilius iam parte Polita. & modi indicatiui actiuitatis speciem imperfectam polibant. Salio salis saliui uel salii.

¶ M. ante io habens uerbum non inueni.

¶ N. ante io habens uerbum si primæ fuerit coniugationis ui faciet specie perfecta. Lanio lanias laniaui si tertiæ ꝓductæ.i. quartæ ui uel ii. Munio munis muniui uel munii.

¶ O. ante io positam in uerbis non inueni.

¶ P. ante io posita tertiæ correptæ inueni ui facientia perfectam speciẽ. Rapio rapui. uel rapii. Cupio cupiui uel cupii.

q. lfæ ptás Q. ante io nusq̃ inueni: & rationabiliter quia. q. littera non scribitur nisi ante. u. & aliam quãcunq; uocalem iunctam.

¶ R. ante io positam tertiæ correptæ inueni ri faciens speciẽ perfectam: & de syllaba correpta in principio addita. pario peperi. Quidam putant hoc uerbũ tertiæ productæ.i. quartæ esse. Sed errant. nã infinitum perpetuum modũ pfectũ. Terẽtius posuit parere hic diuitias. q; si esset tertiæ ꝓ ductæ ri habuisset ante re syllabam parire. Præterea re utraq; correpta est Nam si produxerit erit secũdæ coniugationis parere. Veniẽs a uerbo pareo pares: ut Vergi. Paret amor dictis caræ genetricis.

Parere Parire

¶ S. ante io habens uerbum primæ repperi coniugationis ui faciens specie perfecta Basio basiaui. sic Martialis.

Patior Partior Obsono Obsonor ¶ T. ante io habẽs si tertiæ productæ fuerit ui faciet specie perfecta. Partio partiui sic Cicero. Partiuerant. dicimus & partitur sub eodem intellectu actiuitatis: uel uerbi communis. Partior Vergilius & socios partitur in omnes sicuti Obsono obsonor. si primæ fuerit ui faciet specie perfecta Satio satias satiaui.

¶ V. X. Y. Z. ante io nullam de his litteris inueni terminata uerba qui inuenerit etiam declinandi doceat rationem.

¶ A. ante uo posita primæ coniugationis uerba regit & tertiæ correptæ. Nam secũdæ cõiugationis & tertiæ longæ idest quartæ uerba. u. ante. o. nunq̃ habent: sed secũda e solam. Tertia producta.i. quarta &.i. ergo. a. ante uo positã. si primæ fuerit cõiugatiõis ui faciet specie pfecta Lauo lauaui si tertiæ ui Lauo lauis laui dicim9: & Lauor lauaris sb uno itellectu

Lauo lauas Lauo lauis Lauor lauaris. ¶ B. ante uo posita tertiæ correptæ repperi bui faciẽs specie perfecta Imbuo imbuis imbui. primæ non inueni inuentor doceat rationem.

¶ C. & hanc litteram ante uo positam tertiæ correptæ regentem uerba repperi cui facientem in specie perfecta: ut Acuo acuis acui.

¶ D. nec hanc litteram ante uo positam regentem uerba primæ coniugationis

gationis inueni sed tertiæ correptæ dui faciētem in specie perfecta Induo induis indui. Nam sicut ante docui ui ante o posita aut primæ coniugationis uerba regit aut tertiæ productæ hoc est quartæ.

E. huius litteræ ante uo positæ uerbum tertiæ correptæ repperi ui faciens in specie perfecta Ceuo ceuis ceui. Persius tempore futuro posuit: an Romule ceues. significat autem cū turpitudine cedere: uel turpiter incuruari. primæ coniugationis uerbum e ante uo habens non inueni. Persii locus

F. hāc lrām ante uo positā uerba regere nō inueni. nouo more unā declinationē: ex hac q̄si descēdētē legi apud Terētiū i Ecyra fors Fuat pol. Fuat.

G. huius litteræ ante uo positæ uerbum primæ coniugationis nō inueni. Sed tertiæ correptæ gui faciens specie perfecta. ut Arguo arguis argui: & unguo unguis unxi. nam iungeo non legi. Vnguo

H. hanc litteram ante uo positam regentem non inueni. Vngueo

I. ante uo posita primam regit coniugationem & speciem perfectam A ui facit deriuo deriuas deriuaui.

K. ante uo posita nullum uerbum regit.

L. ante uo posita tertiam correctam regit lui facies specie perfecta diluo diluis dilui.

M. ante uo positam non inueni.

N. hæc littera ante uo posita tertiam correptā coniugationem regit & speciē perfectā facit nui innuo innuis innui. annuo annui. renuo renui.

O. ante uo posita primam regit cōiugationem & speciem perfectam aui facit nouo renouo. nouaui renouaui.

P. ante uo posita tertiā coniugationem correptam regit & speciē perfectam spui facit: ut spuo respuo spui respui. Spuo

Q. ante uo posita & primam coniugationē regit & tertiā correptā quaui facit specie pfecta. æquo æquas æquaui. exæquo exæquas exæquaui. Tertiæ uero correptæ qui: ut relinquo relinquis reliqui. Respuo

R. & hæc lrā añ uo posita: & primā cōiugationē regit: & tertiā correptā Priæ spē pfecta aui termiat. Fuo Fuas Fuaui. tertiæ rui. ut ruo ruis rui

S. ante uo posita tertiā correptam regit: suo suis sui: consuo consui.

T. ante uo posita primam coniugationem regit specie perfecta aui faciens fluctuo fluctuas fluctuaui.

V. X. Y. Z. his litteris añ uo potis uerba regere nō īueni. Hoc modo declinabunt oīa uerba. o. terminata ante eam habētia uocales illas quas supra memoraui. exceptis defectiuis. Nunc ad syllabas consonātiū deueniamus: quæ cōsonātes si sint ante nouissimam litterā. o. aut primæ cōiugationis faciēt uerbū: aut tertiæ correptæ. Nā secūda cōiugatio uel tertia

pducta.idest quarta:consonanté ante.o.litterã nunq̃ habet:sicut frequẽter docui. Secũda quidẽ.e.solam.ut doceo doces. Tertia uero prodcta.i. quarta duas.e.&.i.ut redeo redis redii:& munio munis munii.

Sorbui
Sorbsi

¶Bo terminata primæ si sint baui facient specie perfecta:ut libo libas libaui. Tertiæ uero correptæ psi.ut nubo nubis nupsi.aut bui.ut sorbeo sorbes sorbui:quamuis & sorpsi lectum sit.

¶Co primæ si sint caui faciẽt specie perfecta.ut sicco siccas siccaui.dico dicas dicaui. Vergilius. Propriamq; dicabo:aut cui.ut mico micas micui Tertiæ uero correptæ aut ci.ut uinco uincis uici:aut xi: ut dico dicis dixi,duco ducis duxi.aut ui.ut cresco crescis creui.& pasco pascis paui.aut nui.ut senesco senescis senui.

Cedo
Cedite
Salue
Saluete
Saluere
Salueo

¶Do priæ si sint:aut di faciẽt in spe pfecta.ut do das dedi.aut daui.ut laudo laudas laudaui. Tertiæ uero correptæ aut didi.ut addo addis addidi,credo credis credidi:aut si ut cedo cedis cessi.aut cidi ut cado cadis cecidi.nã cedo qđ significat de fine uerbi toti9 suba solũ repit nũero singulari cedo:nũero pl'i cedite. sic Pla.& ãtiq comediographi:sic salue saluete saluẽ:nã qđ Plau.i truculẽto nõ salueo irridẽter posuit p psona rustici.

¶Fo non inueni.

Tergo
Tergeo

¶Go primæ gaui facit.ut Rogo rogas rogaui. Tertiæ uero correptæ aut xi reddit:ut pingo pingis pinxi. Sugo sugis suxi:aut si ut tergo tergis tersi. Lectũ est & tergeo.unde in Vergilio utrãq; declinationẽ idifferẽter inuenimus: & spicula lucida tergunt: a tergo tergis:a tergeo terges tergent.& uergo uersi facit.aut gi.ut tango tetigi & in principio syllabam adiecit.ut pũgo pupugi.pango pepigi. Quidã pepigi defectiuum tẽpore putant esse.ut odi noui memini:alii præsentis:alii præteriti æstimant.

Incoho non inchoo.
Pulcher
Orchus
Lurcho
Reboo
Verbũ latinũ.o.añ.o. habens non inuenitur.
K.lrã ptãs & usus.
Instituta Artium probi.
Kamenæ
Kaleo

¶Ho primæ est haui facit.ut incoho incohas incohaui qdã putant inchoare dici iperitissime.nã neq; post.c.lrãm.h.latina uerba regunt.exceptis nominibus tribus quæ supra posui.pulcher orchus lurcho.neq;.o. littera ante.o.alterũ latinoꝝ uerboꝝ prima psona reperitur.sed illæ tres uocales quas ante docui.e.i.u.nã nec.a.nec.o.igit quod Plautus posuit reboo non latine sed græce posuit βοω βοαω.unde deriuatiuum reboo reboas. Nam latinum uerbum.o.ante.o.habens nunquam reperitur. Tertiæ uero cõiugationis correptæ uerba ho terminata xi faciunt specie perfecta traho trahis traxi.ueho uehis uexi.

¶Ko nõ inuenit uerbũ hac syllaba terminatũ rõnabiliter.nam.K.lrã non scribit nisi ante.a.lrãm in principiis nominũ:uel uerboꝝ consequẽtis syllabæ & cõsonans principiũ sit:sicut istitutis artium hoc est in libro primo monstraui. Kamenæ Kaleo Kareo:& siqua talia.

¶Lo primæ

¶ Lo primæ si sint laui facient: cælo cælaui. Tertiæ vero correptæ: aut lui: ut excello excellis excellui: aut li: ut tollo sustollo sustuli. de utroq; uerbo. nam tuli ab eo uenit: quod est fero tuli. Tollo Tuli

¶ Mo primæ aut maui facit. ut amo amaui. clamo clamaui. aut mui. ut domo domui. Tertiæ uero correptæ. aut psi. ut sumo sumpsi. aut mui. ut tremo tremis tremui. Domo domui.

¶ No priæ naui facit. sano sanas sanaui. Tertiæ uero correptæ ni sꝫ i principio syllaba addita cano canis cecini. aut ui cerno cernis creui sino siui.

¶ Po priæ paui fac: ut stipo stipas stipaui. tertiæ uero pi rūpo rūpis rupi.

¶ Q. hæc l littera ideo nō inuenitur regens uerbum quoniam nullam litteram antecedere potest nisi. u. & aliquam uocalem cū ea antecedentē iunctam. unde supra cum de uocalibus antecedentibus. o. litteram tractauimus posuimus relinquo relinquis reliqui. Q. lfæ ptās & usus.

¶ Ro priæ raui facit. oro oras oraui. Tertiæ uero correptæ aut ui ut sero seris seui aut siui. ut quæro q̄ris q̄siui. aut rui. ut insero inseris inserui.

¶ So primæ saui præterito facit. penso pensas pensaui. Tertiæ uero ui quæso quæsiui. Tale est cerno cresco creui. Creui

¶ To primæ taui facit muto mutas mutaui. Tertiæ uero si mitto mittis misi: aut ti ut uerto uertis uerti. aut ui. ut sterto stertis stertui. Persius post quam destertuit esse. Si. c. ante to habuerit prima uerbi persona. Prima coniugatio ctaui facit in specie pfecta. macto mactas mactaui. Tertia uero correpta xui. necto nectis nexui. flecto flectis flexui. Flexui.

¶ Xo primæ xaui faciet Elixo elixas elixaui: aut xui enixo enixas enixui Tertiæ uero xui. ut Nexo nexis nexui.

¶ Quoniam sicut arbitror. sufficienter tractauimus de uerbis. o. littera terminatis. ueniamus ad ea quæ or syllaba terminantur.

¶ Or syllaba terminata siue pura siue uocali uel cōsonāte præcedēte: si primæ sint cōiugatiōis uel secundæ: uel tertiæ pductæ. i. quartæ añ nouissimam litteram secundæ personæ actiuitatis ri syllaba accipientia facient secundam personam passiuitatis: ut Amo amas amor amaris Doceo doces doceor doceris. Munio munis. munior muniris. Verba Or syllaba terminata. Actiuitas Passiuitas.

¶ Tertiæ uero correptæ. i. lfam in. e. correptā mutat: & sic cū. e. ri ante. s. accipit: ut Lego legis & legor legeris: & si qua talia. Tēpus aūt perfectum facient oēs cōiugationes participio masculino tēporis p̄teriti addita sum syllaba hic amatus. amatus sum. hic doctus doctus sum. hic scriptus scriptus sum. hic munitus. munitus sum. fit autem participium tēporis præteriti gñis masculini ex secunda persona actiuitatis. in prima quidē coniugatione & tertia pducta. i. quarta: accepta syllaba tu ante nouissimam Præteriti perfecti tps uñ formatur in uerbis in or Participium tpis præteriti uñ formetur

litterā.s.ut amo amas.hic amatus.Munio munis hic munitus. In secunda uero & tertia correpta pereunte.e.littera penultima secundæ personæ actiuitatis & tu ante.s.posita.ut doceo doces hic doctus.dico dicis hic dictus aut peuntibus duabus lrīs penultimis: & tu añ nouissimā lrām.s.ut necto nectis.nectus sum:q̄uis posteriores p.c.&.t.x.posuerīt nexus sum.

Nectus
Nexus

Imperatiuus in uerbis in or exeūtibus unde fiat.

¶ Imperatiuus modus passiuitatis re syllaba addita iperatiuo actiuitatis fiet.ut ama amare.doce docere.scribe scribere.muni munire.De hac tamen ratione & de modo infinito:plenius institutis artium:hoc est in libro primo docuimus. Illorū uero uerborū.idest.r.terminatoꝝ & nō uenientiū ab.o.littera species pfecta noteť de participio tēporis præteriti.

Instituta artium Probi

¶ De Structura.

Quoniam de dissyllabis & trisyllabis necnon & quattuor syllabarum in primo docuimus libro.De nominū uero uerborūq; ratione in hoc:consequens arbitratus sum de terminationibus placentibus nostro tempore paucis admodum demonstrare.quas multi credunt metro debere constare: quorum opinioni non libenter consentimus. Quoniam & Tullius & cæteri oratores monosyllabo struxere uerbo.cū una syllaba metrum non sit.

Structura q̄

¶ Est autem structura uerborum compositio dicta a struendo.i.componendo unde structuræ compositiones alicuius rei dñr.hæ quāuis in omni oratione seruari debeant:tamen maxime in uerbis duobus nouissimo & penultimo sunt delectabiliter componendæ.

¶ Antiqui quidem oratores in quibus maxime Tullius: nunquā necessariis sensibus præposuerunt orationis structuram.sed magis forti & graui compositione quam molliter uel laxe dicere maluerunt.ut cum haberent occasionem sic struendi quemadmodum nostri temporis homines delectantur:tanquam de industria usi sunt structura forti potius quam delectanti sicut exemplis Tullianis breuiter probare poterimus.

¶ Quod in primis est nr̄o tpe uitiosū:Tullius nō dubitauit uerbo monosyllabo finire structurā:ut est ab istius petulātia cōseruare nō licitum est:quæ cū is ciuitatibus.C. Verri cōmunicatā sūt: &(id quod populus Romanus iam flagitat)extructa atq; deleta sint.hæ compositiones mutatæ facient nostri temporis structuras:sic ex tribracho & ditrochæo. Ab istius petulantia nō est licitum conseruare.ex trochæo & dactylo. Quæ sunt igiť Verri cum is ciuitatibus cōmunicata.ex ditrochæo & bacchio a lōga:id quod ppl̄s Romanus iam diu flagitat extincta sint atq; deleta.

Clausula monosyllabo termiata

¶ Dissyllaba structura quæ nō ualde quibusdam placet:antiquos uiros uehementissime delectabat.est enim fortis admodū uitāsq; etiam nostri

Structura dissyllaba

temporis

temporis barbarismum si non fuerit spondæo uel trochæo post dactylū finita: ut primus ab oris: & in quo meam uoluntatem. P.R. perspicere possit Sic enim uersum heroici metri facient: quæ sola uersificatio est oratoribus deuitanda. Nam si omnem fugere uoluerint tacebunt. Quoniā nulla oratio sine metro constat.

Hexametri' sine clausula uitiosa

¶ Trisyllaba structura nostro tēpore caute ponenda est. ne aut uersum heroicū faciat ex trochæo cōposita & bacchio a breui: ut capta fuissent: aut (ut qbusdā placet) barbarismū: si ex spōdæo uel iābo uel quouis pede cuius sit nouissima syllaba natura lōga: cōponat̄ ex aliquo uerbo trisyllabo qui positus bene sonet. nā si plausibilis nō fuerit barbarismū nr̄i tēporis uitās: nec structuram faciet nobis placētem: & illud (inter multa alia) Tullianum sententia sua liberauerant. & cuius ego causa laboro:

Clausula trisyllaba

Barbarismus in clausulis

¶ Quattuor syllabarū structura sic uitabit nr̄i tēporis barbarismū: sicut dissyllaba. q̄uis multi nō sapiēter & in tali cōpositiōe barbarismos esse dixerūt: si penultimū uerbū habeat nouissimā syllabā natura lōgam ut ad meā capsam admisero: & īdustriæq̧ meæ cōtēderē. Ergo si nos ad hmōi structuras aliqua necessitas detulerit poterimus repræhēdentes imperitissimos cōprobare: si nr̄m nosmet officium fecerimus corripiētes syllabas breues: & ꝓducentes lōgas: causa laboro sa ꝓducētes. capsas admisero as ꝓducētes in istis enim tantūmodo syllabis (si correpta fuerint) erit barbarismus nō in tota cōpositione structuræ. capsas admisero quoniā barbarismus una pte orōnis fit: pluribus nunq̄. Nā si hoc ita esset nō in tātū doctrina latuisset: ut eā Tullius ignoraret: uel tm̄ potuisset ut eā post illū & multos ante Tulliū: nr̄is tēporibus nosceret̄: quoꝝ obscuram peritiā deuitare constitui illorum nobilissima neglegentia decoratus.

Clausula quattuor syllabarum.

¶ Nūc uero qm̄ docuimus: hæc quæ a nobis stultissime repræhēdunt̄ īdifferēter a prioribus posita: structuras nobis delectabiles cōponamus.

¶ Amphibrachus & molossus. probare deberes.

¶ Amphibrachus & bachius a longa. dolore derisus.

¶ Anapæstus & peon tertius. fieri potuisset.

¶ Anapæstus & Ionicus minor. modicos coluerunt.

¶ Antipastus & molossus. cohæredem detraxit.

¶ Amphimacrus & Hippius secundus optime nauigaui.

¶ Bacchius a longa geminatus detrudit hæderem.

¶ Bacchius & molossus. cantare fecerunt.

¶ Bacchius a breui & Hippius secundus dolores detulerunt.

¶ Choriambus & hippius primus condidimus sepulturam.

¶ Chorius. i. trochæus & bacchius a longa esse delectum.

❡ Trochæus & Peon tertius faciēt illam structuram Tullio Peculiarē. esse uideatur.
❡ Dactylus & ditrochæus. hospitibus temperare.
❡ Dactylus & Ionicus a minore omnia placuerunt.
❡ Ditrochæus & bacchius a longa uindicatur electus.
❡ Dactylus & pæon tertius curiam reuocare.
❡ Dactylus & dispondius. lumina deponebant.
❡ Epitritus quartus & bacchius a longa deducentes abducunt.
❡ Epitritus quartus & molossus impellente deuinxit.
❡ Epitritus tertius & ditrochæus. Piratica liberasset.
❡ Et hippius tertius. i. tertius epitritus & hippius secundus dilexerāt ex piones prædones uindicasti.
❡ Ionicus maior & ionicus minor contagia diluerunt.
❡ Ionicus maior & ditrochæus depellere castitatem.
❡ Pæon primus & hippius quartus. decipere contendebant.
❡ Pæon secundus & dispondius pericula deuitaui.
❡ Trochæus & bacchius a longa sume decretum.
❡ Tribrachus & ditrochæus. cererem decanamus. Has quidem repertas componamus quæ possint auditores nostri temporis delectare.
❡ Amphimacrus & antipastus. maxime loborare & bacchius a longa & pæon tertius pudentem exitum quæsisse uideatur.
❡ Trochæus & bacchius a lōga securi esse percussum suus iste uexaret stare nō posse ꝓceleumaticus & ditrochæ9. P. R. uoluerit uindicare.
❡ Bacchius a longa & molossus causamq; cognouit.
❡ Trochæus & molossus ipsum delegit.
❡ Amphibracus & molossus. probare deberent.
❡ Antipastus & bachius a longa uoluptate concedam
❡ Choriambus & ditrochæus ingenio sustinere.
❡ Dactylus & antipastus: corpore perhorresco.
❡ Pæon & ditrochæus iudicium sustinebit.
❡ Bacchius a longa & molossus suscriptor addatur.
❡ Diiambus & Hippius secundus iniuriis cōmoueri.
❡ Tribrachus & hippius quartus. cuius quæstor fueris accusare.
❡ Dactylus & hippius quartus procellam temporis deuitare.
❡ Iambus & ditrochæus. diu machinatur.
❡ Choriambus & pæon tertius composuit rationem: sed ut breuissime de structuris delectantibus doceamus. obseruandū est ne aut uersum heroici metri faciamus: aut in natura lōga syllaba penultimo uerbo

terminato

terminato trisyllabo finiamus. cæteris pene omnibus auditorem possumus delectare. Clausulæ uitiosæ.

¶ Item alio modo. Compositio prima a Trocheo & molosso ut uadit armatus. a Trochæo & choriambo: ut magnos incutiens.

¶ Ex trochæo & Ionico minore: ut uictas incesserat.

¶ Ex trochæo & qnq; syllabis: quaꝝ tertia sit lóga: ut ille repugnabilis.

¶ Ex tribracho & hisdem. composit. ii.

¶ Ex amphimacro & spondio: ut dixerat magnus.

¶ Ex amphimacro & anapæsto: ut maximus diffidus.

¶ Ex amphimacro & dactylo: ut mulciber. ii. compositio tertia: ex spondæo & Pæone quarto: ut doceat facilitas.

¶ Ex spondæo & bacchio: ut magno errore pulsus.

¶ Ex spondæo & pæone secundo. ut ultus recesserat.

¶ Ex anapæsto & hisdem.

¶ Ex amphimacro & hisdem. iii. & palimbacchio & spondæo.

¶ Ex palimbacchio & Anapæsto.

¶ Ex palimbacchio & dactylo.

¶ Ex pæone tertio & hisdem.

¶ Ex amphibracho & hisdem. v.

¶ Ex spondio & Iambo.

¶ Ex spondio & tribracho.

¶ Ex anapæsto & hisdem. vi.

¶ Ex spondio & iambo & spondæo.

¶ Ex spondio iambo & dactylo.

¶ Ex duobus iambis & spondio.

¶ Ex duobus iambis & dactylo.

¶ Ex dissyllabo iambo: & in trisyllabis trochæo.

¶ Ex trochæo septimo.

¶ Ex spondæo & epitrito secundo.

¶ Ex spondæo & epitrito tertio.

¶ Ex iambo & hisdem primo.

¶ Ex trisyllabo: & hisdem octauo.

¶ Ex spondæo &. v. syllabo: quarum duæ primæ breues sint.

¶ Ex spondæo &. v. syllabo: cuius secundæ breues sint.

¶ Ex iambo & hisdem.

¶ Ex trisyllabo & hisdem.

¶ Catholicorum Probi Finis.

¶A. Ianus Parrhasius: Ludouico Michaeli patricio Veneto. S.P.D.

CVm tuo nomine futurus esses mihi ualde carus: ut animi corporisq; dotibus adulescens ornatissimus: ac frater uxoris Equ. & poetæ Comitisq; Clarissimi Hieronymi Nogarolæ. cuius eleganti iucundaq; consuetudine non parum delector: accessit etiam commẽdatio minime uulgaris auunculorum tuorum Francisci Donati Prætoris huius inclytæ ciuitatis integerrimi: quem propter eximias eius uirtutes in obeundis legationibus exteri quoq; suspiciunt: ego autem non secus ac aliquod augustum numen obseruo: uelut auctorem publicæ securitatis: unde maiorem fructum quam cæteri percipiunt mansuetiorum musarum professores: eiusq; patruelis Hieronymi Donati sanctitate morum: dicendi copia: ac omniũ disciplinarum cognitione ætatis nostræ facile principis: ut qui pene solus utriusq; linguæ sapientiam: cum summa nobilitate coniunxerit. Itaq; dum mecum cogitarem quo pacto posses euadere dignus eorum necessitudine: qui tanto opere de te laborant: imprimisq; Petro parente tuo optimo Senatore, atq; in omni uitæ colore tersissimo: uenit in mentem Cor. Frontonis opusculum de nominum uerborumq; differentiis ad te mittere. Phocæq; grãmatici breuissimam quidem: sed auream de flatili nota præceptionem: quæ cum Probi cõmentariis e postliminio mortis in lucem reuocauimus. ut inde proprietatem latini sermonis haurias & nitorem: quæ mirifico studio consectaris. Ea si tibi grata fuisse cognouero: non patiar ut hoc in genere studium meum desideres. Adhibebis ad hæc Aloysium Donatum. Francisci. F. hilaris & ameni ingenii puerum. Nam paulo post ipse te suo munusculo: quod adhuc apud me sub incude est: impartiet. Vale & nos ama. Veicetiæ. viii. Eid. Febr.

¶I. Antonius Cæsarius Ad lectorem.

Quæsieras fortasse diu discrimina uocum:
Nec fueras uoti compos Amice tui.
Perlege nunc igitur Frontonis opuscula: quæ te:
Multa quidem mira sub breuitate docent.

¶Cornelii Frontonis: De nominum uerborumq; differentiis.

INter Vltionem & uindictam. Vltio uindicat factum. Vindicatio futura prohibet. Ideo Mars ultor non uindex dicitur. Mars ultor

¶Prædã & Rapinam. præda uictos spoliat. Rapina subito uenit. Itaq; illa uictoria gaudet: hæc petulantia.

Cur & Quare. Cur simpliciter percotantur. Quare causam rationemq; desiderat.

¶Delictum & peccatum. qui deliquit non fecit quod facere debuit. Qui peccauit hoc fecit: sed parum recte.

¶Remedium & Medicamentum. Remedium ne periclitemur datur. Medicamentum ad subita pericula aptatur. atq; ita Remedium submouet imminentia. Medicamentum sanat insana.

¶Flumẽ & Fluuiũ. Flumẽ idẽ fluit & manet. Fluuius tẽporibus siccat

¶Corinthiũ & Corinthiacũ. corinthiũ ciuẽ dicemus. corinthiacũ uas.

¶Roseum & Rosaceum. Roseum per se. Rosaceum mixtum.

¶Fuscum & Nigrum. Fusco Album opponitur. Nigro candidum.

¶Pugnare Oppugnare & impugnare. Qui pugnat resistit. Qui oppugnat obsessor est. Qui impugnat per omnia inimicus est. Itaq; pugnat exercitus. Oppugnantur uel castra uel urbes. Impugnantur inimici.

¶Album & Candidum. album natura fit. Candidum cura.

¶Decus & Decorum. Decus honoris. Decor formæ.

¶Pompei porticus & pompeia & pompeiana. pompei si possidet. pompeia si publicauit. pompeiana si in alterius dominationem uenit.

¶Satiatum & Saturnatum. Satiatus uentris: Saturatus animi.

¶Obiurgat eum cuius habet potestatem. Monet propter beneuolentiam. Admonet. ut confirmet memoriam. Summonet ut possit ordinate pronunciare. Igitur in Obiurgante potestas. in Monente beneuolentia. in admonente memoria. in summouente officium.

¶Antiquum & Vetus. Antiquum est quos excessit patrum memoriã: Vetus annorum multorum sentit utilitatem. Vinum hoc melius ẽ quo fit uetustum.

¶Sartrix & sarcinatrix. sartrix quæ sarcit. sarcinatrix q̃ sarcinas seruat:

¶Videre & spectare & Intueri Aspicere & Cernere & animaduertere. Videmus natura. spectamus uoluntate. Intuemur cura. aspicimus ex improuiso. Animaduertimus & Cernimus animo.

¶Ostentum & portẽtum. & Monstrum & prodigiũ. Ostentum quod præter consuetudinem offertur. ut puta si uideatur terra ardere uel Cælũ

uel mare. Portentum quod porro & diutius manet: futurumq; postmodum aliquid significat. Monstrum est cõtra naturam ut est Minotaur⁹. Prodigium quod mores faciunt: per quod detrimẽtum expectat᷑. Itaq; qui prodigia faciunt prodigi uocantur. In ostento rantas admirationem facit. In Monstro rectus ordo naturæ uincitur. In portento differtur euẽtus. In prodigio detrimentum significatur.

¶ Turbã & Frequentiam. Augustus locus facit turbã: Frequentiam. multitudo.

¶ Putant & suspicantur. Qui putant omni genere errant. Qui suspicãtur aliquid præuident.

¶ Frater & Germanus. Frater aut ex alia matre: aut ex alio patre potest esse. Germanus. ex iisdem parentibus sit necesse est.

¶ Sermo & Loquela. Sermo omnium gentium est. Loquela cuiusq; gentis propria dialectos.

¶ Comes & assecla & Sodalis & Cliens. Comes iter facit. Assecla sequit᷑ potẽtiorẽ. Sodalis aduleſcẽtiæ nomẽ est. Cliens iplorat opem & fidẽ. ita Comes tutus. Assecla officiosus. Sodalis amicus. Cliẽs summissus.

¶ Causa & Ratio. Causa docet factum. Ratio soluit obscura.

¶ Nomen & Vocabulum. Nomen proprium indicat. Vocabulum diffundit significationem.

¶ Horret & Trepidat. Horret corpus. Trepidat motus animi.

¶ Quærere & Inquirere & desiderare. Quærimus disciplinã. Inquirimus de quo dubitam⁹. Desideramus uel qđ diligim⁹ uel qđ amisim⁹.

¶ Temerarius & Audax. Temerari⁹ qui sine respectu salutis obiicit se periculis. Audax sine ratione impetum facit ergo audax non prouidet temerarius non timet.

¶ Longum & Longincum. Longum præuerbium est: Itaq; uerbumq; illi apponitur. Longicum itineris est.

¶ Felix & fortunatus. Felix ita natus est. Fortunatus cũ opibus nomẽ accipit. Ita Felix naturæ bono fruitur. Fortunatus commodo temporis.

¶ Aestas & Aestus. Aestas est pars ãni. Aestus calor tpis. Aestus a nimio calore nomẽ accepit. Aestas nomen non amittet etiã si tẽperata est.

¶ Citi⁹ & celerius. citius ꝑuerbiũ qualitatis ꝑlatiuæ simile cognominis pro maturũ est etiã significantiã hñs ut iã fessi ante tẽpus refacta: ut loquatur non ostendit qualitatis sed tpis. At celeritas sui tpis est perfecta.

¶ Simul & Vna. simul locum demonstrat. Vna congregationem.

¶ Cõmin⁹: Iaculis. ꝙ illud a manib⁹ nõ recedit. hoc e manib⁹ emittit᷑

¶ Parsi & Peperci. Parsi semel. Peperci sæpius.

¶Dicere & Loqui & Narrare. Dicimus quod uolumus. Loquimur in uicem. Narramus quod ignoratur.

¶Vultus & Os. Vultus proprie hominis. Os omnium.

¶Memoriose & Memoriter. Memoriosus habet ad dicta factaq; referenda memoriã. Memor beneficii memoriam uel iniuriæ refert. Ita memoriose qui facit ostendit in omni re naturæ bonum. Memoriter gratũ uel fortem ex eo ostendit: q uel retribuit beneficium grate: aut iniuriam uindicat fortiter:

¶Ordinare & Disponere. Ordinatio simplex est. Dispositio uaga.

¶Consideratius & cõsiderantius. Consideratius præuerbium ex cognomine. Considerantius ex participio.

¶Dedicatum & Consecratum. Dedicatur deo. Cõsecrat quasi sanctũ constituitur. hoc est Dedicatur deo. Consecratur quod prophanum sit.

¶Quatenus & Quatinus. Quatenus qua fini. Quatinus quoniam.

¶Volũtatẽ & Voluptatẽ. Volũtas facto gaudet. Voluptas fieri cupit.

¶Nouissimum & Vltimum. Nouissimũ ordinis. Vltimum orbis:

¶Furtim & Furaciter & Furtiue. Furtim cum incipit. Furaciter quasi artificiose a cõsuetudine inuolandi. Furtiue iam quod ablatũ. ergo furtim furaciter furax. furtiue locus facit.

¶Immum & Infimum. Imũ summo respondet. Infimũ ut ĩfra humũ.

¶Commodare & Accommodare. Commodat mutuam pecuniam. Accommodat aptat.

¶Splendorem & Fulgorem. Fulget natura ut ignis sol. Splendet. ut aurum argentum.

¶Mereri & Merere. Meret pretium. Meretur gratiam. Itaq; illud uectigale: hoc honoratum est.

¶Pedale & Pedule. Pedale mensura est pedis. Pedule uero sub pedibus præstat utilitatem.

¶Araneum & Araneã. Araneum quod textũ est. Aranea quæ texit.

¶Opinionem & Rumorẽ & famã. Opinio hominẽ suspectum facit. Fama uel cõmendat uel destruit. Rumor indicat. Opinio ostẽdit. fama iudicat. Rumor tumultuatur.

¶Querimoniã & Querelã. Querimonia certæ rei est. Querela superuacua est. Itaq; Prior grauitatis: posterior leuitatis est.

¶Transfugam & perfugam. Transfuga suos reliquit & ad alios uenit Perfuga supplex est. ergo transfuga ut adiuuetur.

¶Hunc & Istum & Illum & Eum. Hũc & Istum in ꝓximo notãt. illũ ostendit quidem lõge stantem sed in conspectu. Eum absentem refert.

Glorius ¶ Gloriū & Gloriosum & Gloriatorem. Glorius unius est gloriæ. Gloriator non habet causam gloriandi: sed tamen gloriatur. Gloriosus pluribus de causis esse cogitur.

¶ Abrogantem & Adrogantem. Adrogat aliquid sibi etiam si nō meruit. Abrogat qui alii aufert: uel qui legem tollit.

¶ Cōtinue & cōtinuate. cōtinue facimus. Cōtinuate sine itermissione.

¶ Externum & Alienum & Extraneū & Extrariū. Externus est exteræ gentis. Alienus nullo loco sed re differunt. Extraneus qui extra eādem Januam est. Extrarius qui extra eandem arcam est.

¶ Lucidum & Luminosum. Lucidum est quod aperto cœlo lumen accipit. Luminosum quod multis foraminibus illuminatur.

¶ Expertum & Experrectum. Expertus est aliqd: aut in bona parte aut in mala. Experrectus de somno.

¶ Delubrum & Sacellum & Templum & Lucum & fanum & Bidental. Delubrū in quo homines pericula sua deluunt. Ponūt enim uel Pilum uel scutum uel alia plura suscepta uotis. Sacellum parruulum ædificium diis consecratum: Templū in loco augurato. Lucus locus fulmine ictus & arborum spissitate tectus. Fanum Fauno consecratum. unde Fauni appellabantur prius: & illi qui uagabantur Fanatici. Bidental locus fulmine tactus & expiatus oue. Bidentes enim oues appellantur.

¶ Occidere & Interficere & Perimere: & Iugulare & Necare. Interficere & perimere prisca sunt. Occidere ob cædem dictum est. Iugulare obiugulum. Necare a nece. Interficere a facto.

¶ Virtutem & Fortitudinem & Vigorem & Velocitatem & Vehemētiam. Virtus hominis summum bonum est quæ in oratione & in cursu potest uideri. Fortitudo uis corporis ad sustinendos labores. Vigor animi habet elationem. Velocitas Corporalis celeritas: quasi uelocita. Vehementia a ui & impetu mentis.

¶ Facultatem & Facilitatem. Facultas locupletis. Facilitas artificis est. Itaq; diues facultatem habet multam uel emendi: uel redimendi. Artifex opera perficiendi facilitatem.

¶ Silere & Tacere. Silet cuius loquentis sermo comprimitur ab ipsa significatione litteræ. S. Tacet qui nec loqui quidem cæpit.

¶ Ignoscere & Concedere. Ignoscit q dissimulat se nosse qđ cōperit: & ita silentio peccata īpunita fecerit. concedit qui omnia peccata cōdonat.

¶ Habere & Possidere. Habere potest etiam fur nequam: possidet nemo: nisi qui aut relictæ aut donatæ rei: aut emptæ dominus est. Ita in habente onus: in possidente usus est

¶ Munus & Donum. Munus quod amicus uel cliens uel libertus officii causa mittunt: uel munus gladiatorium. Donum quod diis datur. inde ubi dona ponuntur donarium appellatur. Possunt & illa nihilominus dona dici: quæ donant pauperibus diuites uel potentes. Illud quoq; donū putandū est quod militibus donatur in castris. ut Vallaris corona. Noxam & Noxiam. Noxa pœna est. Noxia culpa.

¶ Scientem & scitum. Sciens qui scit. Scitus qui scitur uel festiuus.

¶ Animantia & Animalia. Animantia animus facit. Animalia animā habent.

¶ Visum & Visitatum. Visum semel. Visitatum sæpius scito esse.

¶ Abspulsum & Repulsum. Abspulsus est a quo pulsus. Repulsus, retropulsus.

¶ Metum & Timorem & Fortitudinem & Pauorem. Metus motus est animi. Timor tumor. Formido fert interdū rationē. Pauor puerilis est.

¶ Repperire. Inuenire. Repperimus nostra: Inuenimus aliena.

¶ Videte & Videtote. Videte imperat. Videtote mandat.

¶ Proprium & Priuatum. Proprium cuiusq; proprium. Priuatum non publicum.

¶ Onus & Sarcinam. Onus uehiculorum & maius est. sarcina hoīum.

¶ Sumere & Accipere. Sumimus q̄ posita sunt. accipimus q̄ porrigūt.

¶ Locupletem & diuidem & Opulentum & Potentem & Beatum & Fortunatū & Pecuniosum. Locuples a copia locoꝝ. Diues quia diuidēdi facultatem habet. Opulentus ab opibus. Potens qui quod uult potest. Fortunatus cui forte aliquid contingit. Beatus uero qui apud græcos μακαριοσ est. pecuniosus qui habet pecuniam uel pecora.

¶ Grandem & Magnū & Immanem. Grandem in cremento. Magnū amplitudine. Immane præcipuæ amplitudinis.

¶ Poeticen & Pœsin & Poema & Poeticum. Poetice est rei ut historice. Poesis operum contextus. poema certis pedibus & legitimis inclusa materia. poeticum iri poeta utile est.

¶ Homonymiam & Synonymiam. Homonymia una uoce multa significat. Synonymia multis uocibus idem testatur.

¶ Clupeum & Clypeum. Clupeum armorum. Clypeum imaginis.

¶ Paruum & Breue & Exiguum & pusillum. paruum in tempore. Breue in spatio. Exiguum in corpore ifantis. pusillū in corpore pumilionis.

¶ Inuolare & Subripere. Inuolat q ī die uēit. Subripit clā idest furtiue.

¶ Speciem & Specialitatem & Specietatem. Species diuisio est generis. Specialitas ficta est ab Antonio grāmatico. Specietas qualitatis.

¶ Præuerbiũ & Aduerbium. Præuerbiũ est euphemion. Aduerbiũ & Vitiosum & fictum est. tamen in usu nunc est receptum.

¶ Compendium & dispendium & Damnum & Detrimẽtum & Iactu ram. Compendium undiq; ad pondus pertinet. Dispendium detexitur in ponderibus. Damnum dat omnibus. Detrimẽtum usu tritum. Iactura quod iacitur ex onere nauis.

¶ Aegrum & Aegrotum. Aeger animo. Aegrotus corpore.

¶ Altitudinẽ & Alimẽtũ & Alimoniã. Altitudo icremẽtũ ẽ corporis.

¶ Alimẽtũ icremẽtũ ifãtis. Alimõia deriuatiuũ ab alẽdi q̃si pticula aĩ.

¶ Aeq̃le & Aeq̃bile. Aeq̃lis alterius staturæ par. Aeq̃bile qđ æq̃ri põt.

¶ Inscium & Nescium. Inscius aliquid nescit. Nescius nil nouit. alter in parte erat: alter in toto.

¶ Glaciem & Niuem. Glacies est quæ ex coitu aquæ constagnat. Nix uentorum ritu cadit.

¶ Cõtrarium & Aduersarium. Cõtrariũ negociũ. Aduersarius homo.

¶ Gallum & Gallicum. Gallus natione. Gallicus ex gallia.

¶ Acuere & Exacuere præpositione distinguuntur.

¶ Incertum & Dubium. Incertum nec tempus nec numerum recipit. Dubium a duobus incipit.

¶ Ambulare & Inambulare. Ambulare icipiũt ifãtes. Inãbulãt hoĩes.

¶ Modulari & Moderari. Modulari est carmen. Moderari est modum imponere.

¶ Barbaram locutionem & Barbarismon. Barbara locutio proprie peregrina est. Barbarismos fit etiam in latini sermonis locutione.

¶ Cadere & Decidere. Cadit etiam in plano. decidit ex alto.

¶ Subsidium & Præsidium & Auxilium. Subsidium quod subest deficientibus. Præsidium imponitur. Auxilium repentinum est. Ita subsidium ad secundos casus præparatur. Præsidium ad custodiam collocatur. Auxilium ut prosit ex insperato uenit.

¶ Distrahere & Deducere & Diuellere. Distrahere a trahẽdo. Deducere a ducẽdo. Diuellere a uellendo.

¶ Corruptelam & corruptionem. Corruptela ipsa res est. Corruptio corrumpentis administratio.

¶ Cærulum & Cæreleum. Cærulus naturæ color est. Cærulus naturã fingit. Ita alterum est: alterum fit.

¶ Properare & Festinare. Qui properat paret non esse fessus. Qui Festinat uidetur esse defatigatus.

¶ Polire & Nouare. Polimus rudia. Nouamus uetera.

¶Nobilem & generosum. Nobilem nobilitate rerum. Generosus qui græce ευγενης appellatur. Ita alter ex re alter ex cognatione est.

¶Nationem & Gentem. Natio solum patrium quærit. Gens seriem maiorum.

¶Præparare & Cōparare. Præparare prius. Comparare undiq; parare.

¶Guttam & Stillam. Gutta manet. Stilla cadit.

¶Conuenire & Coire. Conuenit in unum. Coit in.

¶Causam & Patrocinium & Orationem. Causa est de qua agitur. Patrocinium quod accomodatur. Oratio quæ loquitur.

¶Superbiam & Arrogantiam. superbia est ab super habendo. Arrogātia etiam in pauperem cadit

¶Scrutari & Quærere. Scrutatur in te ille qui intercipit aliqua secreta. Quærere duo significat uel quod abest uel quod ad patrimoniū ptinet.

¶Annuere & Innuere. Innuit uel capite uel supercilio. Annuit ad quod dictum. uel

¶Gnatum & Natum. Gnatus. F. Natus pullus.

¶Insimulare & simulare. Qui insimulat uel arguit uel fingit. Qui simulat probare uult quod non est.

¶Prœlium & Bellum. Bellum etiam sine prœlio est: cum idicitur. prœlium ipsa pugna.

¶Diligentiam & Curam. Diligentia a diligendo singula. huic negligētia opponitur: nec recipit errorem. Cura animi est: quæ anxium facit hominem: & tam honestæ quam inhonestæ rei est.

¶Regium & Regale. Regium quod Regis. Regale quod Rege dignum est.

¶Erraticum & Erraticium. Erraticus & potest errare & solet. Erraticius animus est qui solet errare & desinit. Erratio enim animi est repentina commotio.

¶Errorem & Errationem. Error est rei uitium. ut amor dolor. Erratio incertæ uiæ.

¶Erratrix & Erratica. Erratrix per se rapta est. ut uenatrix. Erratica Hedera uitis.

¶Notare & Adnotare. Notat uel locum quis uel personam uel noxiā. Adnotat qui notæ quid adiicit.

¶Salubre & salutare. salubre ad locum refertur: & ad cibum. salutare consilium est. Ità salubre non nocet. salutare prodest consilio.

¶Cōmittere & credere. Committimus consilia. Credimus pecuniam.

¶Sub & In. sub nonnunquam pro clam ponitur. ut subripuit clam ra- Sub In

puit aut fere notat aliquid subditum. In aut Intus significat aut nimis aut ualde:& Interdum pro non ponitur.

¶ Claritatem & claritudinem. claritas tam luminis est quam prespicuitatis. claritudo generis. Prior itaq splendoris posterior nobilitatis est.

¶ Viciniam & Vicinitatem. Vicinia uicorum coniunctio. Vicinitas hominum conuersatio est.

¶ Communionem & communitatem. communitas est communicandi uoluntas. communio undiq munitio.

¶ Fultionem & fulturam. fultio dum fit. fultura cum facta est.

¶ Ieiunium & ieiunitatem. ieiunium dies est. ieiunitas cibi abstinentia.

¶ Elinguem & Elinguatum. Elinguis habet linguā sed usu eius caret. Elinguatus amisit.

¶ Suspicacem & suspiciosum. suspicax arguit. suspiciosus recipit.

Restiari⁹ Restio ¶ Restiarium Restionem. Restiarius qui facit. Restio qui uendit.

¶ Austerū & Sæuerum. Austerus græca consuetudine. seuerus a sæuo.

¶ Eloquentiam & Eloquium. Eloquentia perfecta uis orationis. Eloquium pars supposita cōmode eloquendi.

¶ Seruitutē & seruitiū. seruitus est sub dño serui patiētia. seruitiū facit.

¶ Vituperationem & Culpationem. Vituperatio uitium parat. Culpatio a culpa incipit.

¶ Nominarē & Appellare. Nominatio nominat quē appellat. Appellatio appellantis uox est in ministerio. & Appellat uel a potentiore propter iniuriam. ut inuocat auxiliū magistratus. uel cū pecuniam reposcit.

Tris ¶ Tris & Tres. Tris in accusatiuo casu. Tres in nomiatiuo & uocatiuo.

¶ Necessitatem & Necessitudinem. Necessitudo uel sanguinis uel. meritorum: cum præceptoribus cum amicis. Necessitas immutabilis res est. ut mori necessitatis est.

¶ Serum & sero. serum ad negotium pertinet. sero ad tempus.

¶ Decus & Gloriā. Decus ē instrm cuiusq. Gloria q̄si honoris merces.

¶ Honorem & laudem: honor dignitatis cōsumatio uel priuatim uel publice. laus secunda existimatio recte factorum.

¶ Familiare & Familiarium. Familiare ad dominum nō refertur: cum amici familiares sint. Familiarium quod seruo cōpetit: ut sagum gladiū.

¶ Offectorē & infectorē. Infector colorē mutat. Offector officio obest.

¶ Certum & Verum. Certum recipit præpositionem & fit incertum. Certum uel pondus uel reipretiū. Verum opponitur falso.

¶ Figuram & Formam. Figura artis est opus. Forma naturæ bonum. unde etiam formosus dicitur.

❡Ignominiam & Infamiam. Ignominia imponitur ab eo qui potest animaduersione inotare. Infamia ex multorum sermone nascitur.
❡Nullum & neminem. Nullus est tam in re quã in persona. Nemo in persona dicitur. idest nemo homo.
❡Iratum & Iracundum. Iratus ex offensa est. Iracundus natura.
❡Periculum & Perniciem. Periculum contra necem timetur pernicies.
❡Omnes & cunctos & Vniuersos. Omnes nullum excipit. ut omnes homines. Ita & res. Cuncti itaq; in personarũ numero nominant̃ prisco dicti uerbo. Vniuersi in unam sententiã cõuersi dicendi q̃d siue faciẽdi.
❡Feroces & Feros. Feroces animo. Feri leones cæteriq; similes.
❡Auferre & Eripe & adimere. aufert q dedit. adimit ĩperio coact⁹ Eripit q plus ualet. Itaq; auferre possum⁹. adimere iubemur. Eripe ualem⁹
❡Studium & Disciplinam. Studium animi est. Disciplina artis.
❡Incohare & Incipere. Incohat q ĩcertũ facit. Incipit cuius exitũ sperat.
❡Bonum: & Cõmodum. Bonus opponitur malo. quam aliis usu Cõmodus aliis necessario utiq; prodest.
❡Decentem & Formosum. Decens in gestu est & motu corporis. Formosus ab excellenti specie dicitur.
❡Decorem & Speciẽ. Decor cõis est omniũ. is facit decẽtiã speciei. Species ꝑpria est cuiusq;. Itaq; decor in habitu est. Species in membris.
❡Litem & Controuersiam. Lis nascitur. Pertinacia efficit Controuersiam. Et litigant homines. Res in controuersiam deducitur. Ita contrauersia patris est. Lis summæ.
❡Rixam & Pugnã. Rixa sine armis est & habet defensionem. Pugna legem habet uel naturalem uel moralem: aut enim palestrans exhibet uirtutem uel armis per summa uitæ pericula dimicat.
❡Occulte & Clam. Occulte letent: clam cælant. Alteri non prodere: alteri Cælare naturali habitu inest.
❡Nauum & Celerem. Nauus a præcipuo nauis cursu dicitur: uel alterius causa natus: qui studet per officium suum. Et recipit comparationẽ superlationemq;. quia cognomen est. Ita nauus operam nauat alteri. Celer ut suam rem: ita alterius quoq; celeriter perficit.
❡Agilem & Strenuum & Fortem: Agilem actio facit. Strenuum mo-

Pastores seruí & pascentia mancipia quia pascuntur: ideo etiam pastores uocantur. Pabulantia uero quæ iis utuntur: ut iumenta.

¶ Voluentia & Vulubilia. Voluẽtia q̃ uoluũt. Volubilia q̃ uoluunt.

¶ Animum & Animam. Anim⁹ qualitas uiuẽtis. Anima causa uitæ.

¶ Materiam & Materiem. Materies animi ẽ. Materia arboris. Et Materies qualitas ingenii. Materia fabris apta.

¶ Hebescit & Hebetescit. Hebescit quod natura obstupescit. Hebetescit quod amittit aciem.

¶ Da & Cedo. Cedo sibi poscit & ẽ imobile. Dat q nõ finite facit datũ

¶ Fidelem & Fidum. Fidelis fit.

¶ Laudem & Laudationem. Laus facti instrumentum est. Laudatio uero est rerum gestarum relatio.

¶ Fere & Aliquando & Nonunq̃. Fere futurum significat. Aliquãdo & Nonunq̃ quod intermittere non patitur.

¶ Aptum & Vtile & Idoneum. Aptum loco uenit & tempore: quod habet suam materiã. Vtile fecit uti prudentis litteræ. Idoneum ut amicũ per consilia dicimus: ut seruum in usu hominis.

¶ Saxum & lapidem. Saxum naturale. Lapis qui ex saxo cæsus est.

¶ Certationem & Certamen. Certatio est administrantium Certamen operis.

¶ Victimam & Hostiam. Victima maior est. Hostia minor.

¶ Expliciunt Cor. Frontonis Fragmenta de differẽtiis nominum & uerborum.

¶ Phocæ grammatici de aspiratione.

Ph Omnia nomina græca in capite suo φ litteram habentia in medio loco cum p & aspiratione adiuncta scribuntur apud latinos. ut phœbus ephebus.

Hy. ¶ Omnia nomina græca similiter .υ. litteram in principio suo habentia præposita aspiratione scribentur. ut υακινθοσ hyacinthus υδρα hydra υπανισ hypanis.

Rh. ¶ Omnia nomina græca in prima syllaba ρ litteram habentia uocali post ipsam ρ aspiratur. ut ρηνοσ rhenus. exceptis duobus Remus & Romulus. (Remus Romulus)

Hir. ¶ Omnia nomina latina quæ ir syllabam in principio suo habent: præposita aspiratione scribi significamus: ut hirsutus hircus hirpinus.

Omnia nomina græca ab eo quod est ἵππος græce dictā aspirationē præpositam similiter habent in scriptura:ut ἱππόλυτος Hippolytus ἱπποτάδης hippotades.Si hoc in medio nominis loco fuerit ista sylla ba tum caret aspiratione.ut φίλιππος Philippus ἀρίστιππος Aristipp9 Hippolytus

Omne pronomen articulare præposita aspiratione scribi notamus. ut hic & hæc & hoc.Excepto uocatiuo.Si autem composita fuerint Dasian amittunt.ut istic istac istuc.Similiter enim & omne aduerbium ex articulari pronomine deductum aspiratur.ut hic huc hinc hac.In compositione hæc Dasian amittunt:ut illic illac illuc.solum uero adhuc & adhoc simplicium suorum scripturam seruauerunt idest Dasian habent in compositione. Hic. O.pnomen articulare Istic Illic Adhuc adhoc

Omnia nomina græca uel latina e uocalem productam in principio suo habentia præposita aspiratione scribentur græcum.ut ἡρακλῆς Heracles latinum.ut here heri.unde hesternus dictum est. Heracles Here

Omnia nomina græca initiata syllaba ἱσ.&.τ.littera statim subsecuta Dasia præposita pferuntur.ut Histrio designatum est pronomē iste. Histrio

Omnia nomina græca uel latina quorum er syllaba principiū obtinet sequente statim . μ. & . ν . aut . σ . littera cum aspiratione scrbi præposita notamus.ut ἑρμῆς Hermes ἑρνος Hernus. Hercules. Hermes

Omnia similiter o incohata in duas consonantes.R R.post ipsam uocalem habentia pposita aspiratione erunt pnuncianda : ut Horror. Hercules Horror

Omnia nomina græca e uocalem breuem in prima syllaba obseruantia statim e littera ueniente aspiratur.ut helenus helymus.Excipitur unū elis elidis quod nomen est urbis & elissa & elephas similiter. Elis Elissa

Omnia quæ es uel is uel os habentia fuerint syllabas & postea p litteram subsecutam ea cum aspiratione præposita scribentur:ut hesperus hispidus hospes. Elephas

Omnia græca nomina si a littera fuerint incipientia uel e uocalis subsecuta præposita aspiratione scribas.ut & latina similiter.ut hiems designatum est iecur.ideo ꝙ i consonantis uim explet in isto nomine. Iecur

Omnia quæ.o.uocalem in suo initio habebunt.& postea.M.semiuocalem aspirationem præpositam capiunt in scriptura.ut homo.designatum est omen.

Hortus
Ortus

¶Omnia quæ post or. T. mutam habent Dasian præpositam capiunt. ut hortensius horror designatum est ortus. H. discretionis causa amittit propter hortus. ¶Omnia nomina græca post e uocalem c mutam habentia aspirantur. ut hector. ¶Omnia nomina latina post i uocalem b mutam habentia aspiratione præposita ꝓferuntur ut hibernus hibertus. designatum est ibi aduerbium. ¶Omnia quæ a uerbo habeo deriuanť ea cũ aspiratione præposita scribentur ut habitus. Similiter & composita

Prohibeo

prohibeo. ¶Omnia quæ quæ post er syllabam b mutam sequentem habent ea cum aspiratione antecedente proferuntur: ut herba.

Psila quid

¶De Psila idest in aspiratione.

OMnia nomina quæ post uocalem L litterã habent Dasian negãt. ut Ilium ilex. Excipiuntur hilarus & hilerda. ¶Omnia quæ post or syllabã d mutẽ habent ignorant aspirationẽ. ut ordo designatum est hordeũ. ¶Omnia quæ ia fuerint habẽtia: carẽt aspiratione. ut Ianus. designatum est hiatus. ¶Omnia similiter post i cõsonantẽ. u. uocalem habentia psilen amauerũt. ut iuno, nam hiulcus ab eo quod hiatus: de quo supradictũ est: deduciť. ¶Omnia quæ au diphthõgon in prima syllaba

Haut

habebunt Dasian respuerũt: ut audax: designatũ est haud. unde hauscio cõpositum simplicis habebit scripturã. nã aspiratur. aduerbiũ autẽ discretionis causa Dasian habet præpositã: ut ne coniunctio fuerit ueluti legimus. aut portum tenet. ¶Omnia quæ in prima syllaba eu diphthõgon locatã habebũt carent aspiratione: ut Euandrus. Excipiť interiectio heu & heus cõpositum. ¶Omnia quæ post a uocalẽ. m. habẽt: psilen solũ in scriptura habere solẽt: ut amicꝰ. excipiť hamus: & nomẽ ꝓpriũ hãbo.

¶Phocæ Grammatici de orthographia finis.

¶De Punctis.

PVncta quæ noue reperio sunt. punctus planus. Virgula / Cõma/ Semipunctus , Gemipũctus.. : Parenthesis pũctus ( ). Vocatiuus ponctus ! ponctus Interrogatiuus? & periodus.):

¶Punctũ planũ in fine Clausulæ pfectæ ponimꝰ ꝙ genus. M. Cicero. Sal. dicit GN. planco. aliqui tamen periodum poni censent: quem iudicio meo nisi post finitam orationem omnem collocandum esse censeo: planum punctum ideo appellatur quod per se planum est.

¶Virgulã post distinctionẽ mediã siue in medio distinctionis mediæ locamus ꝙ genus. Nuper mi plãce aliquid cogitabamus /. Virgulã uero apellamus eo ꝙ Virgulæ formam habeat.

¶Cõma poniť post distinctionẽ: siue quãdo oratio est pfecta & tamen aliqd addimus ut puta. qd potissimũ ad te in pñtia scriberẽ/ Diciť autem

Cóma quoniã ſupra ſe uirgulã uelut inciſionẽ quãdam patiatᷣ. κωμμα enĩ eſt inciſio απυτου κοπτειν ab incidendo. ❡Semipũctus integer nõ eſt ſed medio ideo hoc noĩe appellatᷣ. Scribitᷣ quãdo ita in fine unius lineæ pars unius ſyllabe uenit: & alia pars in principio alterius finitᷣ ut in eũ uirũ euadam quẽ amici & parẽtes cõcupient. hoc eſt in fine lineæ poſtea in altera ſequitur ſcit & optat. Antiqui gemina uirgula utebantur. Nos ſolum ſimplici.

❡Gemipunctus eſt quãdo geminuſpunctus fit quaſi geminuſpunctus Scribitur quoties ignoratur propriũ nomen alicuius ut ſi dicerem. M. Cicero. Imperatori Sal. p. d. & fit ſic∵ ❡ Parẽtheſim ñc ẽt cõſuetudo uſurpat q̃ inſcribitᷣ quoties interponitᷣ aliqua oratio qua tamen remota ſenſus alterius orationis remanet ut (hæc. n. turbãt animos) παρεντισις dicitᷣ interpoſitio παρατίθημι ĩterpono: ❡Ponctus uocatiui fit ſupra uocatiuũ caſum ut iucũdiſſime: mi frater: agræcis originem habens: Nam ipſi ω̈ faciunt ſupra uocatiuũ unde nos traximus. ❛ ❛ ❛ ❡ Interrogatiuus per ſe clarus eſt nec expoſitione indiget ut quid iucundius? quid dulcius? quo uirtute poteris? græci a contrario & iferius ſic ; ❡Reſtat periodus qui nõ commatis loco ſed in fine totius orationis ut diximus ponendus eſt: ut Vale & me dilige: Nam te amo. ;. periodos. n. græce circulum ſignificat: & ſic appellatur propter circulum illum ueluti uiam quãdam idicantem:

❡De Accẽtibus.

OXia ideſt accentus acutus ponitur ſuper lineam quæ in longum profertur ut légo ámo. Templóq; locauit: ❡ Varia. i. grauis ſcribitur ſuper litteram breuem ut tenuem ſonum habeat ut penè fermè ponè:

❡Periſpomenus. i. circumflexus ſupra litteram quæ naturaliter ſit longa & breuis ſequatᷣ ut amauêre legêre. Sic græci Nam ab ipſis hoc traximus dicunt δωρον quia ω naturaliter longa: eſt: o breuis: ❡Macra ideſt accentus longus uel adiacẽs ſupra noĩa ꝓpria ponitᷣ – ut Antōnius Cæſar. ❡Brachæa. i. breuis Circulus uel mediꝰ inſeritᷣ qñ breuis ſyllaba ſignificatᷣ ut ſi dactylũ declaremꝰ facimus – ◡◡ ideſt primã lõgã & duas breues. ❡Daſea. i. aſpiratio fit inprincipio dictionũ a uocali incipientium & eſt ſignũ aſpirationis ut ὁmo talis accentus ſupra habet ph. ❡Pſile ideſt tenuitas fit p cõtrariũ daſceæ quotieſcunq; dictio ſcribitᷣ ſine. h. ut ὀratius Oreſtes Erebus. ❡Apoſtrophos ideſt ſignũ uocalis deficiẽtis: fit ſupra uocalem quæ abiicitur in uerſu: ut illégo qui quondã ❡Yphen ◡ ẽ ſignũ coiugẽs duas dictiões in unã ut pſeudo◡propheta: Ante